

**T.C.
AFYONKARAHİSAR SAĞLIK BİLİMLERİ
ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

**SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI VE
ÇEVİRİMİÇİ MAHREMİYET
FARKINDALIĞININ PAYLAŞAN
EBEVEYN DAVRANIŞINA ETKİSİ**

Reyhan ÜNDERE

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Hamide Nur ÇEVİK ÖZDEMİR

2025-AFYONKARAHİSAR

**T.C.
AFYONKARAHİSAR SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

**SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI VE ÇEVİRİMİÇİ MAHREMİYET
FARKINDALIĞININ PAYLAŞAN EBEVEYN DAVRANIŞINA
ETKİSİ**

Reyhan ÜNDERE

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Danışman
Dr.Öğr.Üyesi Hamide Nur ÇEVİK ÖZDEMİR**

2025-AFYONKARAHİSAR

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Yüksek Lisans Öğrencisi:

Reyhan ÜNDERE

İmza:

Danışman:

Dr. Öğr. Üyesi Hamide Nur ÇEVİK ÖZDEMİR

İmza:

KABUL VE ONAY

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimime başlamamla birlikte her aşamada rehberliği, bilgi paylaşımı ve sabırlı yaklaşımıyla hem akademik gelişimime hem de kişisel yolculuğuma ışık tutan, bilimsel bakış açısı, yönlendirici değerlendirmeleri ve motive edici sözleriyle bizlere yalnızca araştırma disiplini kazandırmakla kalmamış; aynı zamanda insanlığı, nezaketi ve hayata dair paylaştığı kıymetli öğütleriyle iyi bir insan olma yolunda da ilham veren, her daim motivasyonumuzu yükseltmek için çabalayan, değerli danışman hocam, Sayın Dr.Öğr.Üyesi Hamide Nur ÇEVİK ÖZDEMİR'e,

İstatistiksel süreçte yaptığı değerli yorumları, yönlendirmeleri ve sağladığı açıklayıcı katkılarla yeni bilgiler keşfetmeme ve farklı bakış açıları kazanmama olanak sunan Sayın Prof. Dr.

Tez savunmama katılım sağlayarak değerli görüş ve katkılarıyla sürece anlamlı bir destek veren Sayın Dr.Öğr.Üyesi

Bu süreçte akademik bilgi birikimim kadar kişisel gelişimime de katkı sağlayan Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü hocalarıma,

Veri toplama sürecinde katılım gösteren tüm ebeveynlere ve araştırmaya katkı sağlayan herkese,

Hayatımın her aşamasında bitmeyen koşulsuz sevgileri ve gece gündüz demeden verdikleri emekleri ile ayakta durmamı sağlayan, beni her durumda sarıp sarmalayıp destek olan, her daim başaracağıma olan inançları, özverileri ve sabırlarıyla destek gösteren, çocukları olmaktan gurur duyduğum annem ve babam

' ye, her zaman desteğini ve sevgisini hissettiğim kardeşim
' ye, eğitim ve öğretim sürecimi her zaman destekleyen her daim arkamda duran kıymetli dedem ' a en içten teşekkürlerimi sunarım.

Reyhan ÜNDERE

Afyonkarahisar, Aralık 2025

SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI VE ÇEVİRİMİÇİ MAHREMİYET FARKINDALIĞININ PAYLAŞAN EBEVEYN DAVRANIŞINA ETKİSİ

Reyhan ÜNDERE

**Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim
Dalı Yüksek Lisans Tezi**

Aralık 2025

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Hamide Nur ÇEVİK ÖZDEMİR

ÖZET

Teknolojik gelişmelerle birlikte ebeveynlerin çocuklarına ait görselleri sosyal medya platformlarında paylaşma sıklığı artmıştır. Ancak bu durum, çocukların mahremiyetinin ihlali, dijital ayak izi oluşturma ve güvenlik riskleri gibi çeşitli sorunları gündeme getirmektedir. Bu araştırma, ebeveynlerin sosyal medya bağımlılığı ve çevrimiçi mahremiyet farkındalığının paylaşan ebeveynlik davranışı üzerindeki etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. Tanımlayıcı, kesitsel, ilişkisel ve nicel tasarıma sahip bu araştırma, Afyonkarahisar il merkezinde yaşayan anne ve babalar ile yürütülmüştür. Çalışmada tabakalı örnekleme yöntemi kullanılmış olup, dâhil edilme kriterlerini karşılayan 400 ebeveyn örnekleme alınmıştır. Veriler, yüz yüze görüşme tekniği ile Tanıtıcı Bilgi Formu, Sosyal Medya Bağımlılığı Yetişkin Ölçeği, Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı Ölçeği ve Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Araştırma verilerinin analizinde SPSS 26.0 paket programı kullanılarak tanımlayıcı istatistikler, bağımsız örneklem t-testi, normallik testi, korelasyon analizi, tek yönlü ANOVA ve regresyon analizi uygulanmıştır. Araştırma bulguları, sosyal medya bağımlılığının paylaşan ebeveynlik davranışlarını anlamlı şekilde artırdığını göstermektedir. Çevrimiçi mahremiyet farkındalığının paylaşan ebeveyn davranışı üzerinde belirgin bir etkisi bulunmazken, sosyal medya bağımlılığı ile mahremiyet farkındalığı arasında negatif yönlü bir ilişki vardır. Sosyal medya platformu tercihi, cinsiyet, yaş, eğitim ve medeni durum gibi demografik faktörlerin ebeveynlerin dijital davranışlarını etkilediği belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlar, sosyal medya bağımlılığı yüksek olan ebeveynlerin daha fazla içerik paylaştığını ve paylaşımlarında sosyal onay ile olumlu geri bildirimlerden etkilendiğini göstermektedir.

Bu bulgular, ebeveynlerin dijital farkındalıklarının çocukların mahremiyetinin korunmasında kritik bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda, pediatri hemşireleri ve diğer profesyonellerin, ebeveynlere yönelik çevrimiçi mahremiyet, sharenting ve güvenli internet kullanımı eğitimlerini planlamaları ve uygulamaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çevrimiçi mahremiyet, Çocuk, Ebeveyn, Sharenting, Sosyal Medya Bağımlılığı

THE EFFECT OF SOCIAL MEDIA ADDICTION AND ONLINE PRIVACY AWARENESS ON PARENTAL BEHAVIOUR

Reyhan ÜNDERE

**Afyonkarahisar Health Sciences University
Graduate School of Education Department of Paediatric Health and Nursing
Master's Thesis
December 2025**

Supervisor: Asst. Prof. Dr. Hamide Nur ÇEVİK ÖZDEMİR

ABSTRACT

With technological advances, the frequency with which parents share images of their children on social media platforms has increased. However, this situation brings various issues to the fore, such as violations of children's privacy, the creation of a digital footprint, and security risks. This study was conducted to examine the effect of parents' social media addiction and online privacy awareness on sharenting behaviour. This study, which has a descriptive, cross-sectional, correlational and quantitative design, was conducted with mothers and fathers living in the city centre of Afyonkarahisar. Stratified sampling was used in the study, and 400 parents who met the inclusion criteria were included in the sample. Data were collected through face-to-face interviews using the Introductory Information Form, the Adult Social Media Addiction Scale, the Online Privacy Awareness Scale, and the Sharenting Scale. In the analysis of the research data, SPSS 26.0 software was used, and descriptive statistics, the independent-samples t-test, the normality test, correlation analysis, one-way ANOVA, and regression analysis were applied. The research findings indicate that social media addiction significantly increases sharenting behaviour. While online privacy awareness did not have a significant effect on sharenting behaviour, there was a negative relationship between social media addiction and privacy awareness. It was determined that demographic factors such as social media platform preference, gender, age, education, and marital status affect parents' digital behaviours. The results indicate that parents with high social media addiction share more content and are influenced by social approval and positive feedback in their sharing. These findings reveal that parents' digital awareness plays a critical role in protecting children's privacy. Accordingly, it is recommended that paediatric nurses and other professionals plan and implement training for parents on online privacy, sharenting, and safe internet use.

Keywords: Online Privacy, Child, Parent, Sharenting, Social Media Addiction

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	ii
KABUL VE ONAY	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ.....	ix
TABLolar DİZİNİ	x
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xi
1.GİRİŞ VE AMAÇ	1
1.1.Araştırmanın Konusu ve Önemi	1
1.2.Araştırmanın Soruları.....	4
1.3. Araştırmanın Hipotezleri	4
1.4. Araştırmanın Varsayımları	5
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.6. Araştırmanın Amacı	5
2.GENEL BİLGİLER.....	6
2.1.Sosyal Medya	6
2.1.1. Sosyal Medyanın Tanımı.....	6
2.1.2. Sosyal Medyanın Türleri.....	7
2.1.3. Sosyal Medyanın Avantajları	9
2.1.4. Sosyal Medyanın Dezavantajları.....	10
2.1.5. Sosyal Medya Bağımlılığı.....	12
2.1.6. Sosyal Medyada Gizlilik Kavramı	13
2.1.7. Sosyal Medya ve Çocuk.....	14
2.2. Çevrimiçi Mahremiyet	15
2.2.1. Mahremiyetin Tanımı	15
2.2.2. Çevrimiçi Mahremiyet Kavramı	15
2.2.3. Ebeveynlerin Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı	16

2.3. Paylaşan Ebeveynlik	17
2.3.1. Paylaşan Ebeveynlik Tanımı ve Kavramsal Yapısı	17
2.3.2. Paylaşan Ebeveynliğin Tarihçesi	17
2.3.3. Paylaşan Ebeveynliğin Sebepleri	18
2.3.4. Paylaşan Ebeveynliğin Sonuçları	20
2.3.5. Paylaşan Ebeveynliğin Çocuk Hakları Üzerine Etkisi	21
2.3.6. Paylaşan Ebeveyn Davranışı ve Pediatri Hemşireliğinin Rolü	22
3. GEREÇ VE YÖNTEM	24
3.1. Araştırmanın Türü	24
3.2. Araştırmanın Yeri ve Zamanı	24
3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	24
3.3.1. Araştırmaya Dâhil Edilme Kriterleri	25
3.3.2. Araştırmadan Dışlanma Kriterleri	25
3.4. Bağımlı ve Bağımsız Değişkenler	26
3.5. Verilerin Toplanması	26
3.5.1. Veri Toplama Araçları	26
3.6. Araştırma Verilerinin Analizi	27
3.7. Süre ve Olanaklar	28
3.8. Araştırmanın Etik Yönü	29
4. BULGULAR	30
5. TARTIŞMA	54
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	63
6.1. Sonuçlar	63
6.2. Öneriler	64
7. KAYNAKLAR	65
EKLER	77
ÖZGEÇMİŞ	86

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

?: Yüzde İşareti

<: Küçüktür

=: Eşittir

>: Büyüktür

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ANOVA: Analysis Of Variance

ÇMFÖ: Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı Ölçeği

DSM: The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders

f: Frekans

GBE: Geri Bildirim Etkisi

GDPR: General Data Protection Regulation

GSMA: Global System For Mobile Communications Association

İP: İletişim ve Paylaşım

N: Araştırma Evreni

n: Örneklem Sayısı

OECD: Organisation For Economic Co-Operation and Development

OED: Oxford English Dictionary

Ort: Ortalama

p: Güven Aralığı

PC: Personal Computer

PEÖ: Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği

Sİ: Sanal İletişim

SKD: Sosyal Karşılaştırma Davranışı

SMBÖ: Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği

SMBÖ-YF: Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği-Yetişkin Formu

SPSS: Statistical Package for the Social Sciences

ST: Sanal Tolerans

ss: Standart Sapma

t: Bağımlı/Bağımsız örneklem t testi

TBF: Tanıtıcı Bilgi Formu

WAS: We Are Social

$\bar{x}$: Ortalama

TABLolar DİZİNİ

Tablo 4.1: Ölçeklere ait çarpıklık- basıklık, güvenilirlik ve dağılım istatistikleri	30
Tablo 4.2: Katılımcıların demografik ve sosyal medya kullanım özelliklerine göre dağılımı	31
Tablo 4.3: Katılımcıların sosyal medya bağımlılığı ölçeğine ilişkin yanıtlarının dağılımları	32
Tablo 4.4: Katılımcıların çevrimiçi mahremiyet farkındalığı ölçeğine ilişkin yanıtlarının dağılımları	33
Tablo 4.5: Katılımcıların paylaşan ebeveynlik ölçeğine ilişkin yanıtlarının dağılımları	35
Tablo 4.6: Katılımcıların cinsiyetine göre ölçek puanlarının karşılaştırılması	37
Tablo 4.7: Katılımcıların yaş gruplarına göre ölçek puanlarının karşılaştırılması	38
Tablo 4.8: Katılımcıların medeni duruma göre ölçek puanlarının karşılaştırılması	39
Tablo 4.9: Katılımcıların eğitim durumuna göre ölçek puanlarının karşılaştırılması	40
Tablo 4.10: Katılımcıların mesleki durumlarına göre ölçek puanlarının karşılaştırılması	42
Tablo 4.11: Katılımcıların çocuklarının yaş gruplarına göre ölçek puanlarının karşılaştırılması	44
Tablo 4.12: Katılımcıların kız veya erkek çocuk sahibi olma durumuna göre ölçek puanlarının karşılaştırılması	45
Tablo 4.13: Katılımcıların sosyal medya kullanım sıklığına göre ölçek puanlarının karşılaştırılması	46
Tablo 4.14: Katılımcıların en yoğun kullandıkları sosyal medya platformuna göre ölçek puanlarının karşılaştırılması	49
Tablo 4.15: Ölçekler arasındaki ilişkilere yönelik korelasyon matrisi	52
Tablo 4.16: Sosyal medya bağımlılığı ölçeğinin paylaşan ebeveynlik üzerindeki yordayıcı etkisine ilişkin basit doğrusal regresyon analizi sonuçları	53
Tablo 4.17: Çevrimiçi mahremiyet farkındalığı ölçeğinin paylaşan ebeveynlik üzerindeki yordayıcı etkisine ilişkin basit doğrusal regresyon analizi sonuçları	53

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 3.1: Araştırmanın modelsel gösterimi	24
Şekil 3.2: İş-zaman çizelgesi.....	28

1.GİRİŞ VE AMAÇ

1.1.Araştırmanın Konusu ve Önemi

Teknolojik gelişmelerin hızlı bir şekilde hayatımıza entegre olmasıyla birlikte sosyal medya kullanımı da giderek artmıştır (Akkoç ve Ayyıldız, 2022). Günümüzde Instagram, Facebook, Twitter ve WhatsApp gibi birçok sosyal medya platformu hayatın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Sosyal medyanın ortaya çıkışıyla birlikte insanlar kendi bilgi ve fotoğraflarını yükleme, paylaşma, etiketleme ve başkalarına yanıt verme fırsatı bulmuşlardır (Lupton ve ark., 2016). Sosyal medya platformları, insanların duygu, düşünce, bilgi ve tecrübelerini tereddüt etmeden paylaşabildikleri bir ortamdır. Bununla birlikte bireylerde merak etme ve merak edilme gibi duygular ön plana çıkmaya başlamıştır. İletişim kurmanın yeni biçimi ise gözetlemek, görmek, göstermek ve gözetlenmek şeklinde karşımıza çıkmaktadır (Budak 2018; Akt. Sezerer Albayrak 2020).

Sosyal medya platformları hem dünya genelinde hem de Türkiye’de geniş bir kullanıcı kitlesi tarafından uzun süreli olarak kullanılmakta olup, kullanım oranları gün geçtikçe artmaktadır (Çiftçi 2018). We Are Social’ın (WAS) 2025 yılında yayınladığı rapora göre, günümüzde 5.78 milyar kişi cep telefonu kullanmakta ve bu sayı dünya nüfusuna oranla %70.5’lik bir kesime denk gelmektedir. Aynı rapora göre, 5.56 milyar kişinin internet erişimine sahip olduğu ve bunun küresel nüfusun %67.9’una karşılık geldiği görülmektedir. Kepios’un güncel analizlerine göre, dünya genelinde 5.24 milyar aktif sosyal medya kullanıcısı bulunmaktadır; bu sayının geçen yıla göre %4.1 oranında arttığı tespit edilmiştir (WAS 2025a). Türkiye verilerine bakıldığında ise 2025 yılı itibariyle 80.7 milyon mobil bağlantıya sahip olduğu ve 58.5 milyon sosyal medya kullanıcı profilinin bulunduğu belirlenmiştir. Bu durum, ülke nüfusunun %66.7’sine karşılık gelmektedir (DataReportal 2025).

Mahremiyet, modern çağda bireyler için temel ve vazgeçilmez bir hak olarak kabul edilmektedir (Eroğlu 2018). Ancak bireyin dünyasında vazgeçilmez bir yer tutan internet, mahremiyetin korunmasını önemli ölçüde zorlaştırmaktadır (Yabancı ve ark., 2018). Teknoloji sayesinde bireyler, çevrimiçi platformlara bağlanarak mahremiyet açısından kendilerini riske atabilmektedirler (Korkmaz ve ark., 2021). Günümüzde hızla değişen ve gelişen teknolojiler nedeniyle mahremiyet kavramının sınırları da değişime uğramıştır.

Zaman ve mekân kavramlarında dönüşüm yaratan internet, mahremiyetin sınırlarını etkileyerek korunmasını güçleştirmektedir. Bu durum, çevrimiçi ortamların bireysel güvenlik ve kişisel bilgi gizliliği açısından ciddi riskler taşıdığını göstermektedir (Kalaman 2017).

Bireyler çevrimiçi mahremiyet ihlaline karşı kaygı duymalarına rağmen sanal platformlarda kişisel bilgilerini paylaşmaya devam etmektedirler (Jordaan ve Van Heerden, 2017). Hatta birçok birey, gizliliklerinin ve mahremiyetlerinin ihlal edildiğinin farkında dahi değildir (Kalaman 2017). Özellikle ebeveynler, hayat yolculuklarını belgelerken çocuklarının ilk “dijital izlerini” daha doğmadan oluşturmaktadırlar. Örneğin, gebelik sırasında ultrasondan elde edilen görüntülerin, anne-baba fotoğraflarının ve doğum duyurularının paylaşılması, çocuğun doğmadan erişilebilen ve görüntülenebilen bir dijital hikayesinin oluşmasına yol açmaktadır. Bu erken maruziyet, gizlilik ihlali ve başkaları tarafından şekillendirilen dijital bir kimliğin uzun vadeli etkileri konusunda potansiyel sorunlar yaratmaktadır. Bu bağlamda, ebeveynler çocuklarının yaşamlarını çevrimiçi platformlarda paylaşma kararını alırken sonuçlarını da dikkate almalıdır. Çünkü bu kararlar, çocuğun gizliliği ve özerkliği üzerinde kalıcı etkilere yol açabilmektedir (Ammari ve ark., 2015; Akt. Otero 2017).

Paylaşan ebeveyn (sharenting) davranış sıklığı, ülkeler arasında hatta aynı ülkenin farklı bölgeleri içinde bile farklılık göstermektedir (Maraşlı ve ark., 2016; Akt. Kılıç ve ark., 2023). Yayımlanan araştırma raporuna göre, Amerika’daki çocukların %92’si iki yaşına gelmeden çevrimiçi ortamda varlık göstermekte ve çocukların üçte birinin doğumdan sonraki ilk 24 saat içinde fotoğrafları paylaşılmaktadır (American Academy of Pediatrics 2016). Başka bir rapor, sosyal medya kullanan bir ebeveynin, çocuğunun beşinci yaş gününe kadar ortalama 1.000 fotoğraf paylaşmış olabileceğini öngörmektedir (Nominet 2015). Türkiye’de yapılan bir çalışmada ise, ebeveynlerin %81.4’ünün çocukları hakkında bilgi paylaştıkları belirtilmiştir (Maraşlı ve ark., 2016; Akt. Kılıç ve ark., 2023). Akpınar ve arkadaşlarının (2020) çalışmasına göre, annelerin %69.8’i ve babaların %50.8’i çocuklarıyla ilgili fotoğraf veya video paylaşmaktadır. Bunun yanı sıra akrabalar, öğretmenler, sağlık personeli ve doğum fotoğrafçıları da çocukların fotoğraflarını sosyal medyada paylaşmaktadır. Bu durum, birçok çocuğun daha küçük yaşta dijital bir kimlik edinmesine yol açmaktadır (Keith ve Steinberg, 2017). Birçok platformda çocuklarıyla ilgili içerik paylaşan ebeveynlerin, hem kendi aileleri hem de yakın çevreleri tarafından

takdir edilmesi, bu hukuki sorunun meşrulaştırılmasına yol açmaktadır (Steinberg 2017). Sonuç olarak, ebeveynlerin çocuklarıyla ilgili içerikleri paylaşma eylemi olan “sharenting”, hem genel kamuoyunun hem de araştırmacıların dikkatini çekmeye devam etmektedir (Kirkey 2017; Akt. Damkjaer 2018).

Günlük yaşamda bazı faktörlerin çocukların sağlığını olumsuz yönde etkilediği gibi, dijital ortamların da barındırdığı riskler çocuk sağlığı üzerinde benzer olumsuz etkilere yol açmaktadır (Uludaşdemir ve Küçük, 2021). Özellikle çocuk haklarının ihlal edildiği durumlarda hemşirenin hasta haklarını savunma rolünü etkin biçimde yerine getirmesi büyük önem taşımaktadır. Hemşirelik, topluma sunduğu hizmetler ve üstlendiği sorumluluklar doğrultusunda önemli bir meslek disiplini ve mesleğin değerini belirleyen temel unsurlar, hemşirenin yerine getirdiği rollerdir (Akkoç ve Ayyıldız, 2022). Dijital ortamların çocuk ve aile sağlığı üzerindeki etkileri doğrultusunda, pediatri hemşirelerinin günümüzde üstlendikleri rollere yeni sorumluluklar eklenmektedir (Uludaşdemir ve Küçük, 2021). Bu kapsamda, çocukların sağlığını olumsuz etkileyebilecek davranışlardan korunmasını sağlamak amacıyla anne ve babalara dijital ebeveynlik becerilerinin kazandırılması, pediatri hemşiresinin temel rollerinden biri olarak değerlendirilmektedir (Hutson ve ark., 2018).

Ulusal literatürde ebeveynlerin sosyal medya kullanımına ve çocuklarının dijital paylaşımlarına ilişkin tanımlayıcı çalışmalar bulunsa da (Öden Akman ve ark., 2021; Parlak Yorgancı 2018; Serin 2019) sosyal medya bağımlılığı, çevrimiçi mahremiyet farkındalığı ve paylaşan ebeveynlik davranışı kavramlarının birlikte ele alındığı ilişki arayıcı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu doğrultuda yürütülecek araştırma, ebeveynlerin dijital platformlarda çocuklarıyla ilgili içerik paylaşım davranışlarını anlamaya ve bu davranışları etkileyen faktörleri ortaya koymaya yönelik önemli veriler sağlayacaktır. Elde edilecek bulgular, ebeveynlerin sosyal medya kullanım alışkanlıkları ile çocuklarının dijital mahremiyetinin korunması arasındaki ilişkinin daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunacak, ailelere, eğitimcilere, araştırmacılara, sağlık profesyonellerine ve politika yapıcılara bilinçlendirme ve rehberlik çalışmaları için bilimsel temel oluşturacaktır.

1.2.Araştırmanın Soruları

Bu araştırmada aşağıda yer alan sorulara cevap aranmıştır.

- Katılımcıların demografik özellikleri nelerdir?
- Katılımcıların sosyal medya bağımlılık düzeyi nedir?
- Katılımcıların çevrimiçi mahremiyet farkındalığı nedir?
- Katılımcıların paylaşan ebeveyn davranış düzeyleri nedir?
- Katılımcıların sosyal medya bağımlılık düzeyleri, demografik özelliklerine göre anlamlı bir farklılık gösterir mi?
- Katılımcıların çevrimiçi mahremiyet farkındalığı, demografik özelliklerine göre anlamlı bir farklılık gösterir mi?
- Katılımcıların paylaşan ebeveynlik davranışları, demografik özelliklerine göre anlamlı bir farklılık gösterir mi?
- Katılımcıların çevrimiçi mahremiyet farkındalığı ile sosyal medya bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- Sosyal medya bağımlılığının, paylaşan ebeveyn davranışına anlamlı bir etkisi var mıdır?
- Çevrimiçi mahremiyet farkındalığının, paylaşan ebeveyn davranışına anlamlı bir etkisi var mıdır?

1.3. Araştırmanın Hipotezleri

H1: Sosyal medya bağımlılığının paylaşan ebeveyn davranışı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H2: Çevrimiçi mahremiyet farkındalığının paylaşan ebeveyn davranışı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır.

H3: Sosyal medya bağımlılığı ile çevrimiçi mahremiyet farkındalığı arasında anlamlı bir ilişki vardır.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmada, örneklemin evreni temsil ettiği; katılımcıların anket sorularına dürüst ve gerçek düşüncelerini yansıtan yanıtlar verdikleri; soruların doğru algılandığı, anketlerin araştırma amacına uygun, geçerli ve güvenilir olduğu varsayılmaktadır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma güçlü yanları olmasına rağmen bazı sınırlılıklar içermektedir. Çalışma, yalnızca 0–14 yaş arası çocuğu olan ebeveynlerle sınırlı tutulmuş ve tek bir ilin merkezinde yürütülmüştür. Veriler, belirli bir zaman dilimi içerisinde ve tek bir anketör (baş araştırmacı) aracılığıyla toplanmıştır; bu durum, veri toplama sürecinde insan kaynaklı hata veya önyargı riskini artırabilir. Örneklem seçiminde tabakalı örnekleme yöntemi kullanılmış olması araştırmanın gücünü artırsa da tüm mahallelerin çalışmaya dahil edilememesi nedeniyle örneklemin evreni tam olarak temsil etmesi sınırlı kalmaktadır. Bu nedenle, elde edilen bulguların farklı coğrafi bölgelerden elde edilecek sonuçlarla doğrudan karşılaştırılması sınırlıdır.

1.6. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ebeveynlerin sosyal medya bağımlılığı ve çevrimiçi mahremiyet farkındalığının paylaşılan ebeveynlik davranışı üzerindeki etkisini incelemektir.

2.GENEL BİLGİLER

2.1.Sosyal Medya

2.1.1. Sosyal Medyanın Tanımı

Bilişim teknolojilerinde yaşanan hızlı gelişmelerle birlikte internet ve internet tabanlı araç-gereçler, bireylerin yaşam biçimlerinde değişiklikler meydana getirmiştir. Ayrıca internet, kişiler arasındaki ilişki beklentilerini dönüştürmektedir. Bu teknolojik dönüşüm, insanların hayatı üzerinde belirgin etkiler yaratmıştır. Sosyal iletişim ağlarının yaygın şekilde kullanılmaya başlamasıyla birlikte, 1990 yılında sosyal medya kavramı popülerlik kazanmaya başlamıştır (Başoğlu ve Yanar, 2017). Bir magazin makalesine göre, Darrell Berry sosyal medya terimini ilk kez 1994'ün sonlarında Tokyo'da yaşarken, Matisse adlı bir çevrimiçi medya ortamı geliştirirken kullanmıştır (Bercovici 2010).

Sosyal medya kavramı çok boyutlu bir yapıya sahip olduğundan, farklı alanlarda çeşitli tanımlarına rastlamak mümkündür. İletişim açısından sosyal medya, “kişilere karşılıklı paylaşım imkânı tanıyan, onları kişisel olarak veya çeşitli gruplar içinde içerik oluşturmaya olanak veren teknolojiler” olarak tanımlanmaktadır (Bozgeyik ve Avcı, 2024). Teknoloji alanına odaklanan tanımlarda ise sosyal medya, Web 2.0 kavramı üzerine kurulu; kullanıcıların kişisel içerik üretmesine olanak sağlayan internet tabanlı uygulamalar olarak ifade edilmektedir (Kaplan ve Haenlein, 2010; Akt. Bozgeyik ve Avcı, 2024). Teknolojinin gelişimiyle birlikte, internet tabanlı web teknolojisinin daha kullanılabilir hâle getirilmesi amacıyla 2003 yılında “Web 2.0” kavramı ortaya çıkmıştır. Bu kavram, kullanıcıların kendi oluşturdukları içerikleri internet ortamında kolaylıkla ve özgürce paylaşabilmesine imkân tanımaktadır (Başoğlu ve Yanar, 2017).

Dijital teknolojiyle meydana gelen değişim ve dönüşümle beraber sosyal medya insanlar arasındaki uzak mesafeleri kaldırmıştır. Böylelikle sosyal medya platformları dünya çapında çok geniş kitlelere ulaşmayı sağlamıştır (WAS 2024). Kullanıcı sayısı artış gösteren sosyal medya platformları, birçok bireyin çeşitli ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Kullanıcılar, hem dijital ortamda farklı kişilerle iletişim kurabilmekte hem de kendi duygu ve düşüncelerini platformlarda paylaşabilmektedir. Ayrıca eğlenceli ve farklı içerikler (fotoğraf, video) oluşturarak kişilerin keyifli vakit geçirmelerini sağlamaktadır (Pınarbaşı 2021). Kepios dijital araştırma ve danışmanlık şirketinin analizine bakıldığında, sosyal

medya kullanıcı sayısının küresel düzeyde 5.31 milyar olduğunu ve bu sayının toplam dünya nüfusunun yaklaşık %64.7'sini oluşturduğunu ifade etmiştir. 2024 Nisan ayından 2025 Nisan ayına kadar geçen sürede 241 milyon yeni kullanıcının sosyal medyaya kaydolduğunu açıklamıştır (WAS 2025b). Ayrıca sosyal medya sadece Facebook gibi sosyal ağlarla sınırlı değildir. Bloglar, iş ağları, işbirlikçi projeler, kurumsal sosyal ağlar, forumlar, mikrobloggerlar, fotoğraf paylaşımı, ürün/hizmet incelemeleri, sosyal yer imleri, sosyal oyunlar, video paylaşımı ve sanal dünyaları içeren şemsiye bir terim olarak kullanılmaktadır (Aichner ve Jacob, 2015).

2.1.2. Sosyal Medyanın Türleri

Sosyal medya platformları, farklı araştırmacılar tarafından çeşitli kategorilere ayrılmıştır. Genel bir sınıflandırma yapılacak olursa, sosyal medya platformları dört ana başlık altında incelenebilir. Bunlardan ilki haber siteleridir. Bu siteler, makaleler, blog postları, haber hikâyeleri, fotoğraflar ve videolar paylaşmaya imkân tanımaktadır. İkincisi; sosyal ağlar olarak adlandırılmaktadır. Sosyal ağlar; kullanıcıların grup oluşturmalarına, başkalarının içerik ve paylaşımlarına yorum yapmalarına, fotoğraf ve video yüklemelerine, arkadaş ve fanlarını etkinliklere davet etmelerine, arkadaşlarını gönderilere etiketlemelerine olanak sağlamaktadır. Instagram, Tiktok, Facebook gibi uygulamalar bu grupta yer almaktadır. Üçüncü platform ise, yer imi (konum) paylaşımına olanak sağlamaktadır. Sonuncusu ise sosyal paylaşımıdır. Forumlar, bloglar, sosyal medya web siteleri bu grupta yer almaktadır (Emanet Ateşer 2024).

Yukarıda belirtilen kategorilerin yanı sıra, Kaplan ve Haenlein (2010) sosyal medya türlerini; bloglar, sanal oyun dünyaları, içerik toplulukları, sanal sosyal dünyalar, sosyal ağ siteleri ve iş birliğine dayalı projeler şeklinde sınıflandırmaktadır. Aşağıda bu sosyal medya türlerinin her biri detaylı olarak açıklanmıştır.

İş Birlikçi Projeler

İş birliğine dayalı projeler, birçok kullanıcının eş zamanlı olarak ortak içerik oluşturmaya imkân tanımakta ve bu anlamda kullanıcı tarafından oluşturulan içeriklerin en demokratik biçimini temsil etmektedir. Bu projeler dört temel türde sınıflandırılmaktadır: wiki'ler, sosyal işaretleme siteleri, çevrimiçi forumlar ve inceleme siteleri (Kaplan ve Haenlein, 2010).

Bloglar

Blog kelimesi, “web” ve “log” sözcüklerinin birleşiminden oluşmaktadır. İngilizcede “web” ağ, “log” ise kayıt anlamına gelmektedir (Kalemci 2025). Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü (OECD)’nün 2007 yılında yapmış olduğu tanımlamaya göre sosyal medyanın en eski biçimini temsil eden bloglar, genellikle tarih damgalı girişleri ters kronolojik sırayla görüntüleyen özel web sitesi türleridir. Kişisel web sayfalarının eşdeğeridir. Blog yazarlarının hayatını anlatan kişisel günlüklerden, belirli bir içerik alanındaki tüm ilgili bilgilerin özetlerine kadar birçok farklı varyasyonda bulunabilirler. Bloglar genellikle yalnızca bir kişi tarafından yönetilir ancak yorumların eklenmesiyle başkalarıyla etkileşim olanağı sağlarlar (Kaplan ve Haenlein, 2010).

İçerik Toplulukları

İçerik toplulukları, paylaşılan içeriklerin geniş kitleler tarafınca paylaşılmasına ya da yalnızca bizim seçtiğimiz kişilerin erişimine sunulmasına olanak tanımaktadır. Ayrıca yapılan içerik yayınları arkadaşlarla paylaşılabilir ve blog yazılarına ya da web tabanlı sayfalara entegre olarak geniş kitlelerce tartışılabilir olmasına olanak sağlamaktadır. İçerik topluluklarının temel amacına bakıldığında, görsellik, sunum, metin, video gibi çeşitli içeriklerin farklı kişiler arasında paylaşımını sağlamaktadır. Bu topluluklarda kişisel bir hesap oluşturulmasına gerek yoktur. Eğer oluşturulması gerekiyorsa açılan profillerde sadece katılım tarihi ve paylaşılan içerik sayısı gibi bilgiler içermektedir. Youtube bu platformlara örnek olarak verilebilmektedir (Açan 2024).

Sanal Oyun Dünyası

Bir eğlence türü olarak çevrimiçi oyunlar, oyuncular tarafından internet ortamından indirilen ya da doğrudan çevrimiçi olarak oynanan oyunlardır. Bu oyunlar, bilgisayar (PC), mobil cihaz veya konsol gibi farklı platformlar üzerinden oynanabilmektedir. Ayrıca dünyanın farklı coğrafyalarındaki oyuncuların aynı sanal ortamda eş zamanlı olarak etkileşim kurmasına imkân tanımaktadır; bu durum, oyun deneyimini önemli ölçüde geliştirmektedir. Genel olarak dijital oyunlar, çevrimiçi (online) ve çevrimdışı (offline) olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır (Albatati ve ark., 2023).

Sosyal Ağ Sitesi

Sosyal ağlar, günlük yaşamda önemli bir rol oynamaktadır ve bireyler arasında hem kişisel hem de profesyonel düzeyde bir ağ oluşturulmasını sağlamaktadır. Kullanıcılar, paylaşımlarını aktif tutarak yeni iletişim platformları yaratabilmektedir. Sosyal ağlar sayesinde çeşitli gruplar bir araya gelebilmekte ve bu durum, gerçek yaşamda buluşma ve toplanma mekânlarını çağrıştıran bir deneyim sunmaktadır. Platformların ilgi görmesinin önemli nedenlerinden biri de budur (Öztürk ve Talas, 2015).

Sanal Sosyal Dünya

Sanal sosyal dünyalar, kullanıcıların gerçek yaşamlarına benzer bir sanal ortam deneyimi yaşamalarına imkân tanımaktadır. Bu ortamda kullanıcılar, avaturları aracılığıyla ve üç boyutlu bir sistemde etkileşim kurmaktadır. Kullanıcıların tercihlerinin genellikle gerçek yaşamla uyumlu davranışlar sergilediği ve yansıttığı gözlemlenmektedir. Bazı platformlar, gerçek hayatta mümkün olan eylemlerin yanı sıra kullanıcıların içerik oluşturmaya ve bu içerikleri sanal para ile satmasına da imkân sağlamaktadır; bu durum, ekonomik olarak gerçek hayatta da katkı yaratabilmektedir (Kaplan ve Haenlein, 2010).

2.1.3. Sosyal Medyanın Avantajları

Sosyal medyanın etkileri, bireylerin yaşam biçimleri ve iletişim alışkanlıkları üzerinde belirgin bir şekilde görülmektedir. Son on yıl içerisinde sosyal medya kullanımında önemli bir artış yaşanmış olup, gelişen bu teknoloji bireyler üzerinde hem olumlu hem de olumsuz etkiler yaratmaktadır. Sosyal medyanın yararlı özellikleri arasında en dikkat çeken, yoğun iletişim noktası olarak işlev görmesidir. Sosyal ağlar, hem fikir alışverişine hem de canlı tartışmalara ev sahipliği yaparak alışılmışın dışında bir kitle iletişim aracı olarak kullanılabilir. Bu bağlamda, sosyal medyanın sesini duyurmak ve yeteneklerini göstermek isteyen birçok birey için önemli bir platform işlevi üstlendiği görülmektedir. Ayrıca kuruluşlar için hedef kitleye ulaşmada sağladığı etkileşim de sosyal medyanın önemini artırmaktadır (Katırcı ve Bulut, 2024).

Sosyal medya, etkileşimi ve ilişkileri geliştirmekte, kültürel ilgi alanlarını ve farklı fikirleri keşfetmeye imkân tanıyarak destekleyici bir ortam sunmaktadır. Bu platformlar, arkadaşlar ve aileyle iletişim kurmayı kolaylaştırmakta ve yeni kişilerle tanışma fırsatı

sağlamaktadır (Katırcı ve Bulut, 2024). Yalnızca bulunduğumuz coğrafyadan değil, uzak bölgelerden de bilgiye hızlıca erişmemizi sağlayarak haberleşmeyi kolaylaştırmaktadır (Şener 2021).

Sosyal medya, bireyler ve toplumlar için çeşitli faydalar sunmaktadır. Yardımlaşma kampanyalarının yürütülmesine imkân tanıyarak, insanların yardım duygusunu geliştirmekte ve muhtaç bireyler ile hayvanlara destek olmayı sağlamaktadır (Şener 2021). Sağlık alanında da sosyal medya önemli bir rol oynamaktadır; kullanıcılar sağlık bilgilerine erişim sağlamakta, sağlıklı yaşam alışkanlıklarını benimsemekte ve refahlarını artırıcı davranışları teşvik edebilmektedir. Sosyal medya, engelli, evde izole olmuş nadir hastalıkları bulunan, obezite olan, ruhsal hastalıklarla mücadele eden, kendini dışlanmış ve terk edilmiş hisseden bireyler için çok değerlidir. Akıl hastalığı olan kişilerin sosyal bağlantısını ayakta tutmasına da yardımcı olmaktadır. (Reid Chassiakos ve ark., 2016). Sağlık profesyonelleri, platformları hastalarla etkileşim kurmak, güncel sağlık bilgilerini paylaşmak ve hizmet kalitelerini artırmak amacıyla kullanmakta; aynı zamanda mesleki gelişimlerini destekleyen eğitim ve tartışma ortamları da bulabilmektedirler (Anawade Sr ve ark., 2024).

2.1.4. Sosyal Medyanın Dezavantajları

Sosyal medya, farklı yaş gruplarından bireylerin aktif olarak yer aldığı geniş bir kullanıcı kitlesine sahiptir. Kullanıcı yaş ortalamalarına bakıldığında, son yıllarda oldukça küçük yaşlardaki çocukların dahi sosyal medya profillerine sahip olduğu görülmektedir. Sosyal medya platformlarında çocukların tek başına kullanma olasılığının yüksek olması denetimi güçleştirmektedir. Mevcut aile filtreleri ve benzeri uygulamalar, çocukları zararlı içeriklerden tam anlamıyla korumakta yetersiz kalmaktadır. Bununla birlikte çocukların teknolojiyi hızlı bir şekilde kavramaları, çeşitli yasak ve sınırlamaları ebeveynlerine kıyasla daha kolay aşabilmelerine yol açmaktadır. Ayrıca çocuklar sosyal medya profili oluşturmakta yeterince donanıma ve bilgiye sahip olmadıkları için bilinçsiz şekilde bir kimlik oluşturmaktadır (Atalay 2019).

Sosyal medyada daha fazla zaman geçiren ergen kızlarda düzensiz yeme davranışlarının daha sık görüldüğü tespit edilmiştir; bunun nedeni, sosyal medyanın kilo ile ilgili şakaların ve yorumların yaygın olduğu bir platform olmasıdır (Mazzeo ve ark., 2024).

Sistemantik bir inceleme, kilo ile ilgili alay veya zorbalığa, siber zorbalık dahil, maruz kalan ergenlerin olumsuz beden imajı geliştirme ve düzensiz yeme davranışları sergileme olasılığının daha yüksek olduğunu göstermiştir (Day ve ark., 2022). Özellikle Instagram ve TikTok gibi görsel tabanlı platformlar, metin tabanlı içeriklere kıyasla, beden imajı üzerinde daha olumsuz etkiler yaratmakta ve dolayısıyla daha büyük risk oluşturmaktadır (Vandenbosch ve ark., 2022). Son araştırmalar, öğretmenlerin dijital teknolojilerin kullanımını erken çocukluk eğitiminde zorbalık olaylarının artmasına katkıda bulunabilecek bir faktör olarak tanımladığını söylemektedir (Fernandez-Alfaraz ve ark., 2023). Ayrıca küçük çocuklar arasında çevrimiçi medya kullanımının artması, takip ettikleri çocuk influencerların onları sağlıksız gıda ve içecek promosyonlarına maruz bırakma olasılığını artırmaktadır. Özellikle YouTube videolarında yer alan çocuk fenomenler, sağlıksız ürünleri eğlenceli içeriklerle harmanlayarak tanıtmaktadır; bu durum, çocukların bu ürünlere karşı güven duygusu geliştirmesine ve olumsuz beslenme alışkanlıkları edinmesine yol açmaktadır (Alruwaily ve ark., 2020).

Sosyal medya kullanım yaşının çok düşük olması sebebiyle, özellikle ergenler de paylaşılan içeriklerden etkilenmenin yüksek oranda olduğu görülmektedir. Ergenlerin dış çevreye karşı sergiledikleri davranışların birçoğunu gördükleri içerikler belirlemektedir ve değer yargılarımızda meydana gelen zedelenmeler, toplum düzeninin bozulmasına, bireyler arası ilişkilerde aksamaya neden olabilmektedir. Gençlerimizin düşünce yapıları tam anlamıyla oturmamışken ve değerlerini tam kavrayamamışken farklı birçok örf, adet ve kültürün karşısına çıkması kafa karışıklığına sebep olabilmektedir. Bir arayış içinde oldukları dönemlerde doğruluğu ispatlanmamış bilgiler gençleri peşinden sürükleyerek onları ikna edebilmektedir. Bu durum özenmeye bağlı kendi benliklerinin kaybolmasına ve kültürde farklılaşmaya neden olabilmektedir (Şener 2021).

Çalışmalar sosyal medya bağımlılığının kullanıcıların sağlığı üzerinde olumsuz etkileri olduğunu ortaya koymuştur. Khan ve Khan (2021) tarafından yapılan sistemantik bir inceleme de sosyal medya bağımlılığının kullanıcıların ruh sağlığı üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olduğu bildirilmiştir. Sosyal medya bağımlılığı stres seviyelerinde artışa, yalnızlığa ve üzüntüye yol açabilmektedir. Kaygı, sosyal medya bağımlılığıyla ilişkili bir diğer yaygın ruh sağlığı sorunudur. Çalışmalar, sosyal medyaya bağımlısı genç ergenlerin, sosyal medyaya bağımlı olmayanlara göre kaygı yaşama olasılığının daha yüksek olduğunu bulmuştur (Pellegrino ve ark., 2022) Kontrolsüz kullanım şekli uyku

sorunlarına, bağımlılığa, şiddet eğilimine, obeziteye kadar birçok zarara sebep olabilmektedir. Ayrıca çocuğun fiziksel, cinsel ve duygusal istismara maruz kalmasına neden olabilmektedir. Bu da teknolojik ihmal ve istismar kavramını ortaya koymaktadır (Karaman ve Ayhan, 2021).

Çocukların karşı karşıya kalabileceği bir diğer risk ise kimlik hırsızlığıdır. Özellikle yapılan paylaşım içeriklerinde çocuğun tam olarak adı ve soyadının verilmesi, doğum tarihinin paylaşılması gibi birçok unsur bu riski artırmaktadır. Yapılan paylaşımlarda çocuğun gittiği kreş veya kurs gibi yerlere ilişkin konum ve detaylı bilgilerin verilmesi, çocuğun istismar edilmesi ya da kötü niyetli kişiler tarafından hedef alınması gibi ciddi risklere yol açabilmektedir (Çimke ve ark., 2018).

Sosyal medyanın olumsuz etkileri yalnızca çocuklar ve ergenleri değil, aynı zamanda ebeveynleri de etkilemekte ve bireyler üzerinde ciddi psikolojik ve sosyal sonuçlar ortaya çıkarabilmektedir. Chennai’de 28 Nisan 2024’te yaşanan bir olayda, yedi aylık bir bebek dördüncü kattan aşağı annesinin kucağından düşmüş ve alt kattaki geçici bir güneşlik sayesinde hayatta kalmıştır. Ancak bu olayın ardından annenin sosyal medyada maruz kaldığı yoğun siber zorbalık, ciddi psikolojik stres ve travmaya yol açmış; üç hafta sonra annenin yaşamına son verdiği bildirilmiştir. Benzer şekilde, Bengaluru’da 16 Haziran 2024’te bir öğrenci, sosyal medyada maruz kaldığı siber dolandırıcılık nedeniyle tüm parasını kaybetmiş ve yaşanan psikolojik baskı sonucunda intihar etmiştir. Bu örnekler, sosyal medyanın uygun denetim ve önlemler olmadan, bireyler üzerinde ağır psikolojik etkiler yaratabileceğini ve ciddi sonuçlara yol açabileceğini göstermektedir (The Lancet Regional Health – Southeast Asia 2024).

2.1.5. Sosyal Medya Bağımlılığı

Sosyal medya platformlarında profil hesabı oluşturabilmek sosyal medyaya olan ilgiliyi daha da arttırmaktadır. Ayrıca eğlence ve iletişim amacıyla kullanılan sosyal medya platformları amacının dışına çıkarak bağımlılık haline de gelebilmektedir (Ayğar Bakır ve Uzun, 2018). Sosyal medya bağımlılığı hakkında her ne kadar farklı tanımlar bulunsa da en kısa haliyle; “olması gereken süre zarfından çok daha fazla sosyal medyada zaman geçirmek, bundan vazgeçememek, yaşamın ana konusu haline getirmek” olarak tanımlanabilir. Temel ihtiyaçlarını, ailesini, işini, arkadaşlarını göz ardı edecek kadar

sosyal medya kullanan kişiler sosyal medya bağımlısı olarak adlandırılmaktadır (Atak 2023; Akt. Atar Keskin ve Demirbaş, 2024). Sosyal medya bağımlılığının temel üç özelliği şunlardır: (a) sosyal medyaya aşırı bir ilgi göstermek, (b) sosyal medya kullanımı konusunda güçlü bir motivasyona sahip olmak, (c) sosyal medyada günlük yaşamı olumsuz etkileyecek kadar fazla zaman harcamak ve çaba göstermektir (Andreassen ve Pallesen, 2014).

Sosyal medyanın çok yoğun bir şekilde kullanılmasının altında yatan temel sebep aslında bireylerin kendi benliğinden kaçarak asıl olmak istediği kişi gibi davranabilmeyi kolaylaştırmasıdır. Sanal benliğini istediği tarzda ve şekilde oluşturabilmesi yeni bir ben oluşturma çabasını karşılamaktadır. Normal gündelik hayatta içe kapanık, yalnız, özgüvensiz, mutsuz bireylerin gerçeğin tam tersi bir kişilik yaratabildiği ortam olarak görülmektedir. Böylelikle içinde bulunduğu gerçek benliğinden kaçabilmekte ve sosyal ağlar bireyler için bağımlılık haline gelebilmektedir. Bu nedenle bireyler, büyük bir zamanını (uyanır uyanmaz, gece uyumadan önce vb.) sosyal medyada harcamaktadır (Akmeşe ve Deniz, 2017).

DSM-5 (The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) kapsamında hem internet bağımlılığı hem de sosyal medya bağımlılığı henüz resmi bir tanı olarak kabul edilmemektedir. Bu durum, sosyal medya bağımlılığının hastalık olarak ele alınmasını, teşhis ve tedavi uygulamalarını zorlaştırmaktadır. Sosyal medya bağımlılığı, kişiler arası iletişim bozuklukları, ruhsal sorunlar ve akademik problemlere neden olabilmektedir. Ayrıca, internetin gündelik yaşamda giderek daha fazla yer kaplaması, bağımlılığın tedavisini güçleştiren bir faktör olarak öne çıkmaktadır (Özgür 2023).

2.1.6. Sosyal Medyada Gizlilik Kavramı

Sosyal medyada gizlilik kavramı ilk ortaya çıktığı andan itibaren tartışılan bir konudur. Konum bilgileri, kişisel paylaşımlar, ev görüntüleri gibi birçok veri güvenlik açısından risk oluşturmaktadır. Sosyal ağ platformları bu durumu engelleyebilmek için gizlilik politikası ve kuralları ile bireylerden onay almaktadır. Bununla beraber kullanıcı profilleri bir platformu kullanmak isterlerse gizlilik politikasını ve kurallarını onaylayarak üye olabilmektedirler. Ancak kişinin rızası dışında paylaşılan bilgiler hiçbir kontrolün olmamasına neden olmaktadır. Bu durum gizlilik ihlalini de beraberinde getirmektedir.

Bir diğerk durum ise veri tabanına kaydolank fotoğraflar, bilgiler, içerikler saklanarak unc kişilerle paylaşılabilmektedir. Bu konunun bireyler üzerinde endişeye yol açtığı bildirilmiştir (Gökaliler ve Saatçioğlu, 2020).

Çevrimiçi platformlarda duyulan endişelerin çoğu mahremiyet ve gizlilik ilkesi ile ilgilidir. Kişisel verilerin izinsiz paylaşılması, unc kişilerle paylaşma ihtimali ve kuruluşlar tarafından verilerin kullanılabilme olasılığı bazı sorunlara sebep olabilmektedir. Yapılan bir çalışma, kullanıcıların farkında olarak ya da farkında olmadan kişisel verilerini paylaştığını ortaya koymuştur. Ancak bireylerin bu konuda genel olarak düşük bir farkındalığa sahip olduğu ve genç kesimin farkındalığının daha yüksek olmasına rağmen gizliliği yeterince dikkate almadığı vurgulanmaktadır (Eroğlu 2018).

2.1.7. Sosyal Medya ve ocuk

Günümüz çocukları (dijital nesil) teknolojinin içine doğmuştur, ebeveynler ise dijital dünyaya sonradan dahil olan (dijital göçmenler) gruptur. Günümüz çocukları dijital dünya dilini kendi anadilleri gibi kullanmaktadır. Bu durum nedeniyle ebeveynler çocuklarına yeterli teknolojik bilgi ve beceriyi sağlayamamaktadır (Ulusoy ve Bostancı, 2024). Dijital yerliler (günümüz çocukları), yetkinliklerini geliştirebilmektedirler ancak onlar için fiziksel ve sanal dünyalar arasında bir sınır çizmek zordur. Çocuklar evrimii oyun oynarken, ergenler sanal dünyada eğlenir, kendilerini ifade eder ve etkileşimde bulunur. Bu süreçte kimliklerini tanımlar ve pekiştirir, bilgi alışverişinde bulunur ve itibarlarını belirleyen kalıcı bir dijital iz bırakırlar (Pedrouzo ve Krynski, 2023).

Çocuklar günümüzde oldukça erken yaşlarda medya platformlarını kullanmaya başlamış ve içerik üreticisi haline gelmiştir. Çevrimiçi içerik paylaşımı ve profil oluşturma süreçlerinde ise çoğunlukla ebeveynlerin rehberliği ve yönlendirmeleri belirleyici olmaktadır. Sosyal medya profiline sahip çocuklar; ebeveynlerin yönlendirmeleri, kendi tercihleri ve paylaşımlarına gelen yorumlardan etkilenen çok katmanlı bir etkileşim ağı içinde şekillenmektedir (Atalay 2019). Çocukların kullandıkları medyalar karşısında doğru kararlar alabilmelerine yardımcı olmak için profillerinin ebeveynleri tarafından takip edilmesi önerilmektedir (Ulusoy ve Bostancı, 2024).

2.2. Çevrimiçi Mahremiyet

2.2.1. Mahremiyetin Tanımı

Mahremiyet kavramını tam anlamıyla açıklamak zordur. Zor olmasının sebebi ise kültürden kültüre, toplumdan topluma değişiklik göstermesinden kaynaklanmaktadır. Türk Dil Kurumu'na göre mahremiyet, “gizlilik” olarak ifade edilmektedir. Toplumsal bağlamda ise yabancılara kapalı olma, müdahale edilmemesi gereken alanları ifade eder. Mahremiyet, hangi bilgilerin saklanacağı ve hangilerinin paylaşılacağına ilişkin birey tarafından belirlenen, sınırları soyut biçimde çizilen bir alan olarak değerlendirilmektedir (Köseoğlu 2023). Arapça'da mahremiyet kavramı “harem” ve “haram” köklerinden meydana gelerek diğer kişilerin bilmemesi gereken anlamına gelmektedir. Mahremiyet kavramı ilk defa Aristotle tarafından özel alan ile kamu alanını ayırmak amaçlı kullanılmıştır. Felsefî açıdan ise ilk kez 1890 yılında Warren ve Brandeis'in hazırladığı “Mahremiyet Hakkı” isimli eserinde detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Hazırlanan bu eserde mahremiyet kavramı “bireyin yalnız bırakılma hakkı” şeklinde tanımlanmıştır (Ağıralan 2015).

Mahremiyet kavramı temel insan hakkıdır (Köseoğlu 2023). Birleşmiş Milletler (1948), İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin 12. Maddesi “Hiç kimse özel hayatı, ailesi, meskeni veya yazışması hususlarında keyfi karışmalara, şeref ve şöhretine karşı tecavüzlere maruz bırakılamaz. Herkesin bu karışma ve tecavüzlere karşı kanun ile korunmaya hakkı vardır” şeklinde açıklanmıştır. Ayrıca mahremiyet bireyin dokunulmazlığı olarak isimlendirilebilmektedir. Dolayısıyla mahremiyet, demokrasi, bireysellik, özgürlük, yaratıcılık ve psikolojik refah açısından temel bir haktır (Atalay 2021). Bu hak, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (1950) sekizinci maddesinde de “Herkesin özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkı vardır” ifadesiyle korunmaktadır. Mahremiyet kavramı, yasal düzenlemelerle güvence altına alınmıştır.

2.2.2. Çevrimiçi Mahremiyet Kavramı

Günümüzün hızlı yaşam süreci, sürekli çevrimiçi olma durumunu meydana getirmektedir, bu durum ise mahremiyet problemini daha çok tetiklemektedir. Mahremiyet kavramı zaman içerisinde değişime uğramış, özellikle teknolojik gelişmelerle birlikte bireyler,

sahip oldukları bilgileri sorgulamadan ve sınır gözetmeksizin paylaşmaya başlamış ve bu durumu giderek normalleştirmiştir. Bireyler çevrimiçi ortamlara katılarak mahremiyetini riske atmaktadır. Çevrimiçi mahremiyet problemi günümüz insanların en çok tedirgin olduğu konulardan biridir (Korkmaz ve ark., 2021). Çevrimiçi mahremiyet, gizliliğin oluşturulması, kişisel verilerin korunması ve çevrimiçi faaliyetlerin izlenmemesi için yapılan önlemleri ifade etmektedir. Çevrimiçi mahremiyet kullanıcılar için alınabilecek önlemleri ifade etmektedir (Gültekin 2024). Aslanyürek (2016) çevrimiçi mahremiyeti, “internet üzerinde istemli ya da istemsiz bir şekilde paylaşılan kişisel bilgilerin mahremiyeti ve güvenlik seviyesi ile alakalı bir kavramdır” şeklinde tanımlamıştır.

Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Yönetmeliği (GDPR), kullanıcıların kontrol haklarını kullanabilmelerini sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. Başka bir deyişle, veri sahiplerine bilgi toplama ve kullanma uygulamaları hakkında bir bildirim (ön bildirim) sağlamayı amaçlamaktadır. Bu nedenle, kişisel verilerin toplanması ve kullanımı konusunda şeffaflık ihtiyacını vurgulamıştır. Ayrıca, kişisel verilerin işlenmesine onay verildiğine dair açık ve bilgilendirilmiş bir göstergenin gerekliliğini vurgulamaktadır. Buna göre, kişiye seçim (rıza arama) sağlamayı amaçlamaktadır. Bireylere veri toplama ve işleme konusunda rıza gösterme seçeneği sunulmalıdır. Benzer şekilde Masur (2020), veri sahibinin kendisi hakkındaki bilgilerin ne zaman ve hangi ölçüde toplanacağına, işleneceğine veya başkalarıyla paylaşılacağına/yayılacağına kendisi karar verme hakkına ve yetkisine sahip olması gerektiğini savunmuştur. Bu durum, “öz-belirleme” olarak da adlandırılmaktadır (Prince ve ark., 2024).

2.2.3. Ebeveynlerin Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı

Ebeveynlerin çocuklarına ait görselleri sosyal medya platformlarında paylaşmaları, çocukların mahremiyet haklarının ihlal edilmesine ve çeşitli dijital risklere maruz kalmalarına neden olmaktadır. Bu tür paylaşımlar, çocuğun özel yaşamını ilgilendiren etik ve ahlaki sınırların göz ardı edilmesine yol açmakta ve çocukların dijital ayak izlerinin, kendilerinin rızası olmaksızın oluşturulmasına sebebiyet vermektedir. Bu nedenle hem çocukların hem de ebeveynlerin çevrimiçi mahremiyet konusundaki riskleri tanınması ve bu risklere karşı bilinçli davranışlar geliştirmesi büyük önem taşımaktadır. Ebeveynlerin dijital ortamlarda sergiledikleri bilinçli tutumlar, çocukların mahremiyet haklarının korunmasında temel bir unsur olarak görülmelidir (Bayzan 2025).

2.3. Paylaşan Ebeveynlik

2.3.1. Paylaşan Ebeveynlik Tanımı ve Kavramsal Yapısı

Ebeveynler, çocuklarını medya maruziyeti ve etkileşiminin olası zararlarından korumakla sorumludur. Ancak günümüzde ebeveynlerin bu konuda yeterli duyarlılığı göstermedikleri, çocuk hakları ve refahını ihlal ettikleri görülmektedir. Bunun nedeni, “sharenting” uygulamasıdır (Damkjaer 2018). İngilizce de “share” (paylaşmak) kelimesi ve “parenting” (ebeveynlik) sözcüklerinin birleşmesinden meydana gelen “sharenting” kavramı reşit olmayan çocuklar ile ilgili sosyal medya da içerik paylaşmayı ifade etmektedir (Romero-Rodriguez ve ark., 2022).

Bir başka tanıma göre sharenting, ebeveynlerin çocuklarıyla ilgili fotoğraf, video, anlık durum güncellemeleri ve diğer bilgileri sosyal medya platformlarında paylaşmasıdır (Blum Ross ve Livingstone, 2017; Latipah ve ark., 2020; Akt. Omur ve Uyar, 2022). Oxford English Dictionary (OED) ise kavramı 2022 yılında sözlüğe “bir kişinin çocuklarına ait haber, resim veya videoların sosyal medya sitelerinde paylaşılması eylemi veya uygulaması” olarak kaydetmiştir (Lendvai 2024). Literatürde sıkça atıfta bulunulan bir diğer sharenting tanımı, Steinberg tarafından yapılmıştır. Steinberg’e (2017) göre sharenting, “ebeveynlerin çocuklarının yaşamlarına ilişkin ayrıntıları çevrimiçi olarak paylaşma biçimidir”.

2.3.2. Paylaşan Ebeveynliğin Tarihçesi

Sharenting kavramının literatürde ilk olarak 2012 yılında Steven Leckart tarafından ortaya atıldığı bilinmektedir. Leckart geçmişte birçok fotoğrafın evin tozlu raflarında beklediğini ve misafir eve gelmeden bu fotoğrafları görme şansının olmadığını ancak bulundukları zaman içinde Facebook platformu sayesinde şimdi kolayca herkesin bu fotoğraflara ulaşabildiğini, gerektiğinde kopyalayabildiğini ve üzerinde değişiklikler yapabildiğini ifade etmiştir. Leckart yazısında sharenting kelimesini “aşırı paylaşım ve ebeveynliğin kombinasyonu” olarak gördüğünü vurgulamıştır (Leckart 2012). 2014 yılı itibarıyla Collins Sözlüğü, sharenting kavramını tanımlamıştır (Lendvai 2024). Aynı yıl, Michigan Üniversitesi C.S. Mott Çocuk Hastanesi’nde 0–4 yaş arası çocuğu olan 569 ebeveyn ile gerçekleştirilen bir anket çalışması, sharenting kavramının önemini daha iyi anlamamıza katkı sağlamıştır (Brosch 2016; Davis 2015).

Her ne kadar sharenting kavramını ilk kullanan kişi Leckart olsa da bu kavramla ilgili ilk akademik çalışma 2015 yılında Blum-Ross tarafından gerçekleştirilmiştir. Aynı yıl, Kasım ayında “Parents, Privacy & Technology Use” başlıklı bir rapor da sharenting üzerine yayımlanmıştır. Rapora göre, altı ila on yedi yaş arası çocuğu olan ebeveynlerin %20’si çocuklarıyla ilgili utanç verici fotoğraflar paylaştığını söylemiştir. Üstelik ebeveynler, bu paylaşımların %10’unu çocuklarının kaldırmasını istemesine rağmen yine de paylaştıklarını bildirmişlerdir (Family Online Safety Institute 2015; Akt. Brosch 2016).

Türkiye’de ise sharenting ile ilgili ilk bilimsel araştırma 2016 yılında Maraşlı ve arkadaşları tarafından gerçekleştirilmiştir. Araştırma, sosyal medya paylaşımlarının kullanım sıklığını ve içeriğini incelemeyi ve ayrıca ebeveynlerin çocukları hakkında çevrimiçi olarak paylaştığı bilgileri içerik açısından analiz etmeyi amaçlamıştır. Çalışmanın sonuçları, ebeveynler tarafından çevrimiçi ortamda paylaşılan bilgilerin geniş bir çeşitlilik gösterdiğini ortaya koymuştur. Ayrıca sosyal medyanın sharenting üzerinde önemli bir etkisi olduğu ve ebeveynlerin çocuklarıyla ilgili paylaşımlarının farkındalık açısından kritik bir role sahip olduğu bildirilmiştir (Maraşlı ve ark., 2016). Günümüzde Türkiye’de konuya ilişkin farklı disiplinlerde çalışmalar yürütülmeye devam etmektedir.

Son dönemde, sharenting kavramı 2022 yılında OED tarafından sözlüğe “bir kişinin çocuklarına ait haber, resim veya videoların sosyal medya sitelerinde paylaşılması eylemi veya uygulaması” olarak kaydedilmiştir (Lendvai 2024). Fenomenin popülerliği ise tüm dünyada her geçen gün artarak devam etmektedir.

2.3.3. Paylaşan Ebeveynliğin Sebepleri

Ebeveynlerin, çocuklarına ait özel bilgileri ve görselleri tanımadıkları kişilerle paylaşmaktan kaçınarak koruyucu bir rol üstlenmeleri beklenmektedir. Buna karşın ebeveynler, çocuklarını çevrimiçi ortamlarda yeterince korumamakta ve görsellerini paylaşmaktadır; bu durumun hem kısa hem de uzun vadede çocuklar üzerinde önemli olumsuz etkiler yaratabileceği bildirilmiştir (Baştumur ve Kurşuncu, 2022).

Ebeveynler, kendi adlarıyla oluşturdukları ya da ebeveynlik rollerini vurgulamak amacıyla kullandıkları dijital sosyal medya hesaplarında, çocuklarına dair birçok bilgi paylaşmaktadırlar. Ebeveynlerin paylaşım yapma konusunda tek tip nedene bağlı

kalmadıkları, farklı gerekçe ve sebeplere bağlı olarak çevrimiçi platformlarda yayım yaptıkları görülmektedir (Kılınç Özülmöz 2024). Sharenting'in bu denli yaygın olmasının bir diğer nedeni, çocukların son on yılda çevrimiçi içeriklerde en çok ilgi çeken ve tıklanan öğeler haline gelmiş olmasıdır (Kidron 2018).

Sharenting, ebeveynlerin bilgi alışverişi yapmalarına ve ebeveynlik becerilerini geliştirmelerine olanak sağlayan bir yöntemdir. Aynı zamanda, sosyal bağların kurulması ve sürdürülmesinde de önemli bir rol oynar. Özellikle yeni annelik döneminde, annelerin yakın çevreleriyle iletişimde kalmalarını sağlayarak, sosyal izolasyonlarını aşmalarına yardımcı olur (Kopuz ve ark., 2022). Özellikle izolasyonun yaşandığı COVID-19 gibi salgınlarla birlikte sosyal irtibatı koparmak istemeyen ebeveynler sosyal medya da daha fazla paylaşım yapmaya başlamışlardır (Er ve ark., 2022). Ayrıca, kronik veya nadir bir hastalığı bulunan çocuğa sahip ebeveynler deneyimlerini aktarmak amacıyla çocuklarını paylaşabilmektedirler (Jacobs ve ark., 2016; Akt. Otero 2017) Ebeveynler, çocuklarıyla ilgili paylaşımlar yaparak ebeveynlik streslerini hafifletmeye çalışmaktadır. Öte yandan, sharenting, ebeveynin dolaylı olarak kendini tanıtmaya biçimi olup, ebeveynlik görevlerinin yerine getirildiğinin bir göstergesidir. Çünkü sosyal medya, ebeveyn kimliğini sergilemek için bir araçtır. Ayrıca, ebeveynin çocuğuna yaptığı yatırımların bir kanıtı olarakta işlev görmektedir (Kopuz ve ark., 2022).

Ebeveynler çocuklarının bilgilerini ve fotoğraflarını çevrimiçi paylaşarak yalnızlık hissiyatını azaltmaya çalışmaktadırlar. Bazı durumlarda da birbirlerine yardımcı olmak için paylaşım yapmanın iyi bir yol olduğunu düşünmektedirler. Örneğin hastalığı olan bir çocuk için daha hızlı çözüm yolları bulabilmektedirler. Ancak bu durumlarda çocuğun yararına olacak en iyi çıkarım gözetilmesi gerekmektedir (Kravchuk 2021). Tıbbi olarak hassas çocuklara sahip ebeveynler, sosyal medya aracılığıyla diğer ebeveynlerle iletişim kurarak destek almakta ve paylaşımlardan genellikle olumlu geri bildirimler elde etmektedirler (Steinberg 2017; Akt. Andersson ve Nilsson, 2022).

ABD'de annelerin yaklaşık %91'i en az bir sosyal medya platformu kullanmaktadır. Çoğu ebeveyn bu platformlarda fotoğraf, video ve diğer medya içeriklerini paylaşmaktadır. Ebeveynler, çocukları hakkında sosyal medyada paylaşım yaparken; destek almak, deneyimlerini aktarmak, ebeveynliğin zorlukları ve endişeleriyle ilgili tavsiyeler edinmek, çocuklarının gelişimi hakkında aile ve arkadaşlarıyla iletişimde kalmak,

gelişimsel dönüm noktalarını kaydetmek ve anılar biriktirmek gibi çeşitli amaçlara yönelmektedirler (Cataldo ve ark., 2022).

Paylaşım yapan annelerin yaklaşık yarısı, mezuniyet veya doğum günü gibi özel günlerde içerik paylaşmaktadır. Anneler, en çok anı kalması amacıyla paylaşım yaparken, ikinci sırada çocuklarıyla ilgili gönderilerin sağladığı mutluluğu deneyimlemek için paylaşmayı tercih ettiklerini bildirmişlerdir. Diğer nedenler arasında çocuklarının akademik başarılarını paylaşmaktan keyif almak yer almakta, çok az bir kısmı ise ilgili bir ebeveyn olduklarını göstermek amacıyla paylaşım yaptıklarını ifade etmiştir (Aslan ve Durmuş, 2020).

2.3.4. Paylaşan Ebeveynliğin Sonuçları

Ebeveynler, çocuklarının fotoğraflarını çevrimiçi olarak paylaşırken genellikle dijital ayak izlerinin oluştuğunu fark etmemekte veya dikkate almamaktadır. Bu durum, çocuğun özel kimliğini tehlikeye atmakta ve dijital ortamda kendini gerçekleştirme hakkına müdahale etmektedir (Donovan 2020). Çocukların dijital kimlikleri, ebeveyn denetimi altında yeterli güvenlik önlemleri ile korunmamaktadır. Paylaşımlarda çocuğun konumu ve durumu bazen etiketlenilmekte, bu da onun kaçırlma veya diğer istismar türlerine karşı savunmasız hale gelmesine yol açabilmektedir. Ayrıca çocukken sevimli görünen bazı fotoğraflar ilerleyen yaşlarda alay konusu olabileceği gibi şantaj veya kötü niyetli amaçlarla da kullanılabilir. Çocuklarla ilgili yapılan bu tür paylaşımlar, özel alanlarına müdahale edilmesi sonucunda ileri yaşlarda psikolojik sorunların gelişmesine neden olabilmektedir (Akkoç ve Ayyıldız, 2022).

Sosyal platformlarda istismara uğrayan bir çocuk, gerçek hayatta bunları yaşamış bir çocukla aynı tepkileri verebilmektedir. Buna bağlı olarak çocuklar depresyon yaşayabilir, intihar girişiminde bulunabilir veya post-travmatik stres tanısı alabilirler (Serin 2019). Günümüzde pedofilinin oldukça yaygın olduğu göz önüne alındığında, özellikle havuzda, küvette veya denizde çocuğun çıplak, bezli ya da kısmi kıyafetlerle paylaşılan fotoğrafları, pedofili sitelerine kopyalanma tehlikesi taşımaktadır. Avustralya’da hükümetin güvenlik birimi tarafından yapılan bir araştırmaya göre, pedofili sitelerinde yayınlanan görüntülerin yaklaşık %50’sinin sosyal medya platformlarından alındığı tespit edilmiştir (Çimke ve ark., 2018). Başka bir çalışmada, ebeveynlerin çocuklarıyla ilgili

sosyal medya paylaşımlarının olumsuz sonuçlar doğurabileceği; çocukların mahremiyetini ihlal edebileceği, istismara yol açabileceği ve uygunsuz sitelerde kullanılabileceği belirtilmiştir (Doğan Keskin ve ark., 2023).

Görüntüleri paylaşılan çocuklar, kimlik hırsızlığı ve diğer kötüye kullanımlara maruz kalabilir; özerkliklerinin, yani kendi kaderlerini tayin etme haklarının ihlal edilmesi nedeniyle farklı çevrimiçi suçların da hedefi haline gelebilirler. Bu paylaşımların sonuçları hem geniş kapsamlı hem de uzun süreli olabilir. Kişisel verilerin paraya dönüştürülmesi ve kötüye kullanımı, çocukların savunmasızlığını artırmaktadır (Steinberg 2017).

2.3.5. Paylaşan Ebeveynliğin Çocuk Hakları Üzerine Etkisi

Ebeveynliğin temel hedefleri, çocuğun güvenliğini ve sağlığını korumak, gelecekte üretken bir birey olması için hazırlamak ve kültürel değerleri sağlıklı bir şekilde aktarmaktır. Hukuki olarak ebeveynlik, çocuğun en üstün yarar ilkesi göz önünde bulundurularak gerekli yükümlülükleri yerine getirmektir (Bekdaş 2021).

Çocuk haklarının korunması, tarihsel olarak ilk kez 1900'lerin başında, çocukların beden işçiliği şeklinde sömürülmesi ve kötüye kullanılmasına karşı önlemler alınmasıyla başlamıştır. Ardından, sanayi kapitalizmi ile 20. yüzyılda çocuklar, fabrikalarda ve madenlerde ucuz iş gücü nedeniyle çalıştırılmıştır. Birinci Dünya Savaşı'nın sonrasında ise çocuk işçiliği ile ilgili ilk uluslararası konferans Cenevre'de gerçekleştirilmiştir. Çocukların hakları, ilk kez 1924'teki Cenevre Çocuk Hakları Bildirgesi ile güvence altına alınmıştır (Akkoç ve Ayyıldız, 2022).

Sosyal platformlarda çocukların kişisel görüntülerinin paylaşılması çocuk mahremiyetini ihlal etmektedir (Duygulu 2019). Sharenting açısından gerçekleşen en temel hukuki sorun, ebeveynlerin paylaşım yaparken çocuğun rızasını almamış olmasından kaynaklanmaktadır (Steinberg 2017). Sosyal medya üzerinden ebeveynler tarafından yapılan paylaşımların hukuka aykırılığının değerlendirilmesinde, çocuğun bilinçli bir şekilde verdiği açık rıza önemli bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda, sosyal medya paylaşımları yapılmadan önce, anne ve babaların mahremiyet, kişisel veriler ve kişilik hakları gibi ihlalleri engellemek amacıyla, çocuğa gerekli bilgilendirme yaparak rızasını almaları gerekmektedir. Örneğin çocuğun razı olmadığı bir içeriği anne ve babanın

paylaşma hakkı yoktur (Archer 2019; Akt. Yıldız Oğuz 2023). Sharenting davranışı, bazı ülkelerde hukuki düzenlemelerin yapılmaya başlandığı bir olgudur. Örneğin, Fransa, sharenting nedeniyle mağdur olan çocukların, yetişkin olduklarında ebeveynlerine karşı dava açabileceklerine dair bir yasayı yürürlüğe koymuştur (Eyrice 2022).

Türkiye'nin de taraf olduğu uluslararası anlaşmalar arasında yer alan en önemli kaynak, 20.11.1989 tarihinde kabul edilen Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'dir. Bu sözleşme, çocukların ihmal ve istismara karşı korunmasını sağlamaya yönelik evrensel bir belgedir. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 16, 18 ve 19. maddeleri sharenting açısından önem arz etmektedir. Ülkemizde ise, sharenting olgusunun yasal açıdan değerlendirilmesi yapılırken, en önemli yasal dayanak olarak Türkiye Cumhuriyeti Anayasası dikkate alınmalıdır (Bekdaş 2021). Türk Ceza Kanunu'nun 134. Maddesi "Kişilerin özel hayatının gizliliğini ihlal eden kimse, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Gizliliğin görüntü veya seslerin kayda alınması suretiyle ihlal edilmesi halinde, verilecek ceza bir kat artırılır" şeklinde açıklanmıştır. Türkiye'de bu konuya ilişkin yaşanmış olan bir habere bakıldığında boşanma davası açan bir baba, eşinin çocuklarının fotoğraflarını ve videolarını sosyal medyada paylaştığını ve çocuklarını televizyona çıkarmak amacıyla paylaşım yaptığını öne sürerek çocukların istismara açık hale geldiğini beyan etmiştir. Bu durum karşısında mahkeme, annenin fotoğraf ve video paylaşmasını engelleyici yasaklar koymuştur. Bu olaya bakıldığında, mahkemelerin çocuklar için oluşabilecek riskleri fark etmeye başladığını göstermektedir (Doğan Keskin ve ark., 2023).

2.3.6. Paylaşan Ebeveyn Davranışı ve Pediatri Hemşireliğinin Rolü

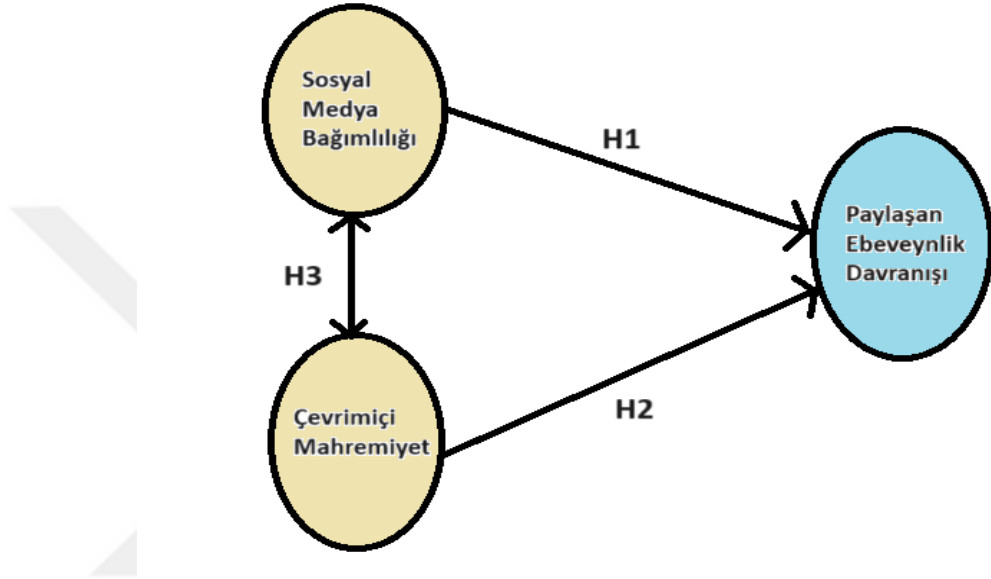
Hemşirelik önemli bir meslek grubudur ve değerini oluşturan unsurlar üstlendiği rollerdir. Hemşirenin rollerine bakıldığında sağlığı geliştirme ve koruma, bakım verme, eğitici olma, araştırma yapma, iyileştirici ve rehabilite süreçlerine katkı sağlama, danışmanlık yapma, yönetici ve koordine edici olma, etkili iletişim, iş birliği yapma ve hasta haklarını savunma görevleri vardır. Bu rol kapsamında çocukların hakları ihlal edildiği takdirde hasta haklarını savunma rolünü uygulaması büyük önem taşımaktadır (Akkoç ve Ayyıldız, 2022). Özellikle pediatri hemşireleri çocuğun ve ailenin fiziksel, sosyal, zihinsel ve duygusal gereksinimlerini fark etmelidir (Demirbağ ve ark., 2021).

Çocuğun gelişim süreci nedeniyle, hızlı bir büyüme göstermesi, benlik algısının ve baş etme stratejilerinin farklı olması yetişkinlerden ayrı düşünülmesine sebep olmaktadır (Demirbağ ve ark., 2021). Bebeklik ve erken çocukluk dönemindeki çocuklar, kendilerine ait kişisel bilgilerin paylaşımı üzerinde herhangi bir denetim sahibi değildir (Önder Memiş 2019). Çocuklar belirli bir olgunluk yaşına gelinceye kadar haklarının hem ebeveynleri tarafından hem de toplum tarafından korunması gerekmektedir. Bu nedenle ebeveynlerin yapmış oldukları paylaşımlar hakkında dikkatli davranmaları gerektiği, yararı olmayan, çocuğu riske sokabilecek her türlü içerikten uzak durmaları gerektiği bilinmektedir (Çimke ve ark., 2018). Bu nedenle, birincil bakım sağlayıcı konumundaki ebeveynler çocuğun mahremiyetini korumakla yükümlüdür. Çocuğun haklarının korunamaması ve olası ihlal ya da istismar belirtilerinin ortaya çıkması durumunda pediatri hemşiresi, mesleki sorumlulukları doğrultusunda gerekli adımları atmalıdır. Çocuğun gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecek risklere karşı, hemşirenin çocuk ve ailesini çocuk hakları konusunda bilgilendirmesi, ailenin ve çocuğun kendi haklarını anlamasına yardımcı olması ve bu doğrultuda uygun davranışların geliştirilmesine destek vermesi; eğitim ve danışmanlık açısından büyük önem taşımaktadır (Akkoç ve Ayyıldız, 2022).

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Türü

Bu çalışma tanımlayıcı, kesitsel, nicel ve ilişkisel bir araştırma olarak tasarlanmıştır.

Şekil 3.1: Araştırmanın modelsel gösterimi

3.2. Araştırmanın Yeri ve Zamanı

Bu araştırma, etik kurul izni alındıktan sonra Temmuz 2024-Temmuz 2025 tarihleri arasında Afyonkarahisar il merkezinde ikamet eden ve çalışmaya katılmayı kabul eden gönüllü ebeveynlerle (anne, baba) kamuya açık alanlarda yürütülmüştür.

3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Temmuz 2024 –Temmuz 2025 tarihleri arasında Afyonkarahisar il merkezinde yaşayan, 0–14 yaş arası çocuğu bulunan ve sosyal medya platformlarında çocuklarına ait görseller paylaşan anne ve babalar oluşturmuştur. Örneklem seçiminde tabakalı küme örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu doğrultuda öncelikle Afyonkarahisar il merkezinde yer alan tüm mahalleler listelenmiş, mahalleler sosyo-ekonomik ve kültürel özellikleri dikkate alınarak tabakalara ayrılmıştır. Ardından her tabakadan kura yöntemiyle rastgele seçilen toplam 9 mahalle çalışma kapsamına alınmıştır. Seçilen

mahalleler birer küme olarak kabul edilmiş ve veri toplama süreci, bu mahallelerde araştırma kriterlerini karşılayan katılımcılarla gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada minimum örneklem büyüklüğünün hesaplanmasında; Sekaran (2003) tarafından nicel araştırmalar ve sonsuz evrenler ($N > 10.000$) için önerilen $n = s^2 \cdot Z_{\alpha}^2 / d^2$ formülü kullanılmıştır (Ural ve Kılıç, 2018). Buna göre 5’li Likert tipi ölçeklerin uygulandığı benzer çalışmalar (Akpınar ve ark., 2020; Eyrice 2022) dikkate alınarak standart sapma $s=1$, 0.05 anlamlılık düzeyine karşılık gelen teorik değer $Z_{\alpha}=1.96$ ve etki büyüklüğü $d= 0.1$ olarak alınmış olup minimum örneklem büyüklüğü 384 olarak hesaplanmıştır. Eksik, hatalı ve güvenilirliği düşük veriler dikkate alınarak 400 ebeveyn çalışmaya dahil edilmiştir.

3.3.1. Araştırmaya Dâhil Edilme Kriterleri

- Afyonkarahisar il merkezinde yaşayan,
- 18 yaşından büyük,
- 0-14 yaş arası çocuğa sahip olan,
- Akıllı telefon kullanan,
- Sosyal medya ağ platformlarını kullanan (Facebook, Instagram ve WhatsApp vb.),
- Sosyal medya ağlarında en az bir kez çocuğunun fotoğrafını/videosunu paylaşmış olan,
- Soruları anlayabilecek düzeyde iletişime açık olan,
- Türkçe konuşup, anlayabilen,
- Araştırmaya katılmayı kabul eden anne ve babalar araştırmaya dâhil edilmiştir.

3.3.2. Araştırmadan Dışlanma Kriterleri

- Yabancı uyruklu olup Afyonkarahisar il merkezinde yaşayan,
- 18 yaşından küçük olan,
- 0-14 yaş arası çocuğa sahip olmayan,
- Sosyal medya platformlarını kullanmayan,
- Sosyal medya ağlarında çocuğunun fotoğrafını paylaşmayan,
- Türkçe konuşamayan,
- İletişime kapalı olan,

- Görme ve zihinsel engeli olan
- Araştırmaya katılmayı kabul etmeyen anne ve babalar araştırmaya dahil edilmemiştir.

Araştırma verilerinin toplanması sırasında herhangi bir nedenle araştırmadan ayrılmak isteyen ebeveynler araştırmadan çıkarılmıştır.

3.4. Bağımlı ve Bağımsız Değişkenler

Bağımlı Değişkenler: Paylaşan ebeveynlik davranışı.

Bağımsız Değişkenler: Sosyal medya bağımlılığı, çevrimiçi mahremiyet farkındalığı ve sosyodemografik özellikler (anne/baba yaşı, eğitim düzeyi, sosyal medya kullanım süresi vb.)

3.5. Verilerin Toplanması

3.5.1. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket tekniği kullanılmış ve veriler yüz yüze görüşmeler yoluyla elde edilmiştir. Bu araştırmada, “Tanıtıcı Bilgi Formu”, “Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği-Yetişkin Formu”, “Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı Ölçeği” ve “Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği” veri toplama araçları olarak kullanılmıştır.

3.5.1.1. Tanıtıcı Bilgi Formu (EK-2)

Araştırmacılar tarafından literatür ışığında (Alemdar 2023; Aslan 2022) hazırlanan tanıtıcı bilgi formunda (TBF); ebeveynlerin sosyodemografik özellikleri (yaş, cinsiyet, eğitim durumu vb.), çocuğun sosyodemografik özellikleri ve ebeveynlerin sosyal medya kullanımlarına ilişkin sorular yer almaktadır.

3.5.1.2. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği-Yetişkin Formu (EK-3)

Sosyal medya bağımlılığı ölçeği (SMBÖ-YF), Şahin ve Yağcı tarafından (2017) yetişkinlerin sosyal medya bağımlılığını belirlemeye yönelik geliştirilmiştir. Ölçek 20 madde ve iki alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek beşli likert tipi puanlama ile değerlendirilmektedir. Sanal tolerans alt boyutu beşinci maddesi ve 11. maddesi ters puanlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 100, en düşük puan ise 20’dir.

Puanın yüksek olması bireyin kendisini “sosyal medya bağımlısı” olarak algıladığı biçiminde değerlendirilmektedir. Ölçeğin geneli için Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı 0.94; alt boyutlardan sanal tolerans için 0.92 ve sanal iletişim için 0.91 bulunmuştur. Bu çalışmada ise ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı 0.83 olarak belirlenmiştir.

3.5.1.3. Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı Ölçeği (EK-4)

Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı Ölçeği (ÇMFÖ), Korkmaz, Vergili ve Karadağ (2021) tarafından bireylerin çevrimiçi ortamlardaki mahremiyet farkındalık düzeyini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek 17 madde ve üç faktörden oluşmaktadır. “Dikkat” alt boyutu yedi madde, “Güvenlik” alt boyutu beş madde ve “İletişim ve Paylaşım” alt boyutu ise beş maddeden oluşmaktadır. “İletişim ve Paylaşım” alt boyutunda yer alan maddeler yapı olarak olumlu anlam olarak ise olumsuzdur. Bundan dolayı bu faktörde yer alan maddeler analiz sırasında ters çevrilerek kodlanmalıdır. Ölçek beşli likert tipi puanlama ile değerlendirilmektedir. Bu çalışmada ise ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı 0.83 olarak belirlenmiştir.

3.5.1.4. Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği (EK-5)

Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği (PEÖ), Alemdar ve Kahraman (2023) tarafından ebeveynlerin “sharenting” (paylaşan ebeveynlik) eylemlerini incelemek için geliştirilmiştir. Ölçek 17 madde ve dört alt boyuttan oluşmaktadır. Dört alt boyut “Paylaşım Davranışı”, “Sosyal Karşılaştırma Davranışı”, “Olumlu Geri Bildirim Etkisi” ve “Olumsuz Geri Bildirim Etkisi” olarak sıralanmaktadır. Ölçek beşli likert tipli puanlama ile değerlendirilmektedir. Olumsuz Geri Bildirim Etkisi ve Sosyal Karşılaştırma Davranışı alt boyutlarının maddeleri ters kodlanmaktadır. Ölçeğin Cronbach’ s alfa iç tutarlılık katsayısı $\alpha=0.73$ ’tür. Bu çalışmada ise ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı 0.70 olarak belirlenmiştir.

3.6. Araştırma Verilerinin Analizi

Verilerin değerlendirilmesinde istatistiksel analizler için SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 26.0 (Armonk, NY: IBM Corp) paket programı kullanılmıştır. Tanıtıcı anket formu ve ölçeklerden elde edilen veriler, frekans ve yüzde dağılımları, aritmetik ortalama ve standart sapma istatistikleri ile betimlenmiştir. Değişkenler arasındaki

ilişkilerin incelenmesinde, ölçeklerin sosyodemografik özelliklere göre karşılaştırılmasında veri yapısı dikkate alınarak (verilerin normal dağılımı, varyans homojenliği ve gruplardaki birey sayıları gibi) parametrik testler (t testi, varyans analizi) uygulanmıştır. Ayrıca değişkenler arasındaki ilişki ve etkiler korelasyon ve regresyon analizleri ile değerlendirilmiştir. Formların güvenilirliği için Cronbach's Alpha değerleri hesaplanmıştır. Tüm sonuçlar %95 güven aralığında ve $p < 0.05$ anlamlılık düzeyinde yorumlanmıştır.

3.7. Süre ve Olanaklar

Yapılan Çalışmalar	TARİH							
	Aralık 2023- Nisan 2024	25.04.2024	03.05.2024	11.07.2024	17.07.2024	Temmuz 2024- Temmuz 2025	Temmuz 2025- Kasım 2025	12.12.2025
Literatür İncelemesi ve Konu Seçimi								
Etik Kurul İzin Yazımı								
Etik Kurul Onay			☒					
Tez Önerisi Yazımı								
Tez Önerisi Onay								
Verilerin Toplanması								
Verilerin Analizi/ Yazımı								
Tez Savunması								

Şekil 3.2: İş-zaman çizelgesi

Araştırma, Temmuz 2024 – Temmuz 2025 tarihleri arasında yürütülmüştür. Veri toplama süreci, önceden belirlenen mahallelerdeki kamuya açık alanlarda yüz yüze görüşmeler yoluyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın yürütülmesinde SPSS 26.0 istatistik paket programı, anket formları ve ölçekler kullanılmıştır. Araştırma ekibi, veri toplama ve analiz aşamalarında gerekli personel ve teknik desteğe sahip olup, çalışmanın tüm süreçleri Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi imkânları çerçevesinde yürütülmüştür.

3.8. Araştırmanın Etik Yönu

Bu araştırma, Helsinki Bildirgesi'ne uygun olarak yürütölmüştür. Araştırmanın gerçekleştirilebilmesi için Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Müdahale Olmayan Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'ndan izin (2024/3) alınmıştır (EK-6). Veri toplama aşamasından önce çalışmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden bireylere araştırmanın amacı ve önemi açıklanmış, sözlü ve Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu (EK-1) ile yazılı onamları alınmıştır.

4.BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, katılımcıların sosyodemografik özelliklerine, Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği-Yetişkin Formu, Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı Ölçeği ve Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği'ne ilişkin istatistiksel bulgular sunulmuştur.

Ölçeklerin normal dağılıma uygunluğu, çarpıklık ve basıklık değerleri ile güvenilirlik analiz sonuçları Tablo 4.1'de sunulmuştur. Çarpıklık ve basıklık değerleri incelendiğinde, tüm ölçeklerde bu değerlerin -2 ile +2 aralığında yer aldığı görülmüştür. Bu aralık, normal dağılıma ilişkin kabul edilebilir sınırlar içerisinde değerlendirilmektedir (George ve Mallery, 2010). Bu doğrultuda, ölçek puanlarının dağılımlarının parametrik testlerin varsayımlarını karşıladığı kabul edilerek, analizlerde parametrik istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Ayrıca, tüm ölçekler için hesaplanan Cronbach's Alpha değerlerinin 0.70'in üzerinde olması, uygulanan ölçeklerin iç tutarlılık açısından güvenilir olduğunu göstermiştir (Nunnally ve Bernstein, 1994).

Tablo 4.1: Ölçeklere ait çarpıklık- basıklık, güvenilirlik ve dağılım istatistikleri

Ölçekler	Madde Sayısı	Çarpıklık	SE	Basıklık	SE	α	$\bar{X}$	SS	TP	Top SS
Sanal Tolerans	11	0.230	0.122	0.484	0.243	0.729	2.79	0.65	30.73	7.23
Sanal İletişim	9	0.216	0.122	-0.113	0.243	0.748	2.51	0.70	22.58	6.37
SMBÖ	20	0.086	0.122	0.436	0.243	0.833	2.66	0.61	53.31	12.22
Dikkat	7	-0.1580	0.122	-0.251	0.243	0.773	3.58	0.75	25.06	5.31
Güvenlik	5	-0.107	0.122	-0.485	0.243	0.758	3.27	0.89	16.38	4.46
İletişim ve Paylaşım	5	-0.333	0.122	-0.778	0.243	0.766	3.72	0.94	18.62	4.72
ÇMFÖ	17	0.230	0.122	-0.581	0.243	0.834	3.53	0.64	60.06	10.98
Paylaşım Davranışı	6	0.409	0.122	0.092	0.243	0.748	2.66	0.79	15.96	4.75
Sosyal Karşılaştırma Davranışı	4	-0.474	0.122	-0.701	0.243	0.829	3.75	1.06	15.01	4.25
Olumlu Geri Bildirim Etkisi	4	0.218	0.122	-0.861	0.243	0.831	2.78	1.14	11.12	4.59
Olumsuz Geri Bildirim Etkisi	3	-0.395	0.122	-0.771	0.243	0.762	3.59	1.14	10.77	3.44
PEÖ	17	0.327	0.122	1.139	0.243	0.703	3.11	0.52	52.85	8.90

ÇMFÖ; Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı Ölçeği, PEÖ; Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği, SMBÖ; Sosyal Medya Bağımlılık Ölçeği

Tablo 4.2: Katılımcıların demografik ve sosyal medya kullanım özelliklerine göre dağılımı

Değişkenler	Gruplar	n	%
Cinsiyet	Kadın	226	56.5
	Erkek	174	43.5
Yaş	20-30	125	31.3
	31-40	145	36.3
	≥41	130	32.5
Medeni durum	Evli	356	89.0
	Bekâr	44	11.0
Eğitim durumu	İlkokul	27	6.8
	Ortaokul	50	12.5
	Lise	137	34.3
	Üniversite	152	38.0
	Lisansüstü	34	8.5
Mesleği	Ev hanımı	85	21.3
	Memur	145	36.3
	İşçi	71	17.8
	Serbest meslek	64	16.0
	Şu an bir işte çalışmıyor	35	8.8
Gelir durumu	Gelir giderden az	97	24.3
	Gelir gidere eşit	219	54.8
	Gelir giderden fazla	84	21.0
Çocuk yaşı	0-2	132	33.0
	3-10	146	36.5
	10-14	122	30.5
Çocuk cinsiyeti	Kız	199	49.8
	Erkek	201	50.3
Ebeveynlerin Paylaşım sıklığı	Her gün	23	5.8
	Gün aşırı	27	6.8
	Ara sıra	139	34.8
	Haftada bir kez	59	14.8
	Nadiren	85	21.3
	Yılda bir iki kez	67	16.8
Sosyal medya platformları	Instagram	173	43.3
	Facebook	38	9.5
	Tiktok	33	8.3
	WhatsApp	156	39.0

Katılımcıların ve çocuklarının sosyodemografik özellikleri ve sosyal medya kullanımlarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları Tablo 4.2’de sunulmuştur. Bulgulara göre, katılımcıların %56.5’inin kadın olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların %36.3’ü 31-40 yaş arasındadır. Ebeveynlerin %89.0’unun evli, %38.0’nin üniversite mezunu, %36.3’ünün memur, %54.8’inin ise gelirinin giderine eşit olduğu saptanmıştır.

Katılımcıların %50.3'ü erkek çocuğa sahip olup, %36.5'inin çocukları 3–10 yaş aralığındadır. Tüm katılımcılar çocuklarına ait görselleri paylaştığını belirtmiş; paylaşım sıklığında en yaygın yanıt %34.8 ile “ara sıra” olmuştur. Sosyal medya platformları arasında en çok kullanılan uygulama ise %43.3 ile Instagram olarak belirlenmiştir (Tablo 4.2).

Katılımcıların Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğine verdikleri yanıtlara ilişkin analiz bulguları Tablo 4.3'te sunulmuştur. Ebeveynlerin SMBÖ'ne verdikleri yanıtların genel ortalaması 2.66 olarak hesaplanmıştır. En yüksek ortalamaya sahip iki madde, 3.31 ile 11. madde (Sosyal medya kullanmayı sevmiyorum) ve 3.11 ile 5. madde (Sosyal medyaya gerekmedikçe girmem) olup her ikisi de ters kodlanmıştır. En düşük ortalamaya sahip maddeler ise 2.21 ile 18. madde (Sosyal medyadaki arkadaşlıkları gerçek yaşamdaki arkadaşlıklara tercih ederim) ve 2.33 ile 17. madde (Sosyal medyada bağlantı kurduğum insanlara kendimi daha iyi anlatıyorum) şeklinde belirlenmiştir.

Tablo 4.3: Katılımcıların sosyal medya bağımlılığı ölçeğine ilişkin yanıtlarının dağılımları

Maddeler		Hiç	Az	Orta	Çok	Tam	$\bar{X}$	SS
1. Sosyal medyayı gerçek dünyadan bir kaçış olarak görüyorum.	n	63	152	79	69	37	2.66	1.20
	%	15.8	38.0	19.8	17.3	9.3		
2. Sosyal medyada planladığımdan daha uzun süre kalırım.	n	47	129	69	103	52	2.96	1.25
	%	11.8	32.3	17.3	25.8	13.0		
3. Kendimi mutsuz hissettiğim zamanlarda sosyal medyada olmak beni rahatlatır.	n	60	110	98	85	47	2.87	1.24
	%	15.0	27.5	24.5	21.3	11.8		
4. Sosyal medyada çok zaman geçirdiğimden işlerimi aksatıyorum.	n	73	119	68	97	43	2.80	1.29
	%	18.3	29.8	17.0	24.3	10.8		
5. Sosyal medyaya gerekmedikçe girmem.	n	61	106	86	109	38	3.11	1.23
	%	15.3	26.5	21.5	27.3	9.5		
6. Sosyal medya yüzünden verimliliğimin azaldığını fark ediyorum.	n	63	106	72	101	58	2.96	1.32
	%	15.8	26.5	18.0	25.3	14.5		
7. Sosyal medyada çok zaman geçirdiğim için çevremdekiler beni eleştirirler.	n	94	141	60	63	42	2.55	1.29
	%	23.5	35.3	15.0	15.8	10.5		
8. Sosyal medyayı kullanırken biri beni rahatsız ettiğinde sinirleniyorum.	n	104	141	52	66	37	2.48	1.29
	%	26.0	35.3	13.0	16.5	9.3		
9. Sosyal medyada iken kendimi özgür hissediyorum.	n	96	148	61	52	43	2.50	1.28
	%	24.0	37.0	15.3	13.0	10.8		
10. Sabah uyandığımda ilk işim sosyal medyaya girmek olur.	n	104	135	48	66	47	2.54	1.35
	%	26.0	33.8	12.0	16.5	11.8		
11. Sosyal medya kullanmayı sevmiyorum.	n	68	117	125	52	38	3.31	1.18
	%	17.0	29.3	31.3	13.0	9.5		

Tablo 4.3: Katılımcıların sosyal medya bağımlılığı ölçeğine ilişkin yanıtlarının dağılımları (devamı)

12. Güncel olaylardan haberdar olmak için sosyal medyadan ayrılamıyorum.	n	54	113	117	73	43	2.85	1.19
	%	13.5	28.3	29.3	18.3	10.8		
13. Çevremde birileri varken bile sosyal medyada olmayı tercih ederim.	n	76	151	82	52	39	2.57	1.21
	%	19.0	37.8	20.5	13.0	9.8		
14. Özel bazı duyuruları görebilmek ya da paylaşabilmek için sosyal medyada daha çok zaman geçiriyorum.	n	72	131	93	70	34	2.66	1.20
	%	18.0	32.8	23.3	17.5	8.5		
15. Sosyal medyadan dolayı aile üyelerini ihmal ettiğim olur.	n	106	142	58	58	36	2.44	1.27
	%	26.5	35.5	14.5	14.5	9.0		
16. İnsani amaçlı sosyal projelerde yer almak için sosyal medyayı kullanmaktan kendimi alamıyorum.	n	84	157	81	41	37	2.48	1.20
	%	21.0	39.3	20.3	10.3	9.3		
17. Sosyal medyada bağlantı kurduğum insanlara kendimi daha iyi anlatıyorum.	n	98	168	70	34	30	2.33	1.15
	%	24.5	42.0	17.5	8.5	7.5		
18. Sosyal medyadaki arkadaşlıkları gerçek yaşamdaki arkadaşlıklara tercih ederim.	n	148	133	44	39	36	2.21	1.28
	%	37.0	33.3	11.0	9.8	9.0		
19. Sosyal medya gruplarıyla iletişim halinde olabilmem için sosyal medyayı daha uzun süre kullanırım.	n	109	143	60	49	39	2.42	1.27
	%	27.3	35.8	15.0	12.3	9.8		
20. Çeşitli sosyal duyarlılıklar konusunda çabuk haberdar olma isteği beni daha çok sosyal medyada olmaya itiyor.	n	86	116	94	62	42	2.65	1.27
	%	21.5	29.0	23.5	15.5	10.5		
Genel Toplam Puan							53.31	12.22

Ebeveynlerin Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı Ölçeği'ne verdikleri yanıtlara ilişkin analiz bulguları Tablo 4.4'te sunulmuştur. Ebeveynlerin ÇMFÖ'ne verdikleri yanıtların genel ortalaması 3.53'tür. En yüksek ortalamaya sahip iki madde, 3.79 ile 2. madde (Başkalarına ait bilgi, resim, video vb. içerikleri çevrimiçi ortamlarda izin almaya gerek duymadan paylaşırım) ve yine 3.79 ile 3. madde (Çevrimiçi ortamlarda kullandığım parolaların güçlü olmasına (büyük-küçük harf, rakam, özel karakterler ve en az 8 karakter kullanımıyla) dikkat ederim) olarak belirlenmiştir. En düşük ortalamaya sahip iki madde ise 3.12 ile 11. madde (İnternet sitelerinin kullandığı çerez (cookies) dosyaları hakkında bilgim vardır) ve 3.22 ile 17. madde (Ziyaret ettiğim web sitelerinin güvenliğini kontrol ederim) olarak belirlenmiştir.

Tablo 4.4: Katılımcıların çevrimiçi mahremiyet farkındalığı ölçeğine ilişkin yanıtlarının dağılımları

Maddeler	Hiç	Az	Orta	Çok	Tam	$\bar{X}$	SS
1. Arkadaşlarımla veya yakınlarımla yaptığım yazışmaların ekran görüntülerini izin almaya gerek duymadan paylaşırım.	n 141	124	54	51	30	3.74	1.27
	% 35.3	31.0	13.5	12.8	7.5		
2. Başkalarına ait bilgi, resim, video vb. içerikleri çevrimiçi ortamlarda izin almaya gerek duymadan paylaşırım.	n 161	108	51	46	34	3.79	1.31
	% 40.3	27.0	12.8	11.5	8.5		

Tablo 4.4: Katılımcıların çevrimiçi mahremiyet farkındalığı ölçeğine ilişkin yanıtlarının dağılımları (devamı)

3. Çevrimiçi ortamlarda kullandığım parolaların güçlü olmasına (büyük-küçük harf, rakam, özel karakterler ve en az 8 karakter kullanımıyla) dikkat ederim.	n	7	46	81	156	110	3.79	1.03
	%	1.8	11.5	20.3	39.0	27.5		
4. Çevrimiçi ortamlarda paylaştığım bilgilerin şirketler, devlet kurumları veya bilgisayar korsanları tarafından kullanılabilirliğinin farkındayım.	n	33	56	51	159	101	3.60	1.23
	%	8.3	14.0	12.8	39.8	25.3		
5. Çevrimiçi ortamlarda tanımadığım kişilerden gelen mesaj veya e-postaların güvenlik riski oluşturup oluşturmadığını anlarım.	n	27	65	83	130	95	3.50	1.21
	%	6.8	16.3	20.8	32.5	23.8		
6. Çevrimiçi ortamlarda tanımadığım kişilerin beni takip etmesine veya arkadaş olmasına izin veririm.	n	138	106	61	56	39	3.62	1.34
	%	34.5	26.5	15.3	14.0	9.8		
7. Çevrimiçi ortamlarda tanımadığım kişilerle iletişim kurarım.	n	141	119	57	50	33	3.71	1.29
	%	35.3	29.8	14.3	12.5	8.3		
8. Çevrimiçi ortamlarda tanımadığım kişilerle kişisel bilgilerimi (adres, doğum tarihi, yaş, iş, telefon vb.) paylaşıyorum.	n	162	108	44	45	41	3.76	1.35
	%	40.5	27.0	11.0	11.3	10.3		
9. Çevrimiçi platformlarda paylaştığım bilgilerin kötü niyetli kişiler tarafından kullanılabilirliğinin farkındayım.	n	25	50	50	174	101	3.69	1.16
	%	6.3	12.5	12.5	43.5	25.3		
10. E-posta veya sosyal ağlardan aldığım mesajların içeriğinin güvenilir olup olmadığını anlarım.	n	28	57	78	146	91	3.54	1.19
	%	7.0	14.3	19.5	36.5	22.8		
11. İnternet sitelerinin kullandığı çerez (cookies) dosyaları hakkında bilgim vardır.	n	53	78	107	94	68	3.12	1.28
	%	13.3	19.5	26.8	23.5	17.0		
12. İnternet sitelerinin ve mobil uygulamaların güvenlik sertifikalarını ve veri şifreleme yöntemlerini kontrol ederim.	n	33	85	105	104	73	3.25	1.21
	%	8.3	21.3	26.3	26.0	18.3		
13. Kullandığım çevrimiçi ortamlarda (sosyal ağlar, alışveriş siteleri, oyunlar vb.) hesabımın gizlilik ayarlarını yaparım.	n	31	62	71	157	79	3.48	1.19
	%	7.8	15.5	17.8	39.3	19.8		
14. Kullandığım çevrimiçi platformların gizlilik ayarlarını ve bildirimlerini kontrol ederim.	n	20	73	83	148	76	3.47	1.14
	%	5.0	18.3	20.8	37.0	19.0		
15. Mobil cihazıma uygulama yüklerken uygulamanın hangi izinleri talep ettiğine dikkat ederim.	n	37	52	64	162	85	3.52	1.22
	%	9.3	13.0	16.0	40.5	21.3		
16. Web tarayıcısındaki eklentilerin hangi bilgilere erişeceğine dikkat ederim.	n	39	90	66	129	76	3.28	1.27
	%	9.8	22.5	16.5	32.3	19.0		
17. Ziyaret ettiğim web sitelerinin güvenliğini kontrol ederim.	n	47	78	84	124	67	3.22	1.27
	%	11.8	19.5	21.0	31.0	16.8		
Genel Toplam Puan							60.06	10.98

Tablo 4.5: Katılımcıların paylaştan ebeveynlik ölçeğine ilişkin yanıtlarının dağılımları

Maddeler		Hiç	Az	Orta	Çok	Tam	$\bar{X}$	SS
1. Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşım (fotoğraf/video/yazı) yaparım.	n	0	211	128	47	14	2.66	0.82
	%	0.0	52.8	32.0	11.8	3.5		
2. Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşım (fotoğraf/video/yazı) yapmayı doğru buluyorum.	n	105	145	90	41	19	2.31	1.11
	%	26.3	36.3	22.5	10.3	4.8		
3. Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlarımı (fotoğraf/video/yazı) keyifli / eğlenceli bulduğum için yaparım.	n	89	111	100	53	47	2.65	1.28
	%	22.3	27.8	25.0	13.3	11.8		
4. Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlar (fotoğraf/video/yazı) ev yaşantımızı (yemek/etkinlik/oyun) içerir.	n	112	107	76	60	45	2.55	1.34
	%	28.0	26.8	19.0	15.0	11.3		
5. Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlar (fotoğraf/video/yazı) özel günleri içerir.	n	50	113	98	86	53	2.95	1.24
	%	12.5	28.3	24.5	21.5	13.3		
6. Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlar (fotoğraf/video/yazı) seyahat anılarımızı içerir.	n	68	102	107	69	54	2.85	1.28
	%	17.0	25.5	26.8	17.3	13.5		
7. Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlara (fotoğraf/video/yazı) gelen beğeni ve olumlu yorumlar beni mutlu eder.	n	80	95	84	63	78	2.91	1.40
	%	20.0	23.8	21.0	15.8	19.5		
8. Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlara (fotoğraf/video/yazı) gelen beğeni ve olumlu yorumlar beni motive eder.	n	102	86	80	68	64	2.77	1.41
	%	25.5	21.5	20.0	17.0	16.0		
9. Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlara (fotoğraf/video/yazı) gelen beğeni ve olumlu yorumlar beni gururlandırır.	n	86	89	88	60	77	2.88	1.41
	%	21.5	22.3	22.0	15.0	19.3		
10. Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlara (fotoğraf/video/yazı) gelen beğeni ve olumlu yorumlar beni rahatlatır.	n	126	85	90	37	62	2.56	1.41
	%	31.5	21.3	22.5	9.3	15.5		
11. Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlara (fotoğraf/video/yazı) gelen olumsuz yorumlar/ eleştiriler beni endişelendirir.	n	151	70	77	49	53	3.54	1.43
	%	37.8	17.5	19.3	12.3	13.3		
12. Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlara (fotoğraf/video/yazı) gelen olumsuz yorumlar/eleştiriler beni öfkelenendirir.	n	137	78	84	53	48	3.51	1.39
	%	34.3	19.5	21.0	13.3	12.0		
13. Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlara (fotoğraf/video/yazı) gelen olumsuz yorumlar/ eleştiriler beni korkutur.	n	165	79	73	43	40	3.72	1.36
	%	41.3	19.8	18.3	10.8	10.0		
14. Sosyal medyada takip ettiğim anne/baba-çocuk içerikleri beni yetersiz hissettiriyor.	n	171	72	74	55	28	3.76	1.32
	%	42.8	18.0	18.5	13.8	7.0		
15. Sosyal medyada takip ettiğim anne/baba-çocuk içerikleri beni baskı altında hissettiriyor.	n	189	65	79	38	29	3.87	1.30
	%	47.3	16.3	19.8	9.5	7.3		
16. Sosyal medyada takip ettiğim anne/baba-çocuk içerikleri kendimi diğer ebeveynlerle karşılaştırmaya yönlendirir.	n	147	88	85	51	29	3.68	1.28
	%	36.8	22.0	21.3	12.8	7.3		
17. Sosyal medyada takip ettiğim anne/baba-çocuk içerikleri çocuğumu akranlarıyla karşılaştırmaya yönlendirir.	n	167	61	85	60	27	3.70	1.32
	%	41.8	15.3	21.3	15.0	6.8		
Genel Toplam Puan							52.85	8.90

Not: Ölçek yazarından izin alınarak bu ölçek anne/babalara uygulanmıştır.

Katılımcıların Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği'ne verdikleri yanıtlara ilişkin analiz bulguları Tablo 4.5'te verilmiştir. Katılımcıların PEÖ'ne verdikleri yanıtların genel ortalaması 3.11 olarak hesaplanmıştır. En yüksek ortalamaya sahip iki madde, sırasıyla 3.87 ile 15. madde (Sosyal medyada takip ettiğim anne/baba-çocuk içerikleri beni baskı altında hissettiriyor) ve 3.76 ile 14. madde (Sosyal medyada takip ettiğim anne/baba-çocuk içerikleri beni yetersiz hissettiriyor) olarak belirlenmiştir. En düşük ortalamaya sahip iki madde ise 2.31 ile 2. madde (Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşım yapmayı doğru buluyorum) ve 2.55 ile 4. madde (Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlar ev yaşantımızı içerir) şeklinde hesaplanmıştır.

Tablo 4.6'da çalışmada yer alan ölçek ve alt boyut puanlarının cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin bağımsız örneklem t-testi sonuçları sunulmuştur. Cinsiyet değişkenine göre; Sanal İletişim alt ölçeği ($p=0.002$), Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği ($p=0.013$), İletişim ve Paylaşım alt ölçeği ($p=0.003$), Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı Ölçeği ($p=0.032$), Sosyal Karşılaştırma Davranışı alt ölçeği ($p=0.000$) ve Olumsuz Geri Bildirim Etkisi alt ölçeğinde ($p=0.030$) istatistiksel olarak anlamlı farklar saptanmıştır. Bu sonuç, sosyal medya kullanım biçimi, çevrimiçi mahremiyet algısı ve geri bildirim temelli etkileşimlerin cinsiyete göre farklılık gösterebildiğini, dolayısıyla ebeveynlerin çevrimiçi davranışlarının cinsiyet temelli değişkenlerden etkilendiğini ortaya koymaktadır.

Sanal İletişim (TP=23.68) ve Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği (TP=55.03) puanları incelendiğinde, erkek katılımcıların kadınlara kıyasla daha yüksek ortalama değerlere sahip olduğu belirlenmiştir. Buna karşılık, İletişim ve Paylaşım Sosyal Karşılaştırma Davranışı ve Olumsuz Geri Bildirim Etkisi alt boyutlarında kadın katılımcıların ortalama puanlarının erkek katılımcılara göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca, Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı Ölçeğinde kadın katılımcıların ortalama puanlarının (TP=61.09) erkek katılımcılara kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Tablo 4.6).

Tablo 4.6: Katılımcıların cinsiyetine göre ölçek puanlarının karşılaştırılması

Ölçekler	Gruplar	n	TP	SS	t	p
Sanal Tolerans	Kadın	226	30.26	6.91	-1.502	0.134
	Erkek	174	31.35	7.61		
Sanal İletişim	Kadın	226	21.72	6.15	-3.089	0.002*
	Erkek	174	23.68	6.48		
Genel Sosyal Medya Bağımlılığı	Kadın	226	51.98	11.71	-2.496	0.013*
	Erkek	174	55.03	12.68		
Dikkat	Kadın	226	25.40	5.18	1.442	0.150
	Erkek	174	24.63	5.47		
Güvenlik	Kadın	226	16.46	4.55	0.412	0.680
	Erkek	174	16.27	4.35		
İletişim ve Paylaşım	Kadın	226	19.24	4.65	3.008	0.003*
	Erkek	174	17.82	4.70		
Genel Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı	Kadın	226	61.09	11.23	2.153	0.032*
	Erkek	174	58.72	10.53		
Paylaşım Davranışı	Kadın	226	15.56	4.68	-1.925	0.055
	Erkek	174	16.48	4.81		
Sosyal Karşılaştırma Davranışı	Kadın	226	15.67	3.98	3.582	0.000*
	Erkek	174	14.16	4.44		
Olumlu Geri Bildirim Etkisi	Kadın	226	11.10	4.66	-0.100	0.920
	Erkek	174	11.14	4.52		
Olumsuz Geri Bildirim Etkisi	Kadın	226	11.09	3.51	2.182	0.030*
	Erkek	174	10.34	3.31		
Genel Paylaşan Ebeveynlik	Kadın	226	53.42	9.08	1.451	0.148
	Erkek	174	52.11	8.64		

* p<0.05

Tablo 4.7’de katılımcıların yaş gruplarına göre çeşitli ölçek ve alt boyut puanlarının karşılaştırılmasına yönelik yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarını verilmiştir. Yaş gruplarına göre sadece Olumsuz Geri Bildirim Etkisi alt ölçeğinde istatistiksel olarak anlamlı fark ($p = 0.001$) saptanmıştır. Bu doğrultuda, 31–40 yaş grubundaki bireylerin ortalama puanlarının (TP=11.55) en yüksek düzeyde olduğu en düşük ortalamanın (TP=9.99) ise 41 yaş ve üzeri grupta bulunduğu belirlenmiştir. Diğer tüm ölçeklerde ve alt boyutlarda yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Tablo 4.7: Katılımcıların yaş gruplarına göre ölçek puanlarının karşılaştırılması

Ölçekler	Gruplar	n	TP	SS	F	p
Sanal Tolerans	20-30	125	31.25	6.60	0.935	0.394
	31-40	145	30.10	7.92		
	≥41	130	30.95	7.01		
Sanal İletişim	20-30	125	22.23	5.68	0.955	0.386
	31-40	145	22.30	6.78		
	≥41	130	23.21	6.51		
Genel Sosyal Medya Bağımlılığı	20-30	125	53.48	11.06	0.723	0.486
	31-40	145	52.40	13.36		
	≥41	130	54.15	11.98		
Dikkat	20-30	125	25.37	5.38	0.358	0.699
	31-40	145	25.03	5.63		
	≥41	130	24.81	4.89		
Güvenlik	20-30	125	16.10	4.68	0.736	0.480
	31-40	145	16.72	4.44		
	≥41	130	16.25	4.27		
İletişim ve Paylaşım	20-30	125	18.66	4.66	0.695	0.499
	31-40	145	18.92	4.79		
	≥41	130	18.25	4.70		
Genel Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı	20-30	125	60.12	11.36	0.527	0.591
	31-40	145	60.68	10.91		
	≥41	130	59.32	10.74		
Paylaşım Davranışı	20-30	125	15.84	4.63	0.055	0.946
	31-40	145	16.01	4.81		
	≥41	130	16.01	4.83		
Sosyal Karşılaştırma Davranışı	20-30	125	14.73	4.25	2.571	0.078
	31-40	145	15.64	4.15		
	≥41	130	14.58	4.31		
Olumlu Geri Bildirim Etkisi	20-30	125	11.29	4.61	2.123	0.121
	31-40	145	10.52	4.69		
	≥41	130	11.62	4.42		
Olumsuz Geri Bildirim Etkisi	20-30	125	10.66ab	3.41	7.358	0.001*
	31-40	145	11.55a	3.39		
	≥41	130	9.99b	3.36		
Genel Paylaşan Ebeveynlik	20-30	125	52.51	8.47	1.136	0.322
	31-40	145	53.72	9.33		
	≥41	130	52.20	8.82		

*p<0.05; a, b, c: Farklı harfleri içeren gruplar arasındaki farklar önemlidir.

Katılımcıların medeni durumlarına göre çeşitli ölçek ve alt boyut puanlarının karşılaştırılmasına yönelik yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 4.8’de sunulmuştur. Sanal Tolerans (p = 0.016), Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği (p = 0.030) ve Dikkat (p = 0.023) değişkenlerinde evli ve bekâr katılımcılar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunduğu tespit edilmiştir. Bekar katılımcıların Sanal Tolerans puan ortalaması (TP=33.20) evlilere göre daha yüksektir. Bu fark, bekar bireylerin çevrimiçi ortamlarda daha yüksek hoşgörü düzeyine sahip olduğunu göstermektedir. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği’nde bekar katılımcıların ortalama puanlarının (TP=57.07) evli

katılımcılara göre daha yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir. Dikkat alt boyutunda, evli katılımcıların puan ortalamalarının (TP=25.28) bekâr katılımcılara göre daha yüksek olduğu ve bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu, evli bireylerin çevrimiçi ortamlarda dikkat düzeylerinin daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 4.8: Katılımcıların medeni duruma göre ölçek puanlarının karşılaştırılması

Ölçekler	Gruplar	n	TP	SS	t	p
Sanal Tolerans	Evli	356	30.43	7.10	-2.418	0.016*
	Bekar	44	33.20	7.91		
Sanal İletişim	Evli	356	22.42	6.40	-1.425	0.155
	Bekar	44	23.86	6.00		
Genel Sosyal Medya Bağımlılığı	Evli	356	52.84	12.14	-2.174	0.030*
	Bekar	44	57.07	12.31		
Dikkat	Evli	356	25.28	5.27	2.291	0.023*
	Bekar	44	23.34	5.43		
Güvenlik	Evli	356	16.44	4.48	0.770	0.442
	Bekar	44	15.89	4.35		
İletişim ve Paylaşım	Evli	356	18.72	4.69	1.199	0.231
	Bekar	44	17.82	4.91		
Genel Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı	Evli	356	60.43	10.82	1.936	0.054
	Bekar	44	57.05	11.91		
Paylaşım Davranışı	Evli	356	15.82	4.70	-1.647	0.100
	Bekar	44	17.07	5.06		
Sosyal Karşılaştırma Davranışı	Evli	356	15.13	4.18	1.637	0.102
	Bekar	44	14.02	4.69		
Olumlu Geri Bildirim Etkisi	Evli	356	11.01	4.62	-1.282	0.201
	Bekar	44	11.95	4.31		
Olumsuz Geri Bildirim Etkisi	Evli	356	10.66	3.47	-1.692	0.091
	Bekar	44	11.59	3.07		
Genel Paylaşan Ebeveynlik	Evli	356	52.63	8.77	-1.413	0.159
	Bekar	44	54.64	9.87		

* p<0.05

Tablo 4.9’da katılımcıların eğitim düzeylerine göre ölçek ve alt boyut puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları verilmiştir. Sanal Tolerans (p = 0.047), Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği (p = 0.043), Dikkat (p = 0.009), İletişim ve Paylaşım (p = 0.001), Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı Ölçeği (p = 0.001) ve Olumsuz Geri Bildirim Etkisi (p = 0.015) değişkenlerinde eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı farklar tespit edilmiştir. Sanal Tolerans puan ortalamasının en yüksek ilköğretim (TP=32.67), en düşük ise üniversite mezunlarında (TP=29.57) olduğu görülmüştür. Bu bulgu, düşük eğitim düzeyine sahip bireylerin çevrimiçi ortamlarda daha

fazla hoşgörü gösterme eğiliminde olduğunu göstermektedir. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği'nde de benzer bir dağılım söz konusudur; ilkokul mezunlarının ortalamasının (TP=56.11) üniversite mezunlarından daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu durum, daha az eğitilmiş bireylerin sosyal medya kullanımında daha bağımlı bir profil çizdiğini ortaya koymaktadır. Üniversite mezunlarının dikkat alt boyutu puan ortalamasının (TP=26.28) ile İletişim ve Paylaşım alt boyutu puan ortalamasının (TP=19.77) diğer eğitim gruplarına göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlar, bireyin eğitim düzeyi arttıkça çevrimiçi ortamlarda daha dikkatli davrandıklarını, sınırlı iletişim ve paylaşım davranışları sergilediklerini ortaya koymaktadır. Bunları yanı sıra, üniversite mezunlarının Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı Ölçeği puan ortalamaları (TP=62.88) diğer gruplara göre daha yüksektir.

Tablo 4.9: Katılımcıların eğitim durumuna göre ölçek puanlarının karşılaştırılması

Ölçekler	Gruplar	n	TP	SS	F	p
Sanal Tolerans	İlkokul	27	32.67a	6.26	2.432	0.047*
	Ortaokul	50	32.04ab	6.17		
	Lise	137	31.44a	6.88		
	Üniversite	152	29.57b	7.77		
	Lisansüstü	34	29.65b	7.67		
Sanal İletişim	İlkokul	27	23.44	6.30	2.246	0.063
	Ortaokul	50	22.38	5.61		
	Lise	137	23.55	5.64		
	Üniversite	152	21.45	6.70		
	Lisansüstü	34	23.24	8.04		
Genel Sosyal Medya Bağımlılığı	İlkokul	27	56.11a	10.95	2.489	0.043*
	Ortaokul	50	54.42a	9.88		
	Lise	137	54.99a	11.04		
	Üniversite	152	51.02b	13.29		
	Lisansüstü	34	52.88ab	14.52		
Dikkat	İlkokul	27	23.63b	4.51	3.455	0.009*
	Ortaokul	50	24.18ab	5.66		
	Lise	137	24.42ab	5.24		
	Üniversite	152	26.28a	5.02		
	Lisansüstü	34	24.68ab	6.14		
Güvenlik	İlkokul	27	15.19	4.29	1.791	0.130
	Ortaokul	50	15.20	4.28		
	Lise	137	16.51	4.49		
	Üniversite	152	16.83	4.27		
	Lisansüstü	34	16.47	5.32		

Tablo 4.9: Katılımcıların eğitim durumuna göre ölçek puanlarının karşılaştırılması (devamı)

İletişim ve Paylaşım	İlkokul	27	16.89c	4.04	4.721	0.001*
	Ortaokul	50	18.36abc	4.44		
	Lise	137	17.70bc	4.73		
	Üniversite	152	19.77a	4.43		
	Lisansüstü	34	18.97ab	5.74		
Genel Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı	İlkokul	27	55.70b	9.62	4.881	0.001*
	Ortaokul	50	57.74ab	12.13		
	Lise	137	58.63ab	11.11		
	Üniversite	152	62.88a	9.93		
	Lisansüstü	34	60.12ab	11.78		
Paylaşım Davranışı	İlkokul	27	14.48	4.90	1.230	0.297
	Ortaokul	50	16.44	4.87		
	Lise	137	16.36	4.76		
	Üniversite	152	15.64	4.47		
	Lisansüstü	34	16.21	5.54		
Sosyal Karşılaştırma Davranışı	İlkokul	27	14.93	4.34	1.132	0.341
	Ortaokul	50	15.00	4.00		
	Lise	137	14.72	4.10		
	Üniversite	152	15.51	4.30		
	Lisansüstü	34	14.03	4.81		
Olumlu Geri Bildirim Etkisi	İlkokul	27	11.07	4.36	1.328	0.259
	Ortaokul	50	11.74	4.77		
	Lise	137	11.62	4.54		
	Üniversite	152	10.66	4.53		
	Lisansüstü	34	10.24	4.90		
Olumsuz Geri Bildirim Etkisi	İlkokul	27	9.37b	3.70	3.110	0.015*
	Ortaokul	50	10.04ab	3.46		
	Lise	137	10.74ab	3.43		
	Üniversite	152	11.38a	3.28		
	Lisansüstü	34	10.29ab	3.51		
Genel Paylaşan Ebeveynlik	İlkokul	27	49.85	9.57	1.469	0.211
	Ortaokul	50	53.22	10.35		
	Lise	137	53.45	8.66		
	Üniversite	152	53.19	7.88		
	Lisansüstü	34	50.76	10.95		

* $p < 0.05$; a, b, c: Farklı harfleri içeren gruplar arasındaki farklar önemlidir.

Katılımcıların mesleklerine göre ölçek ve alt boyut puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 4.10’da verilmiştir. Tablo 4.10’a göre Dikkat ($p = 0.012$), İletişim ve Paylaşım ($p = 0.035$), Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı Ölçeği ($p = 0.007$), Sosyal Karşılaştırma Davranışı ($p = 0.015$) ve Olumsuz Geri Bildirim Etkisi ($p = 0.033$) değişkenlerinde meslek grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı

farklar tespit edilirken diğer ölçek ve alt boyutlarda anlamlı bir fark gözlenmemiştir ($p > 0.05$).

Dikkat alt boyutunda memur (TP=25.64) ve ev hanımı (TP=25.67) gruplarının ortalama puanları diğerlerine göre daha yüksektir. Benzer şekilde memur grubunun İletişim ve Paylaşım alt boyutu (TP=19.43) ve Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı Ölçeği (TP=61.98) puan ortalamaları diğer gruplara göre daha yüksektir. Bu sonuçlar memur olan katılımcıların çevrimiçi ortamda daha sınırlı paylaşım davranışı sergilediklerini ve çevrimiçi mahremiyet farkındalığına sahip olduklarını düşündürmektedir. Sosyal Karşılaştırma Davranışı alt boyutunda ise ev hanımları (TP=15.81) ve işçiler (TP=15.79) daha yüksek ortalama puan almıştır. Bu alt boyut ters maddelerden oluştuğu için yüksek puanlar daha düşük sosyal karşılaştırma eğilimine işaret etmektedir. Dolayısıyla, serbest meslek grubunun daha düşük puanı (TP=13.67) bu bireylerin sosyal medyada başkalarıyla daha fazla karşılaştırma eğilimi gösterdiklerini düşündürmektedir. Son olarak, Olumsuz Geri Bildirim Etkisi alt boyutunda ev hanımlarının (TP=11.56) ortalama puanları diğerlerinden yüksektir. Bu sonuç ev hanımlarının olumsuz geri bildirimlerden daha az etkilendiklerini göstermektedir (Tablo 4.10).

Tablo 4.10: Katılımcıların mesleki durumlarına göre ölçek puanlarının karşılaştırması

Ölçekler	Gruplar	n	TP	SS	F	p
Sanal Tolerans	Ev hanımı	85	31.22	6.72	2.052	0.086
	Memur	145	29.64	8.00		
	İşçi	71	32.44	7.76		
	Serbest meslek	64	30.31	5.77		
	Şu an bir işte çalışmıyor	35	31.37	5.75		
Sanal İletişim	Ev hanımı	85	22.21	5.68	0.970	0.424
	Memur	145	21.97	6.67		
	İşçi	71	23.44	6.86		
	Serbest meslek	64	23.36	5.83		
	Şu an bir işte çalışmıyor	35	22.77	6.56		
Genel Sosyal Medya Bağımlılığı	Ev hanımı	85	53.44	11.07	1.545	0.188
	Memur	145	51.61	13.54		
	İşçi	71	55.87	12.94		
	Serbest meslek	64	53.67	10.12		
	Şu an bir işte çalışmıyor	35	54.14	10.56		
Dikkat	Ev hanımı	85	25.67a	4.81	3.268	0.012*
	Memur	145	25.64a	5.23		
	İşçi	71	25.37a	5.66		
	Serbest meslek	64	23.84ab	5.17		
	Şu an bir işte çalışmıyor	35	22.80b	5.66		

Tablo 4.10: Katılımcıların mesleki durumlarına göre ölçek puanlarının karşılaştırılması (devamı)

Güvenlik	Ev hanımı	85	16.11	4.72	1.256	0.287
	Memur	145	16.91	4.45		
	İşçi	71	16.52	4.26		
	Serbest meslek	64	15.92	4.64		
	Şu an bir işte çalışmıyor	35	15.34	3.78		
İletişim ve Paylaşım	Ev hanımı	85	18.91ab	4.67	2.606	0.035*
	Memur	145	19.43a	4.64		
	İşçi	71	18.08ab	4.59		
	Serbest meslek	64	17.53b	4.79		
	Şu an bir işte çalışmıyor	35	17.69ab	4.86		
Genel Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı	Ev hanımı	85	60.68ab	11.14	3.578	0.007*
	Memur	145	61.98a	10.95		
	İşçi	71	59.97abc	12.19		
	Serbest meslek	64	57.30bc	9.65		
	Şu an bir işte çalışmıyor	35	55.83c	8.55		
Paylaşım Davranışı	Ev hanımı	85	15.55	5.32	0.623	0.647
	Memur	145	15.86	4.51		
	İşçi	71	16.00	4.83		
	Serbest meslek	64	16.08	4.61		
	Şu an bir işte çalışmıyor	35	17.03	4.42		
Sosyal Karşılaştırma Davranışı	Ev hanımı	85	15.81a	3.99	3.115	0.015*
	Memur	145	14.81ab	4.30		
	İşçi	71	15.79a	4.04		
	Serbest meslek	64	13.67b	4.67		
	Şu an bir işte çalışmıyor	35	14.74ab	3.75		
Olumlu Geri Bildirim Etkisi	Ev hanımı	85	11.69	5.11	1.721	0.145
	Memur	145	10.39	4.47		
	İşçi	71	11.80	4.54		
	Serbest meslek	64	11.05	4.66		
	Şu an bir işte çalışmıyor	35	11.49	3.42		
Olumsuz Geri Bildirim Etkisi	Ev hanımı	85	11.56a	3.18	2.649	0.033*
	Memur	145	10.99ab	3.49		
	İşçi	71	10.15b	3.32		
	Serbest meslek	64	10.06b	3.75		
	Şu an bir işte çalışmıyor	35	10.43ab	3.17		
Genel Paylaşan Ebeveynlik	Ev hanımı	85	54.62	9.39	2.221	0.066
	Memur	145	52.05	8.58		
	İşçi	71	53.75	8.67		
	Serbest meslek	64	50.86	9.13		
	Şu an bir işte çalışmıyor	35	53.69	8.41		

* $p < 0.05$; a, b, c: Farklı harfleri içeren gruplar arasındaki farklar önemlidir.

Tablo 4.11: Katılımcıların çocuklarının yaş gruplarına göre ölçek puanlarının karşılaştırması

Ölçekler	Gruplar	n	TP	SS	F	p
Sanal Tolerans	0-2	132	30.98	7.43	0.495	0.610
	3-10	146	30.97	7.28		
	10-14	122	30.19	6.98		
Sanal İletişim	0-2	132	22.76	6.19	0.164	0.849
	3-10	146	22.63	6.48		
	10-14	122	22.31	6.46		
Genel Sosyal Medya Bağımlılığı	0-2	132	53.73	12.31	0.387	0.680
	3-10	146	53.60	12.47		
	10-14	122	52.50	11.88		
Dikkat	0-2	132	25.98a	5.56	3.223	0.041*
	3-10	146	24.83ab	5.19		
	10-14	122	24.35b	5.08		
Güvenlik	0-2	132	16.97	4.64	2.469	0.086
	3-10	146	16.38	4.13		
	10-14	122	15.73	4.59		
İletişim ve Paylaşım	0-2	132	18.31	4.86	0.429	0.651
	3-10	146	18.77	4.76		
	10-14	122	18.78	4.53		
Genel Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı	0-2	132	61.26	11.47	1.520	0.220
	3-10	146	59.98	10.73		
	10-14	122	58.86	10.69		
Paylaşım Davranışı	0-2	132	16.67	4.57	2.346	0.097
	3-10	146	15.49	4.74		
	10-14	122	15.74	4.90		
Sosyal Karşılaştırma Davranışı	0-2	132	14.16b	4.22	4.086	0.018*
	3-10	146	15.52a	4.33		
	10-14	122	15.32a	4.08		
Olumlu Geri Bildirim Etkisi	0-2	132	11.22	4.59	0.161	0.851
	3-10	146	10.95	4.54		
	10-14	122	11.21	4.70		
Olumsuz Geri Bildirim Etkisi	0-2	132	10.83	3.48	0.933	0.394
	3-10	146	10.99	3.41		
	10-14	122	10.43	3.44		
Genel Paylaşan Ebeveynlik	0-2	132	52.88	9.41	0.028	0.972
	3-10	146	52.95	8.59		
	10-14	122	52.70	8.79		

*: $p < 0.05$; a, b, c: Farklı harfleri içeren gruplar arasındaki farklar önemlidir.

Katılımcıların çocuklarının yaş gruplarına göre ölçek puanlarının karşılaştırılmasına yönelik yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 4.11’de sunulmuştur. Sonuçlar incelendiğinde; Sanal Tolerans, Sosyal Medya Bağımlılığı, Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı Ölçeği, İletişim ve Paylaşım, Paylaşım Davranışı ve Paylaşan

Ebeveynlik Ölçeği gibi ölçümlerde çocukların yaş grubuna göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0.05$). Ancak Dikkat ($p=0,041$) ve Sosyal Karşılaştırma Davranışı ($p=0.018$) alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklar olduğu belirlenmiştir. 0-2 yaş çocuğu olan katılımcılar, Dikkat boyutunda en yüksek puan ortalamasına (TP=25.98) sahipken, Sosyal Karşılaştırma Davranışı alt boyutunda ise (TP=14.16) daha düşük ortalamaya sahiptir. Bu sonuçlar 0-2 yaş çocuğu olan ebeveynlerin sosyal medyada dikkat konusunda daha hassas davrandığını ve sosyal medyada daha fazla karşılaştırma eğiliminde olduğunu göstermektedir (Tablo 4.11).

Tablo 4.12: Katılımcıların kız veya erkek çocuk sahibi olma durumuna göre ölçek puanlarının karşılaştırması

Ölçekler	Gruplar	n	TP	SS	t	p
Sanal Tolerans	Kız	199	31.56	7.05	2.297	0.022*
	Erkek	201	29.91	7.33		
Sanal İletişim	Kız	199	23.05	6.28	1.472	0.142
	Erkek	201	22.11	6.43		
Genel Sosyal Medya Bağımlılığı	Kız	199	54.61	12.01	2.127	0.034*
	Erkek	201	52.02	12.31		
Dikkat	Kız	199	25.02	5.26	-0.177	0.859
	Erkek	201	25.11	5.38		
Güvenlik	Kız	199	16.06	4.59	-1.406	0.161
	Erkek	201	16.69	4.31		
İletişim ve Paylaşım	Kız	199	18.26	5.02	-1.548	0.123
	Erkek	201	18.99	4.38		
Genel Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı	Kız	199	59.33	11.04	-1.321	0.187
	Erkek	201	60.78	10.91		
Paylaşım Davranışı	Kız	199	15.71	4.45	-1.043	0.298
	Erkek	201	16.20	5.03		
Sosyal Karşılaştırma Davranışı	Kız	199	15.05	3.97	0.188	0.851
	Erkek	201	14.97	4.52		
Olumlu Geri Bildirim Etkisi	Kız	199	10.99	4.53	-0.530	0.596
	Erkek	201	11.24	4.66		
Olumsuz Geri Bildirim Etkisi	Kız	199	10.61	3.38	-0.908	0.365
	Erkek	201	10.92	3.50		
Genel Paylaşan Ebeveynlik	Kız	199	52.36	8.62	-1.091	0.276
	Erkek	201	53.33	9.17		

*: $p < 0.05$

Tablo 4.12’te, katılımcıların kız veya erkek çocuk sahibi olma durumlarına göre ölçek ve alt boyut puanlarının karşılaştırılmasına ilişkin bağımsız örneklem için yapılan t-testi sonuçları verilmiştir. Analiz sonucuna göre yalnızca Sanal Tolerans ($p=0.022$) ve Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği ($p=0.034$) puanlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Diğer tüm alt boyut ve ölçeklerde çocuk cinsiyetine göre anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p > 0.05$). Kız çocuğu olan katılımcıların Sanal Tolerans (TP=31.56)

ve Sosyal Medya Bağımlılığı (TP=54.61) puanları erkek çocuğu olanlara göre daha yüksektir.

Tablo 4.13: Katılımcıların sosyal medya kullanım sıklığına göre ölçek puanlarının karşılaştırması

Ölçekler	Gruplar	n	TP	SS	F	p
Sanal Tolerans	Her gün	23	35.04a	7.22	6.609	0.000 *
	Gün aşırı	27	33.48ab	5.14		
	Ara sıra	139	30.94bc	6.94		
	Haftada bir kez	59	32.86ab	7.65		
	Nadiren	85	28.42c	7.06		
	Yılda bir iki kez	67	28.78c	6.96		
Sanal İletişim	Her gün	23	28.57a	5.90	6.625	0.000 *
	Gün aşırı	27	25.22ab	5.58		
	Ara sıra	139	22.34bc	6.12		
	Haftada bir kez	59	22.58bc	5.73		
	Nadiren	85	21.79bc	6.58		
	Yılda bir iki kez	67	20.94c	6.30		
Genel Sosyal Medya Bağımlılığı	Her gün	23	63.61a	12.02	7.495	0.000 *
	Gün aşırı	27	58.70b	7.64		
	Ara sıra	139	53.27cd	11.83		
	Haftada bir kez	59	55.44bc	12.00		
	Nadiren	85	50.21d	12.34		
	Yılda bir iki kez	67	49.72d	11.84		
Dikkat	Her gün	23	24.39ab	5.35	2.351	0.040 *
	Gün aşırı	27	22.26b	4.70		
	Ara sıra	139	25.42a	5.70		
	Haftada bir kez	59	24.29ab	4.38		
	Nadiren	85	25.59a	5.50		
	Yılda bir iki kez	67	25.70a	4.93		
Güvenlik	Her gün	23	16.70	4.54	1.129	0.344
	Gün aşırı	27	14.70	3.68		
	Ara sıra	139	16.67	4.64		
	Haftada bir kez	59	15.86	4.02		
	Nadiren	85	16.66	4.72		
	Yılda bir iki kez	67	16.42	4.34		
İletişim ve Paylaşım	Her gün	23	14.09c	4.31	7.688	0.000 *
	Gün aşırı	27	16.33b	4.50		
	Ara sıra	139	19.30a	4.43		
	Haftada bir kez	59	18.25a	5.06		
	Nadiren	85	18.75a	4.60		
	Yılda bir iki kez	67	19.85a	4.24		
Genel Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı	Her gün	23	55.17bc	7.12	4.336	0.001 *
	Gün aşırı	27	53.30c	8.48		
	Ara sıra	139	61.39a	11.31		
	Haftada bir kez	59	58.41ab	9.98		
	Nadiren	85	61.00a	11.75		
	Yılda bir iki kez	67	61.97a	10.75		

Tablo 4.13: Katılımcıların sosyal medya kullanım sıklığına göre ölçek puanlarının karşılaştırılması(devamı)

Paylaşım Davranışı	Her gün	23	21.52a	5.43	24.06 7	0.000 *
	Gün aşırı	27	19.93a	4.30		
	Ara sıra	139	16.32bc	3.87		
	Haftada bir kez	59	17.12b	4.74		
	Nadiren	85	14.14cd	4.47		
	Yılda bir iki kez	67	12.99d	3.31		
Sosyal Karşılaştırma Davranışı	Her gün	23	13.96	4.40	1.146	0.335
	Gün aşırı	27	13.89	4.59		
	Ara sıra	139	15.22	3.90		
	Haftada bir kez	59	14.75	4.75		
	Nadiren	85	14.94	4.24		
	Yılda bir iki kez	67	15.72	4.29		
Olumlu Geri Bildirim Etkisi	Her gün	23	14.52a	4.26	11.45 1	0.000 *
	Gün aşırı	27	13.37ab	4.49		
	Ara sıra	139	11.68bc	4.23		
	Haftada bir kez	59	12.24ab	4.84		
	Nadiren	85	9.54cd	4.10		
	Yılda bir iki kez	67	8.88d	4.25		
Olumsuz Geri Bildirim Etkisi	Her gün	23	10.22ab	2.86	3.190	0.008 *
	Gün aşırı	27	9.41b	3.03		
	Ara sıra	139	11.34a	3.08		
	Haftada bir kez	59	9.76b	3.30		
	Nadiren	85	10.66ab	3.86		
	Yılda bir iki kez	67	11.33a	3.76		
Genel Paylaşan Ebeveynlik	Her gün	23	60.22a	11.43	12.10 9	0.000 *
	Gün aşırı	27	56.59b	10.37		
	Ara sıra	139	54.55b	6.83		
	Haftada bir kez	59	53.86b	9.54		
	Nadiren	85	49.28c	9.15		
	Yılda bir iki kez	67	48.91c	6.74		

*: $p < 0.05$; a, b, c: Farklı harfleri içeren gruplar arasındaki farklar önemlidir.

Katılımcıların sosyal medya kullanım sıklıklarına göre çeşitli ölçek ve alt boyut puanlarını karşılaştırmak amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 4.13'te sunulmuştur. Elde edilen bulgulara göre, sosyal medya kullanım sıklığı birçok değişkende anlamlı farklara yol açmıştır ($p < 0.05$). Bu sonuç, bireylerin sosyal medya kullanım yoğunluğunun dijital davranış, tutum ve farkındalıkları üzerinde etkili olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.13 incelendiğinde, her gün sosyal medya kullanan bireylerin paylaşım davranışı puanları (TP=21.52), yılda bir iki kez kullanan bireylerin puanlarından (TP=12.99) anlamlı derecede yüksektir ($p = 0.000$). Benzer şekilde, Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği, Olumlu Geri Bildirim Etkisi, Sosyal Medya Bağımlılığı, Sanal İletişim ve Sanal Tolerans

puanlarında da sosyal medya kullanım sıklığı arttıkça puanların anlamlı biçimde yükseldiği görülmektedir. Özellikle her gün sosyal medya kullanan bireylerin Sosyal Medya Bağımlılığı puanı (TP=63.61) en yüksek düzeydedir. Bu grubun Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı puan ortalaması (TP=55.17) ise en düşük düzeydedir. Dikkat ve Olumsuz Geri Bildirim Etkisi alt boyutlarında da sosyal medya kullanım sıklığına bağlı anlamlı farklılıklar saptanmıştır ($p<0.05$). Ancak, Sosyal Karşılaştırma Davranışı, Güvenlik ve Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı Ölçeği gibi bazı alt boyutlarda sosyal medya kullanım sıklığına göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Genel olarak bu sonuçlar, sosyal medya kullanım sıklığının özellikle paylaşım eğilimi, sosyal medya bağımlılığı, çevrimiçi mahremiyet farkındalığı ve ebeveynlik tutumlarıyla yakından ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır (Tablo 4.13).

Tablo 4.14'te, katılımcıların en yoğun kullandıkları sosyal medya platformuna göre ölçek ve alt boyut puanlarının karşılaştırması verilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre, katılımcıların tercih ettikleri sosyal medya platformu ile dijital tutum ve davranışları arasında anlamlı farklar tespit edilmiştir ($p<0.05$). Özellikle Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği'nde Tiktok (TP=58.39) ve Facebook (TP=58.34) kullanıcılarının bağımlılık düzeylerinin, WhatsApp kullanıcılarına göre anlamlı derecede yüksek olduğu görülmektedir ($p=0.000$). Benzer şekilde, Sanal İletişim alt boyutunda da Tiktok kullanıcılarının en yüksek ortalamaya sahip olduğu (TP=26.30) tespit edilmiştir. Bu durum, daha görsel ve etkileşim odaklı platformları tercih eden bireylerin sanal iletişim düzeyinin daha yüksek olduğunu göstermektedir (Tablo 4.14).

WhatsApp kullanıcılarının İletişim ve Paylaşım alt boyutu puan ortalamaları (TP=19.71) diğer gruplara göre daha yüksektir. Bu bulgu, WhatsApp kullanıcılarının çevrimiçi mahremiyet konusunda daha yüksek farkındalığa sahip olabileceğini göstermektedir. Benzer şekilde, Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı Ölçeği'nde de WhatsApp kullanıcıları en yüksek ortalamaya (TP=62.31) sahiptir ve bu fark anlamlıdır ($p=0.000$). Buna karşın, Facebook ve TikTok kullanıcılarının mahremiyet farkındalığı düzeylerinin oldukça düşük olduğu görülmektedir. Olumsuz Geri Bildirim Etkisi açısından da platformlar arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p=0.005$). TikTok kullanıcılarının bu puanının en düşük (TP=8.82) olması, olumsuz geri bildirimlerden daha fazla etkilendiklerini ya da bu durumu daha fazla içselleştirdiklerini gösterebilir. Ayrıca, Paylaşım Davranışı, Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği, Sanal Tolerans, Dikkat, Sosyal

Karşılaştırma Davranışı ve Olumlu Geri Bildirim Etkisi gibi değişkenlerde de sosyal medya platformlarına göre anlamlı farklar saptanmıştır. Özellikle Instagram kullanıcılarının paylaşım davranışları (TP=17.07) ve paylaşan ebeveynlik düzeyleri (TP=54.25) diğer platformlara kıyasla daha yüksektir (Tablo 4.14).

Tablo 4.14: Katılımcıların en yoğun kullandıkları sosyal medya platformuna göre ölçek puanlarının karşılaştırması

Ölçekler	Gruplar	n	TP	SS	F	p
Sanal Tolerans	Instagram	173	31.24ab	6.98	5.576	0.001*
	Facebook	38	33.76a	7.15		
	Tiktok	33	32.09ab	4.62		
	WhatsApp	156	29.15b	7.65		
Sanal İletişim	Instagram	173	22.82bc	6.25	8.633	0.000*
	Facebook	38	24.58ab	4.58		
	Tiktok	33	26.30a	5.07		
	WhatsApp	156	21.03c	6.65		
Genel Sosyal Medya Bağımlılığı	Instagram	173	54.05ab	11.88	8.087	0.000*
	Facebook	38	58.34a	9.18		
	Tiktok	33	58.39a	7.69		
	WhatsApp	156	50.18b	13.16		
Dikkat	Instagram	173	25.34a	5.05	6.916	0.000*
	Facebook	38	22.92b	4.36		
	Tiktok	33	22.21b	4.15		
	WhatsApp	156	25.88a	5.71		
Güvenlik	Instagram	173	16.39	4.52	1.068	0.362
	Facebook	38	15.76	4.14		
	Tiktok	33	15.39	3.18		
	WhatsApp	156	16.71	4.68		
İletişim ve Paylaşım	Instagram	173	18.50ab	4.65	7.900	0.000*
	Facebook	38	16.45b	3.98		
	Tiktok	33	16.61b	4.29		
	WhatsApp	156	19.71a	4.74		
Genel Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı	Instagram	173	60.23a	10.77	8.291	0.000*
	Facebook	38	55.13b	9.82		
	Tiktok	33	54.21b	8.17		
	WhatsApp	156	62.31a	11.25		
Paylaşım Davranışı	Instagram	173	17.07a	4.25	11.291	0.000*
	Facebook	38	16.61a	5.24		
	Tiktok	33	17.21a	3.59		
	WhatsApp	156	14.30b	4.92		
Sosyal Karşılaştırma Davranışı	Instagram	173	14.61ab	4.32	3.316	0.020*
	Facebook	38	14.58ab	4.23		
	Tiktok	33	13.85b	2.85		
	WhatsApp	156	15.80a	4.33		

Tablo 4.14: Katılımcıların en yoğun kullandıkları sosyal medya platformuna göre ölçek puanlarının karşılaştırılması(devamı)

Olumlu Geri Bildirim Etkisi	Instagram	173	11.55ab	4.43	3.514	0.015*
	Facebook	38	11.84ab	4.61		
	Tiktok	33	12.24a	3.55		
	WhatsApp	156	10.22b	4.85		
Olumsuz Geri Bildirim Etkisi	Instagram	173	11.02a	3.30	4.415	0.005*
	Facebook	38	10.32ab	3.24		
	Tiktok	33	8.82b	2.74		
	WhatsApp	156	11.00a	3.66		
Genel Paylaşan Ebeveynlik	Instagram	173	54.25a	8.63	3.118	0.026*
	Facebook	38	53.34ab	10.70		
	Tiktok	33	52.12ab	6.40		
	WhatsApp	156	51.33b	8.99		

*p<0.05; a, b, c: Farklı harfleri içeren gruplar arasındaki farklar önemlidir.

Tablo 4.15’te verilen korelasyon analizi sonuçlarına göre, sanal tolerans ile sosyal medya bağımlılığı arasında çok güçlü ve pozitif yönde anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($r=0.911$, $p<0.001$). Bu bulgu, sanal ortamda tolerans düzeyi arttıkça sosyal medya bağımlılığı puanlarının da yükseldiğini göstermektedir. Benzer şekilde, sanal iletişim ile sosyal medya bağımlılığı arasında da yüksek düzeyde pozitif bir korelasyon bulunmuştur ($r=0.884$, $p<0.001$). Bireyler sosyal medyada daha fazla iletişim kurdukça bağımlılık düzeyleri de artmaktadır.

Bununla birlikte, sosyal medya bağımlılığı ile dikkat ($r=-0.241$, $p<0.001$), güvenlik ($r=-0.196$, $p<0.001$), iletişim ve paylaşım ($r=-0.510$, $p<0.001$) ve çevrimiçi mahremiyet farkındalığı ($r=-0.415$, $p<0.001$) arasında negatif ve anlamlı ilişkiler gözlenmiştir. Buna göre sosyal medya bağımlılığı arttıkça bireylerin dikkat düzeyleri, güvenlik davranışları, mahremiyet farkındalıkları ve iletişimde kontrollü paylaşım eğilimleri azalmaktadır. Ayrıca, çevrimiçi mahremiyet farkındalığı ile dikkat arasında çok güçlü pozitif korelasyon ($r=0.840$, $p<0.001$) bulunmuştur. Bu da dikkat düzeyi arttıkça bireylerin çevrimiçi ortamda mahremiyet konusunda daha bilinçli olduklarını göstermektedir. Paylaşım davranışı ile olumlu geri bildirim etkisi arasında orta düzeyde pozitif korelasyon ($r=0.581$, $p<0.001$) bulunmuştur. Bu ilişki, bireylerin paylaşımında bulunmalarında sosyal onay ve beğeni gibi olumlu geri bildirimlerin etkili olduğunu göstermektedir. Sosyal karşılaştırma davranışı ile olumsuz geri bildirim etkisi arasında da anlamlı ve pozitif ilişki tespit edilmiştir ($r=0.421$, $p<0.001$). Bu durum, sosyal medya kullanıcılarının başkalarıyla kendilerini kıyaslama eğilimi arttıkça, olumsuz yorum veya geri

bildirimlerden daha fazla etkilendiklerini göstermektedir. Öte yandan, sosyal medya bağımlılığı, paylaşım davranışı ile de pozitif ilişki göstermektedir ($r=0.513$, $p<0.001$). Bu da bağımlılığı yüksek bireylerin daha fazla içerik paylaştığını göstermektedir. Ancak bu bireylerin, ters kodlanan iletişim ve paylaşım alt boyutundaki puanları daha düşük olduğundan, bu paylaşımların daha az kontrollü ve mahremiyete daha az dikkat edilerek yapıldığı söylenebilir. Son olarak, paylaşan ebeveynlik ile sosyal medya bağımlılığı ($r=0.231$, $p<0.001$), olumlu geri bildirim etkisi ($r=0.652$, $p<0.001$) ve paylaşım davranışı ($r=0.624$, $p<0.001$) arasında da pozitif ve anlamlı ilişkiler gözlenmiştir. Bu durum, ebeveynlerin çocuklarıyla ilgili paylaşımlarında sosyal medyada aldıkları olumlu geri bildirimlerin ve içerik paylaşma eğilimlerinin etkili olduğunu göstermektedir (Tablo 4.15).

Tablo 4.15: Ölçekler arasındaki ilişkilere yönelik korelasyon matrisi

Ölçekler		ST	Sİ	SMBÖ	Dikkat	Güvenlik	İP	ÇMFÖ	PD	SKD	Olumlu GBE	Olumsuz GBE
Sanal İletişim	r	0.613										
	p	0.000*										
Genel Sosyal Medya Bağımlılığı	r	0.911	0.884									
	p	0.000*	0.000*									
Dikkat	r	-0.253	-0.175	-0.241								
	p	0.000*	0.000*	0.000*								
Güvenlik	r	-0.223	-0.123	-0.196	0.553							
	p	0.000*	0.014*	0.000*	0.000*							
İletişim ve Paylaşım	r	-0.406	-0.517	-0.510	0.307	0.205						
	p	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*						
Genel Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı	r	-0.388	-0.357	-0.415	0.840	0.762	0.661					
	p	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*					
Paylaşım Davranışı	r	0.458	0.464	0.513	-0.085	-0.065	-0.435	-0.254				
	p	0.000*	0.000*	0.000*	0.088	0.195	0.000*	0.000*				
Sosyal Karşılaştırma Davranışı	r	-0.344	-0.360	-0.391	0.240	0.162	0.369	0.341	-0.297			
	p	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*	0.001*	0.000*	0.000*	0.000*			
Olumlu Geri Bildirim Etkisi	r	0.368	0.415	0.434	-0.051	-0.065	-0.302	-0.181	0.581	-0.185		
	p	0.000*	0.000*	0.000*	0.310	0.192	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*		
Olumsuz Geri Bildirim Etkisi	r	-0.153	-0.223	-0.207	0.102	0.067	0.219	0.171	-0.177	0.421	-0.222	
	p	0.002*	0.000*	0.000*	0.041*	0.183	0.000*	0.001*	0.000*	0.000*	0.000*	
Genel Paylaşan Ebeveynlik	r	0.211	0.204	0.231	0.082	0.035	-0.127	0.000*	0.624	0.386	0.652	0.378
	p	0.000*	0.000*	0.000*	0.100	0.488	0.011*	0.992	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*

*p<0.05; r: Korelasyon Katsayısı

Sosyal medya bağımlılığının paylaşan ebeveynlik davranışı üzerindeki yordayıcı etkisine ilişkin basit doğrusal regresyon analizi sonuçları Tablo 4.16’da sunulmuştur. Analiz sonuçlarına göre, Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği, paylaşan ebeveynlik davranışlarını istatistiksel olarak anlamlı biçimde yordamaktadır ($B = 0.168$, $t = 4.735$, $p = 0.000$). Modelin genel anlamlılığı da istatistiksel olarak doğrulanmıştır ($F = 22.419$, $p = 0.000$, $R^2 = 0.053$). Bu sonuç, sosyal medya bağımlılığı puanındaki her bir birimlik artışın, paylaşan ebeveynlik puanında ortalama 0.168 birimlik bir artışla ilişkili olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.16: Sosyal medya bağımlılığı ölçeğinin paylaşan ebeveynlik üzerindeki yordayıcı etkisine ilişkin basit doğrusal regresyon analizi sonuçları

Ölçek	B	SE	t	p	R ²	F	p
Sabit	43.881	1.943	22.580	0.000	0.053	22.419	0.000*
Sosyal Medya Bağımlılığı	0.168	0.036	4.735	0.000			

* $p < 0.05$; Bağımlı Değişken: Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği

Çevrimiçi mahremiyet farkındalığının paylaşan ebeveynlik davranışı üzerindeki yordayıcı etkisine ilişkin basit doğrusal regresyon analizi sonuçları Tablo 4.17’de sunulmuştur. Basit doğrusal regresyon analizi sonuçlarına göre, Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı Ölçeğinin paylaşan ebeveynlik davranışlarını yordayıcı etkisi istatistiksel olarak anlamlı değildir ($B = 0.000$, $t = -0.009$, $p = 0.992$). Regresyon modeli genel olarak da anlamlı değildir ($F = 0.000$, $p = 0.992$) ve modelin açıklanan varyans oranı sıfıra çok yakındır ($R^2 = 0.000$).

Tablo 4.17: Çevrimiçi mahremiyet farkındalığı ölçeğinin paylaşan ebeveynlik üzerindeki yordayıcı etkisine ilişkin basit doğrusal regresyon analizi sonuçları

Ölçek	B	SE	t	p	R ²	F	p
Sabit	52.873	2.481	21.314	0.000	0.000	0.000	0.992
Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı	0.000	0.041	-0.009	0.992			

* $p < 0.05$; Bağımlı Değişken: Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği

5. TARTIŞMA

Günümüzde teknolojik gelişmeler, ebeveynlik kavramı kapsamında yeni uygulamaların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bununla birlikte sosyal medya, ebeveynler tarafından giderek daha fazla tercih edilen bir platform hâline gelmiştir. Sosyal medya kullanıcısı anne ve babaların çocuklarının görsellerini zaman zaman paylaştığı görülmektedir (Romero-Rodríguez ve ark., 2022). Araştırmanın bu bölümünde, ebeveynlerin sosyal medya bağımlılık düzeyleri, çevrimiçi mahremiyet farkındalıkları ve paylaştıkları ebeveyn davranışları arasındaki ilişkiler tartışılmıştır.

Ebeveynlerin 0–14 yaş dönemindeki çocukları hakkında sosyal medya ortamında yaptıkları paylaşımlar, çocuğun dijital kimliğinin oluşumunda temel bir etken olmakta ve dijital ortamda kalıcı izler bırakmaktadır. Ergenlik dönemine geçişle birlikte (yaklaşık 15 yaş ve sonrası), çocukların çevrimiçi varlıklarını daha bağımsız biçimde yönetmeye başlamaları ebeveyn kontrolünün kademeli olarak azalmasına yol açmaktadır. Bu araştırmanın örneklem grubunu, 0–14 yaş aralığında çocuğu bulunan anne ve babalar oluşturmuştur. Bu yaş aralığı çocukların sosyal, bilişsel ve duygusal gelişimlerinin en hızlı ilerlediği, ebeveyn yönlendirmesi ve gözetiminin en yoğun olduğu dönemi kapsamaktadır (Macenaite ve Kosta, 2017). Literatürde benzer çalışmaların farklı yaş aralıklarıyla yürütüldüğü görülmektedir. Gotwald ve arkadaşları (2024) araştırmalarını 0–15 yaş aralığında çocuğu bulunan ebeveynlerle yürütmüştür. Yaltır (2025) ile Conti ve arkadaşları (2024) ise 0–18 yaş grubundaki çocuklara sahip ebeveynleri örneklemine dahil etmiştir. Walrave ve arkadaşları (2023) ise 0–6 yaş grubunda çocuğu olan ebeveynlerle çalışmıştır. Genel olarak değerlendirildiğinde, bu çalışmanın örneklem grubunun literatürdeki bazı çalışmalarla benzerlik gösterdiği, bazılarıyla ise yaş aralığı bakımından farklılık taşıdığı söylenebilir. Sharenting davranışlarının en belirgin şekilde gözlemlendiği gelişim dönemi olarak değerlendirilen 0–14 yaş grubunda çocuğu bulunan ebeveynlerin araştırmaya dahil edilmesi, bulguların ilgili fenomeni daha net ve kapsamlı biçimde ortaya koymasına olanak sağlamıştır.

Sosyal medya, günümüzde bireylerin yaşam tarzlarını ve iletişim biçimlerini önemli ölçüde şekillendirmektedir. Sosyal ağlar, yalnızca fikir alışverişi için değil, aynı zamanda etkileşimli tartışmaların gerçekleştiği dinamik bir mecra olarak da işlev görmektedir. Bu yönüyle, kendini ifade etmek, yeteneklerini sergilemek ve görünürlük kazanmak isteyen

bireyler için sosyal medya önemli bir araç hâline gelmiştir (Katırcı ve Bulut, 2024). Bu araştırmaya katılan ebeveynlerin yaklaşık yarısı, çocuklarına ait görselleri en çok Instagram üzerinden paylaşmayı tercih etmiştir. Ayrıca, ebeveynlerin orta düzeylerde sosyal medya bağımlılığı eğilimi gösterdiği, dolayısıyla aşırı düşük veya yüksek bağımlılık sergilemedikleri belirlenmiştir. Ebeveynler hem sosyal medyayı günlük bir rutin haline getirmiş hem de aşırı bağımlılık oluşturmamıştır. Elde ettiğimiz bulgulara göre, sosyal medyaya karşı bağımlılık düzeyi arttıkça ebeveynlerin çocuklarıyla ilgili paylaşım yapma eğilimleri de yükseliş göstermektedir. Benzer şekilde, Arkman (2025), Hinojo Lucena ve arkadaşları (2020), Elmanora ve arkadaşlarının (2024) çalışmaları da ebeveynlerde sosyal medya kullanımının belirgin ancak aşırı düzeyde olmadığını ortaya koymaktadır. Bu durum, ebeveynlerin sosyal medya bağımlılığı ile paylaşan ebeveyn davranışları arasındaki ilişkinin orta düzeyde seyredebildiğini ve sosyal motivasyonun rolünün daha belirleyici olabileceğini düşündürmektedir. Bunların aksine Arı Ünal (2021) çalışmasında ise ebeveynlerin düşük düzeyde sosyal medya bağımlılığı gösterdiği belirtilmiştir. Gotwald ve arkadaşları (2024) tarafından yapılan başka bir çalışmada ise, ebeveynlerin sosyal medya kullanım sıklığı ile sharenting'i faydalı olarak algılama eğilimi arasında hafif düzeyde bir ilişki tespit edilmiştir. Bu bağlamda, elde edilen bulgular literatürle uyum göstermekte ve sosyal medya bağımlılığının ebeveynlerin paylaşım davranışlarını artırıcı bir etkisi olduğunu ortaya koymaktadır. Ebeveynlerin sosyal medya araçlarını sık kullanmalarına rağmen sosyal medya bağımlılıklarının orta düzeyde kalması, kullanım sıklığının otomatik olarak bağımlılık anlamına gelmediğini düşündürmektedir. Bu durum, ebeveynlerin sosyal medya platformlarını çocuklarıyla ilgili paylaşım veya bilgi edinme gibi belirli amaçlarla kullandıkları ve dolayısıyla bağımlılık düzeylerinin sınırlı kaldığı şeklinde yorumlanabilir. Kullanım sıklığının orta düzeyde bağımlılığa yol açmaması, ebeveynlerin sosyal medya kullanım davranışının işlevsel ve amaç odaklı olmasından kaynaklanıyor olabilir.

Bu çalışmada, kız çocuğa sahip katılımcıların hem Sanal Tolerans hem de Sosyal Medya Bağımlılığı ölçeklerinden aldıkları puanların erkek çocuğa sahip olanlara kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Literatürdeki benzer bir çalışmada kız çocuklarının erkeklere kıyasla sosyal medya paylaşımlarında daha fazla yer aldığı bildirilmiştir (Yaltır 2025). Bu bulgunun aksine Sivak ve Smirnov (2018) çalışmasında erkek çocukların daha sık paylaşıldığını bildirmiştir. Bu sonuçlar, literatürde farklı yönelimlerin olduğunu

göstermektedir. Bununla birlikte çocuk cinsiyetinin dijital ortamda görünürlük ve paylaşım davranışları üzerinde etkili olacağı düşünülmektedir. Bu durum, kız çocuklarının görsellik ve estetik açıdan sosyal medya için daha fazla içerik üretimine uygun bulunması, toplumsal cinsiyet normlarının etkisiyle daha fazla ilgi gören paylaşımlara konu olmaları ve tüketim kültüründe kız çocuklarına yönelik moda ürünlerinin çeşitliliğinin paylaşım davranışını teşvik etmesiyle ilişkili olabilir. Ayrıca beğeni ve geri bildirim alma motivasyonunun ebeveynlerde paylaşım sıklığını artırdığı göz önünde bulundurulduğunda, kız çocuklarının daha fazla etkileşim potansiyeli sunması paylaşım tercihini etkiliyor olabilir.

Araştırmada, Sanal İletişim ve Sosyal Medya Bağımlılığı puanlarının erkek ve bekar katılımcılarda daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Literatür incelendiğinde, Bottaro ve ark. (2024) erkeklerin kadınlara oranla daha yüksek çevrimiçi bağımlılık eğilimi gösterdiğini bildirmiştir. Bayrak ve arkadaşları (2024) da sanal iletişim düzeyinin erkeklerde daha yüksek olduğunu ortaya koyarak bu bulguyu desteklemektedir. Bununla birlikte bazı araştırmalar farklı sonuçlar sunmaktadır; Uslu'nun (2021) çalışmasında sosyal medya bağımlılık puanlarının kadınlarda daha yüksek olduğu, Gökbulut ve Bilen'in (2024) çalışmasında ise cinsiyet açısından anlamlı bir fark bulunmadığı belirtilmiştir. Bu durum, sosyal medya bağımlılığı ve iletişim eğilimlerinin cinsiyet bağlamında kültürel, yaş, kullanım amacı ve platform tercihi gibi değişkenlerden etkilenebileceğini göstermektedir. Dolayısıyla elde edilen bulgular, literatürdeki bazı çalışmalarla uyumlu olmakla birlikte bazılarıyla farklılaşmakta; değişkenler arası ilişkinin sosyal ve bireysel faktörlerle şekillenebileceği düşünülmektedir.

Bulgular değerlendirildiğinde, Sanal Tolerans alt boyutu ile Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği toplam puanlarında ilkökul mezunu katılımcıların diğer eğitim düzeylerine kıyasla daha yüksek ortalamalara sahip olduğu saptanmıştır. İlkokul mezunu bireylerde sanal tolerans düzeyinin yüksek bulunması, sosyal medyanın bu grup tarafından rutinleşmiş bir kullanım biçimi, psikolojik kaçış alanı ya da boş zamanları değerlendirmeye yönelik erişilebilir bir araç olarak görülmesiyle ilişkili olabilir. Sanal tolerans düzeyindeki artış, bireyin benzer düzeyde doyum sağlayabilmek amacıyla dijital ortamlarda giderek daha uzun süre bulunma gereksinimi hissetmesine yol açabilmektedir. Bu durumun, sosyal medya kullanım süresinin artmasıyla birlikte bağımlılık eğilimlerinin güçlenmesine zemin hazırladığı düşünülmektedir. Öte yandan, eğitim düzeyi düşük bireylerin sosyal

medya kullanımına ilişkin potansiyel riskler ve olumsuz sonuçlar konusunda farkındalıklarının daha sınırlı olabileceği; bu durumun da kontrolsüz kullanım davranışlarını kolaylaştırabileceği değerlendirilmektedir. Literatür incelendiğinde, Onay (2024) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği toplam puanlarının lise ve altı eğitim düzeyindeki katılımcılarda, lisansüstü eğitim düzeyine sahip bireylere kıyasla daha yüksek olduğu bildirilmiştir. Benzer şekilde, Andreassen ve arkadaşları (2017) tarafından yapılan çalışmada da sosyal medya bağımlılığı ile düşük eğitim düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirtilmiştir. Bu doğrultuda, mevcut çalışmanın bulgularının literatürle paralellik gösterdiği ve eğitim düzeyi ile dijital medya kullanım davranışları arasında anlamlı bir ilişki olabileceğini desteklediği söylenebilir.

Araştırma bulguları, Sanal İletişim alt boyutu ve Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği toplam puanlarının TikTok kullanan katılımcılarda diğer sosyal medya platformlarını kullananlara kıyasla daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu durum, TikTok platformunun kısa ve ardışık videolardan oluşan bir yapısının olması, kişiselleştirilmesi algoritmalar sunması ve sürekli sınırsız etkileşim olanağı sunması sebebiyle kişilerin ilgisini çekmesiyle ilişkili olabilir. Kullanıcıları uzun süre çevrimiçi tutmaya yönelik tasarlanmış sisteminin olması, bireylerin sanal iletişim kanallarını rahat ve yoğun kullanmasına ve dijital etkileşime yönelmelerine zemin hazırlamaktadır. TikTok üzerinden beğeni, yorum ve paylaşım gibi hızlı geri bildirim mekanizmalarının sanal iletişim davranışlarının pekişmesine katkı sağlayarak sosyal medya kullanım süresinin artmasına ve bağımlılık eğilimlerinin güçlenmesine yol açabilmektedir (Oin ve ark., 2022). Böylelikle sanal iletişimin yoğun kullanılması sonucu sosyal medya bağımlılığını pekiştirme olasılığı olduğunu düşündürmektedir. Zhang ve arkadaşlarının (2019) çalışmasına bakıldığında TikTok bağımlılığının diğer popüler sosyal medya platformlarına göre daha ciddi ve yaygın hale geldiğini vurgulamıştır. Başka bir çalışmada ise Kıldı (2024) yapmış olduğu çalışmaya bakıldığında TikTok kullananların sosyal medya bağımlılık düzeylerinin diğer platformlara oranla daha yüksek olduğunu bildirmiştir. Bu doğrultu da bulgumuzun literatür ile benzerlik gösterdiği görülmüştür.

Ebeveynlerin çevrimiçi mahremiyet farkındalıkları, çocuklarına ilişkin paylaşımlar yaparken aldıkları kararlar ve sergiledikleri davranışlar üzerinde belirleyici bir rol oynamaktadır (Bayzan 2025). Araştırmamızda, ebeveynlerin çevrimiçi mahremiyet farkındalıklarının orta düzeyin üzerinde olduğu, çevrimiçi davranışların cinsiyet temelli

değişkenlerden etkilendiği bulunmuştur. Kadınların erkeklere göre çevrimiçi mahremiyet farkındalıkları daha yüksektir. Ayrıca çalışmamızda evli bireylerin ve üniversite mezunlarının çevrimiçi mahremiyet farkındalıkları yüksek olup, bu bireylerin çevrimiçi ortamlarda daha dikkatli ve sınırlı paylaşımlar yaptığı belirlenmiştir. Bunların aksine, ebeveynlerin çevrimiçi mahremiyet farkındalığına sahip olmalarının, çocukları üzerinde paylaşım yapma konusunda herhangi bir kısıtlayıcı önlem getirmediği tespit edilmiştir. Ni Bhroin ve arkadaşlarının (2022) çalışmasında, çevrimiçi ortamda çocukların kişisel bilgilerinin paylaşılmasına yönelik en yüksek kaygıya sahip ebeveynlerin aynı zamanda en sık paylaşım yapan grup olduğu saptanmıştır. Bu sonuç, ebeveynlerin mahremiyet risklerinin farkında olmalarına rağmen davranışsal düzeyde tutarlı bir koruma stratejisi sergilemeyebileceklerini işaret etmektedir. Literatür bulguları ebeveynlerin çevrimiçi mahremiyet konusundaki farkındalıklarının her zaman davranışa yansımadağını göstermektedir. Benzer şekilde, Harnum ve Pinariya (2023), sharenting davranışının çocuk mahremiyetini doğrudan etkilediğini belirtmiş ve ebeveyn paylaşımlarının potansiyel güvenlik ve mahremiyet tehditleri doğurabileceğine dikkat çekmiştir. Bir başka çalışma da ise ebeveynlerin büyük çoğunluğunun çocuk paylaşımına ilişkin risklerin farkında olduğunu, davranışın etik açıdan yanlış olduğunu kabul ettiğini ancak yine de paylaşım yapmaya devam ettiklerini bildirmiştir (Nieto-Sobrinio ve ark., 2025). Bu çalışmalar birlikte değerlendirildiğinde, ebeveynlerin çevrimiçi mahremiyet farkındalığının paylaşım davranışı üzerinde koruyucu bir bariyer oluşturmada her zaman yeterli olmayabileceği ve farkındalık-davranış arasındaki boşluğun önemli bir tartışma alanı olarak ele alınması gerektiği görülmektedir. Ebeveynlerin mahremiyet kaygıları ile içerik paylaşma motivasyonları karşılaştırıldığında, paylaşım yapma isteğinin çoğu durumda daha baskın olduğu ve anlık paylaşım dürtüsünün mahremiyet kaygılarıyla çelişerek karar verme sürecinde ikilem yaratabildiği görülmektedir. Bu durum, mahremiyet farkındalığının tek başına sharenting davranışını azaltmak için yeterli olmayabileceğini düşündürmektedir. Dolayısıyla, ebeveynlerde gözlenen paylaşım eğiliminin, mahremiyet bilincine rağmen sosyal onay beklentisi, görünür olma isteği veya sosyal etkileşim motivasyonlarının daha güçlü olmasından kaynaklanıyor olabilir.

Sosyal medya mecralarına olan yoğun ilgi ve uzun süreli kullanım, çevrimiçi mahremiyet farkındalığını olumsuz yönde etkileyerek gizliliğin ve güvenliğin ihlal edilmesine yol açabilmektedir (Civan 2025). Araştırmamızda bireylerin sosyal medya bağımlılık düzeyi

arttıkça, çevrimiçi mahremiyet farkındalığının azaldığı tespit edilmiştir. Literatürde, mahremiyet becerileri ile sosyal medya bağımlılığı arasındaki ilişkiye yönelik bulgular dikkat çekicidir. Yapılan bir çalışmada, sosyal medya bağımlılığı ile çevrimiçi mahremiyet becerileri arasında anlamlı ve negatif bir ilişki olduğu; mahremiyet becerileri arttıkça bağımlılık düzeyinin azaldığı rapor edilmiştir (Üstündağ ve ark., 2025). Bir başka çalışmada ise Facebook kullanıcıları ile platformu kullanmayan bireyler karşılaştırılmış ve kullanıcı olmayan grupta mahremiyet kaygısının daha yüksek olduğu belirlenmiştir (Acılar ve Mersin, 2015). Bu bulgular doğrultusunda, sosyal medya bağımlılığı olan bireylerde sürekli paylaşım ve etkileşim içinde kalma isteğinin, mahremiyet kavramını ikinci plana itebileceği düşünülebilir. Ebeveynlerin mahremiyet konusunda farkındalığının yüksek olması, bu kurallara kesinlikle uyacakları anlamına gelmemektedir. Bu durum, sosyal medya bağımlılığı bulunan bireylerin mahremiyet riskleri konusunda bilinçlendirilmesinin önemini ortaya koymaktadır. Ancak farkındalık tek başına yeterli olmayabilir. Kullanıcıların paylaşım motivasyonları ve bağımlılık düzeyleri gibi davranışları da dikkate alınmalıdır.

Araştırma bulguları, İletişim ve Paylaşım ölçeği puanlarının kadın katılımcılarda erkek katılımcılara kıyasla daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu durum, annelerin sosyal medya kullanımında daha bilinçli ve kontrollü davranarak, paylaşım sürecini daha dikkatli yönlendirdiklerini düşündürmektedir. Alt boyut analizleri, kadın katılımcıların tanımadıkları kişilerle kişisel bilgilerini paylaşmaktan kaçındıklarını, başkalarına ait içerikleri izinsiz paylaşmadıklarını ve tanımadıkları kişilerle sosyal medya üzerinden iletişim kurmadıklarını ortaya koymaktadır. Literatürde de benzer bulgular söz konusudur; Karakuş ve Öñiz (2025), İletişim ve Paylaşım alt boyutunda kadınların erkeklere göre daha yüksek puan aldığını rapor etmişlerdir. Diğer yandan, Bozdağ Tulum (2025) tarafından yapılan çalışmada ise kızların, erkeklere kıyasla sanal sosyal ağlarda daha görünür olma, başkalarını izleme ve beğeni kazanma gibi motivasyonlarla mahremiyet ihlallerine daha yüksek düzeyde eğilim gösterebilecekleri belirtilmiştir. Genel olarak, elde edilen bulgular cinsiyete bağlı olarak çevrimiçi ortamlarda sergilenen tutum ve davranışların farklılık gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Araştırma bulguları, Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı ölçek puanlarının kadın katılımcılarda erkek katılımcılara göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu durum, kadınların çevrimiçi ortamlarda mahremiyet ve güvenlik konularında daha dikkatli ve

kontrollü davrandıklarını, kişisel verileri koruma, riskleri değerlendirme ve izinsiz paylaşım yapmama gibi konularda bilinçli bir tutum sergilediklerini düşündürmektedir. Kadınların potansiyel riskleri daha iyi analiz ederek özel yaşamlarına sınırlar koydukları da gözlemlenebilir; bu bağlamda cinsiyet, çevrimiçi mahremiyet farkındalığı açısından ayırt edici bir faktör olarak değerlendirilebilir. Literatürde ise farklı bulgular yer almaktadır. Gültekin (2024), yalnızca İletişim alt boyutunun erkekler lehine anlamlı çıktığını, diğer alt boyutlarda cinsiyetler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığını rapor etmiştir. Benzer şekilde, Güngör (2025) çalışmasında anne ve babaların çevrimiçi mahremiyet farkındalık düzeylerinin neredeyse eşit olduğunu ve cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılık saptamadığını belirtmiştir. Bu çerçevede, çalışmamızın bulguları bazı literatür sonuçlarıyla örtüşmezken, cinsiyetin çevrimiçi mahremiyet farkındalığı üzerindeki etkisinin bağlamsal ve kültürel faktörlerden etkilenebileceği düşünülmektedir.

Araştırma bulgularına göre, 0-2 yaş çocuğa sahip ebeveynlerin Dikkat alt boyutunda diğer yaş gruplarına sahip ebeveynlere kıyasla daha yüksek ortalamaya sahip oldukları görülmüştür. Bebeklik dönemi, yoğun bakım gereksinimi, ebeveynlere yüksek düzeyde bağımlılık ve artan beslenme ile sağlık ihtiyaçlarıyla karakterize edilen hassas bir gelişimsel dönemdir. Bu dönemde çocukların fiziksel ve psikolojik açıdan korunmaya daha açık bir grupta yer alması, ebeveynlerin dijital ortamlardaki tutum ve davranışlarını daha temkinli biçimde düzenlemelerine yol açabilmektedir. Gelişimsel döneme özgü ebeveynlik sorumluluklarının artması, ebeveynlerin çocuklarına ilişkin bilgi ve görsel paylaşımlar konusunda daha seçici ve kontrollü davranmalarını beraberinde getirebilmektedir. Ayrıca kültürel bağlamda, halk arasında bebeklerin nazar gibi dışsal etkilere karşı daha hassas olduğu yönündeki yaygın inanışlar bulunmaktadır (Beğiç 2022). Ebeveynlerin bebeklerinin yüzünü gizleme, paylaşım sıklığını azaltma ya da kişisel bilgileri sınırlı biçimde paylaşma eğilimlerini güçlendirebilmektedir. Bu durum, 0-2 yaş çocuğa sahip ebeveynlerin dijital medya kullanımına ilişkin dikkat ve farkındalık düzeylerinin artmasıyla ilişkili olarak değerlendirilebilir. Literatüre bakıldığında, Duggan ve arkadaşları (2015) tarafından yayımlanan raporda daha küçük yaşta çocuklara sahip ebeveynlerin, çocukları hakkında paylaşılan içeriklere karşı biraz daha hassas olma eğiliminde oldukları tespit edilmiştir. Başka bir çalışma da ise annelerin bebeğin doğumuyla birlikte dijital biyografi oluşturmaya başladıklarını söylemektedir (Günüç

2020). Ammari ve arkadaşlarına (2015) göre ise ebeveynlerin çocuklarının dijital ayak izlerini daha hamileyken oluşturmaya başladıklarını söylemektedir. Çalışmamız literatürle benzerlik ve farklılıklar göstermiş olup, çocuk yaşının dijital davranış üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir.

Olumsuz Geri Bildirim Etkisi alt boyutu incelendiğinde, 41 yaş ve üzeri katılımcıların en düşük puan ortalamasına sahip olduğu ve sosyal medya platformlarında çocuklarına yönelik yapılan olumsuz eleştiri ve yorumlara karşı daha hassas, duyarlı davrandıkları görülmüştür. Genel olarak, yaş ilerledikçe ebeveynlerin çocukların mahremiyeti ve sosyal çevresi ile ilgili hassasiyetlerinin arttığı gözlemlenmiştir; bu durum yalnızca olumsuz yorumlarla sınırlı kalmayıp, çocukların dijital kimliğine yönelik bir tehdit algısını da içermektedir. Diğer yandan, 31–40 yaş grubunun diğer yaş gruplarına kıyasla daha yüksek puan aldığı, ters kodlanmış maddeler bağlamında bu grubun eleştiri ve olumsuz yorumlara karşı daha dayanıklı olduğu ve daha az endişe, korku ve öfke yaşadığı gözlenmiştir. Bu durum, orta yaş grubunun sosyal medyada paylaşım yaparken daha dikkatli ve duyarlı hareket ederek riskli davranışlardan kaçınmış olabileceğini düşündürmektedir. Literatürde ise Kılıç ve Tepeli (2025) tarafından yapılan bir çalışmada Olumsuz Geri Bildirim Etkisi ile katılımcı annelerin yaş grupları arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı bildirilmiştir. Bu bağlamda, çalışmamızın bulguları literatürle kısmen farklılık göstermekte olup, yaş faktörünün ebeveynlerin çevrimiçi hassasiyetleri üzerindeki etkisinin bağlamsal ve bireysel değişkenlerden etkilendiği düşünülebilir.

Araştırma bulguları, Olumlu Geri Bildirim Etkisi ve Genel Paylaşan Ebeveynlik boyutlarında sosyal medyayı her gün kullanan ebeveynlerin diğer kullanım sıklıklarına sahip ebeveynlere kıyasla daha yüksek ortalamalara sahip olduklarını göstermektedir. Bu durum, sosyal medyaya günlük olarak maruz kalmanın ebeveynlerin paylaşım davranışlarını pekiştirici bir etki yarattığını düşündürmektedir. Özellikle ebeveynlerin çocuklarına yönelik paylaşımlarına gelen beğeni, olumlu yorum ve destekleyici geri bildirimlerin; mutluluk, motivasyon ve gurur duygularını artırması, paylaşım davranışının sürdürülmesine ve sıklığının artmasına katkı sağlayabilmektedir. Sosyal medyada alınan bu tür olumlu geri bildirimler, ebeveynler açısından sosyal onay ve psikolojik pekiştireç işlevi görebilmekte; bu durum da paylaşan ebeveynlik (sharenting) davranışını tetikleyici bir unsur hâline gelebilmektedir. Günlük sosyal medya kullanımı, ebeveynlerin dijital etkileşimlere daha açık hâle gelmesine ve çevrimiçi geri bildirimlere

duyarlılığının artmasına yol açarak, çocuklarına ilişkin içerik paylaşımını normalleştiren ve süreklilik kazandıran bir davranış örüntüsünün oluşmasına zemin hazırlayabilir. Çoraplı (2025) yaptığı çalışmada Olumlu Geri Bildirim Etkisi ve Genel Paylaşan Ebeveynlik boyutlarında her gün yaklaşık 3 saatten fazla sosyal medya kullanan ebeveynlerin daha yüksek ortalamaoya sahip olduklarını belirtmiştir. Olumlu Geri Bildirim alt boyutu karşılaştırıldığında ise Günüç (2020) çalışmasında Türk ve İngiliz annelerin, yaptıkları paylaşımların büyük bir kısmının olumlu geri bildirimler aldığını ve bu geri bildirimlerin hem kendilerinde hem de çocuklarında mutluluk duygusu oluşturduğunu belirtmişlerdir. Alınan pozitif yorumların, her iki kültürde de annelerin paylaşım davranışlarını sürdürme ve tekrarlama yönünde motive edici bir etki yarattığını ifade etmişlerdir. Bu bulgu, sharenting davranışının yalnızca bilgi paylaşımı amacıyla değil, aynı zamanda sosyal onay ve duygusal tatmin gereksinimleriyle de ilişkili olabileceğini ortaya koyan çalışmalarla paralellik göstermektedir.

6.SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Sosyal medya bağımlılığı ve çevrimiçi mahremiyet farkındalığının paylaşan ebeveyn davranışına etkisini incelemek amacıyla yapılan bu araştırmadan elde edilen sonuçlar aşağıda kısaca özetlenmiştir.

Elde edilen bulgular, ebeveynlerin sosyal medya kullanım yoğunluğunun paylaşan ebeveynlik davranışlarını anlamlı şekilde etkilediğini ortaya koymaktadır. Sosyal medya bağımlılığı ile çevrimiçi mahremiyet farkındalığı arasında negatif yönlü bir ilişki gözlenmiştir; bağımlılığı yüksek bireylerde mahremiyet farkındalığının azaldığı saptanmıştır. Ayrıca, ebeveynlerin paylaşım davranışları sosyal medya platformu tercihleri, cinsiyet, yaş, eğitim ve medeni durum gibi demografik değişkenlerden de etkilenmektedir. Elde edilen sonuçlar, sosyal medya bağımlılığının ebeveynlerin çocuklarıyla ilgili paylaşım davranışlarında belirleyici bir yönlendirici olduğunu ve mahremiyet bilincinin sosyal medya bağımlılığı açısından koruyucu bir faktör olarak değerlendirilebileceğini göstermektedir.

Elde edilen bulgular, ebeveynlerin sosyal medya bağımlılığı puanındaki her bir birimlik artışın, paylaşan ebeveynlik puanında ortalama 0,168 birimlik bir artışla ilişkili olduğunu göstermektedir. Sosyal medya bağımlılığı değişkenine ait regresyon katsayısının istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($B = 0,168$; $t = 4,735$; $p < 0,001$). Bu sonuç, sosyal medya bağımlılığı arttıkça paylaşan ebeveynlik davranışlarının da arttığını ortaya koymaktadır. Dolayısıyla “H1: Sosyal medya bağımlılığının paylaşan ebeveyn davranışı üzerinde anlamlı bir etkisi vardır” hipotezi kabul edilmiştir.

Çevrimiçi mahremiyet farkındalığı ölçeğinin paylaşan ebeveynlik davranışlarını yordayıcı etkisi ise istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($B = 0,000$; $t = -0,009$; $p = 0,992$). Bu sonuç, çevrimiçi mahremiyet farkındalığının paylaşan ebeveyn davranışı üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığını göstermektedir. Bu doğrultuda H2 hipotezi reddedilmiştir.

Ayrıca, sosyal medya bağımlılığı ile çevrimiçi mahremiyet farkındalığı arasında orta düzeyde ve negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($r = -0,415$; $p = 0,000$). Bu sonuç,

sosyal medya bağımlılığı arttıkça çevrimiçi mahremiyet farkındalığının azaldığını göstermektedir. Bu nedenle “H3: “Sosyal medya bağımlılığı ile çevrimiçi mahremiyet farkındalığı arasında anlamlı bir ilişki vardır” hipotezi kabul edilmiştir.

6.2. Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda;

- Gelecek çalışmalarda, farklı sosyo-demografik özelliklere sahip daha geniş ve çeşitli örneklem grupları ile araştırmanın tekrarlanması, karma yöntemli çalışma desenlerinin planlanması,
- Ebeveynlere yönelik güvenli paylaşım ve dijital mahremiyet konularında bilinçlendirme eğitimlerinin verilmesi ve seminerlerin düzenlenmesi,
- Ebeveynlere dijital kimlik ve dijital ayak izi hakkında bilgilendirmelerin yapılması,
- Sosyal medya kullanımının çocuklar üzerindeki etkileri, sharenting riskleri ve çevrimiçi mahremiyet konularında kamu spotlarının oluşturulması,
- Sharenting davranışlarına yönelik yasal ve hukuki düzenlemelerin hayata geçirilmesi,
- Sosyal medya platformlarında çocuk görselleri paylaşıldığında, kullanıcıları bilgilendiren ve otomatik uyarı mesajları içeren sistemlerin geliştirilmesi,
- Sağlık ve eğitim sektöründeki profesyonellerin ebeveynlerle temasa geçerek sharenting ve çevrimiçi mahremiyet konularında bilgilendirme ve rehberlik sağlaması,
- Sosyal medya bağımlılığı ile mücadele kapsamında bireylere yönelik eğitim programlarının uygulanması, gerektiğinde uygun tedavi protokolleri ile destek verilebilecek tedavi merkezlerin kurulması önerilebilir.

7. KAYNAKLAR

- Acılar, A., Mersin, S. (2015). Üniversite öğrencilerinin facebook kullanımı ile mahremiyet kaygısı arasındaki ilişki. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(54), pp.103–114. Available at: <https://ssrn.com/abstract=2715347>
- Açan, B. (2024). sosyal medya pazarlaması ve sosyal medya türleri. *Turkish Journal of Marketing Research*, 3(1), pp.46–66.
- Ağıralan, E. (2015). Bilgi güvenliği, kişisel verilerin korunması ve mahremiyet etki değerlendirmesi. Yüksek Lisans Tezi, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ağyar Bakır, B., Uzun, B. (2018). Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği'nin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*. Advance online publication. <https://doi.org/10.15805/addicta.2018.5.3.0046>
- Aichner, T., Jacob, F. (2015). Measuring the degree of corporate social media use. *International Journal of Market Research*, 57, pp.257–276.
- Akkoç, B., Ayyıldız, T. (2022).Yeni bir çocuk hakları ihlali şekli: “Paylaşan ebeveynlik” ve pediatri hemşirelerinin rolü. *Akdeniz Hemşirelik Dergisi*, 1(2), pp.77–82.
- Akkurt, S. S. (2023). *Sosyal medyada gerçekleşen ihlaller karşısında kişilik hakkının korunması* (3. baskı). Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Akmeşe, Z., Deniz, K. (2017). Stalk, benliğin izini sürmek. *Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yeni Düşünceler Hakemli E-Dergisi*, (8), pp.23–32.
- Akpınar, B.S., Paylan, N., Etlik, Ş., Erus, B., Karakoç, H. (2020). “Sharenting” konusunda ebeveynlerin farkındalık düzeyleri. *Genel Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(2), pp.8–18.
- Albatati, B., Liu, F., Wang, S., Yu, M. (2023). Emotions and online gaming experiences: An examination of MMORPG gamers from India and the United States. *Computers in Human Behavior*, 148, 107900.
- Alemdar, E., Kahraman, S. (2023). Annelerin paylaşan ebeveynlik (sharenting) eylemlerini inceleyen ölçek geliştirme çalışması. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 9(1), pp.70–82. <https://doi.org/10.24289/ijsser.1220169>
- Alruwaily, A., Mangold, C., Greene, T., Arshonsky, J., Cassidy, O., Pomeranz, J.L., Bragg, M. (2020). Child social media influencers and unhealthy food product placement. *Pediatrics*, 146(5), e20194057. Doi:10.1542/peds.2019-4057.
- American Academy of Pediatrics (2016). Researchers caution about potential harms of parents' online posts about children. *National Conference and Exhibition*, 2016.
- Ammari, T., Kumar, P., Lampe, C., Schoenebeck, S. (2015). Managing children's online identities: How parents decide what to disclose about their children online. *Proceedings of the 33rd Annual ACM Conference on Human Factors in Computing Systems*, pp.1895–1904.
- Anawade, S.R., Sharma, D., Gahane, S., Sharma, D.S. (2024). Connecting health and technology: A comprehensive review of social media and online communities in healthcare. *Cureus*, 16(3).

- Andersson, E., Nilsson, M. (2022). Why privacy matters: Qualitative research on the phenomenon sharenting. Kandidatexarbete, Jönköping University, School of Engineering, Department of Computer Science and Informatics, Jönköping, Sweden.
- Andreassen, C., Pallesen, S., Griffiths, M. (2017). The relationship between addictive use of social media, narcissism, and self-esteem: Findings from a large national survey. *Addictive Behaviors*, 64, 287-293.
- Andreassen, C.S., Pallesen, S. (2014). Social network site addiction: An overview. *Current Pharmaceutical Design*, 20(25), pp.4053–4061.
- Archer, C. (2019). How influencer ‘mumpreneur’ bloggers and ‘everyday’ mums frame presenting their children online. Murdoch University, Australia. Available from: <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1329878X19828365> [Accessed 14 August 2023].
- Arı Ünal, S. (2021). Adölesanların sosyal medya bağımlılığının ebeveynlerin sosyal medya bağımlılığından etkilenme, siber zorbalık ve yalnızlıklarını etkileme durumunun incelenmesi. (Yüksek lisans tezi). Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Arkman, D. (2025). Sosyal medya bağımlılığının erken dönem uyumsuz şemalar ve antisosyal davranış ile ilişkisinin incelenmesi . [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Nişantaşı Üniversitesi.
- Aslan, S. (2022). Ebeveynlerin çocuklarıyla ilgili sosyal medya paylaşımlarının (sharenting) incelenmesi (Yüksek lisans tezi). İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ulusal Tez Merkezi (714110)
- Aslan, S., Durmuş, E. (2020). Okul öncesi dönemde güncel bir ebeveyn davranışı: Sharenting. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 4(1), 135–151. <https://doi.org/10.24130/eccd-jecs.1967202041185>
- Aslanyürek, M. (2016). İnternet ve sosyal medya kullanıcılarının internet güvenliği ve çevrimiçi gizlilik ile ilgili kanaatleri ve farkındalıkları. *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 3(1), pp.80–106.
- Atak, C. (2023). 18–65 yaş arası erişkin bireylerde sosyal medya kullanım alışkanlıklarının ve sosyal medya bağımlılığının sosyal anksiyeteye ilişkin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Atalay H.N. (2021). ‘Mahremiyet kapsamında kişisel sağlık verilerinin korunması ve depolanması’. *Journal of Academic Perspective on Social Studies*, 1, pp.1–20. <https://doi.org/10.35344/japss.786353>
- Atalay, G.E. (2019). Sosyal medya ve çocuk: “Babishko Family Fun TV” isimli YouTube kanalının eleştirel bir analizi. *Erciyes İletişim Dergisi, Uluslararası Dijital Çağda İletişim Sempozyumu Özel Sayısı*, (1), pp.179–202. doi:10.17680/erciyesiletisim.484856.
- Atar Keskin Ş, Demirbaş E. (2024). ‘Gençlerde sosyal medya bağımlılığında aile ve arkadaş ilişkilerinin rolü üzerine bir inceleme’. *Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi*, 5(2), pp.165–184. <https://doi.org/10.61861/spshcd.1519905>

- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi. (1950). *İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesi*. <https://www.yargitay.gov.tr/documents/AIHM.pdf> (Erişim tarihi: 26 Temmuz 2025)
- Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Birliği Konseyi. (2016). *Genel Veri Koruma Yönetmeliği (GDPR)* (AB 2016/679). <https://eur-lex.europa.eu>
- Ayğar Bakır, B., Uzun, B. (2018). Sosyal medya bağımlılığı ölçeği'nin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışmaları. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 5(3), 507–525. <https://doi.org/10.15805/addicta.2018.5.3.0046>
- Ayhan H, Öztürk E. (2021). 'Dijital dünyada ebeveyn olmanın görünürde normal bir yansıması olarak paylaşılan ebeveynlik (sharenting) [Sharenting as an apparently normal reflection of being a parent in the digital world: a literature review]'. *Türkiye Klinikleri Adli Tıp ve Adli Bilimler Dergisi*, 18(2).
- Başoğlu U.D., Yanar Ş. (2017). 'Üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanım amaçları ve alışkanlıklarının belirlenmesi'. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), pp.6–13.
- Baştemur, Ş., Kurşuncu, M. A. (2022). Sharenting: Why Parents Share Their Children' Photos on Social Media? *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 12(3), 2911-2928. <https://doi.org/10.48146/odusobiad.1137855>
- Bayrak A, Koçyiğit M, Aksu HS, Koçyiğit A. (2024). 'Z kuşağının sosyal medya bağımlılığı ve sosyotelist davranış ilişkisi: Konya örneği'. *Akdeniz İletişim*, (46), pp.115–132. <https://doi.org/10.31123/akil.1538072>
- Bayzan Ş. (2025). 'Ebeveynlerin çevrimiçi mahremiyet kaygıları ile sosyal medya davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi'. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 2025(Aile Özel Sayısı Cilt-2), pp.649–682. <https://doi.org/10.21560/spcd.v2025i88554.1640077>
- Begiş, H. N. (2022). Anadolu nazar inancı ve nazarlıklar. *Hars Akademi Uluslararası Hakemli Kültür Sanat Mimarlık Dergisi*, 5(Özel Sayı 3), 170-187.
- Bekdaş A. (2021). Sosyal medyada ebeveyn ve çocuk olmak (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Ordu Üniversitesi.
- Bennett L. (2009). 'Reflections on privacy, identity and consent in online services'. *Information Security Technical Report*, 14(3), pp.119–123. <https://doi.org/10.1016/j.istr.2009.10.003>
- Bercovici, J. (2010). Who coined "social media"? Web pioneers compete for credit. *Forbes*. *Disponível*.
- Birleşmiş Milletler. (1948). *İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi*. <https://www.hsk.gov.tr/eklentiler/dosyalar/9a3bfe74-cdc4-4ae4-b876-8cb1d7eeae05.pdf> (Erişim tarihi: 26 Temmuz 2025)
- Blum-Ross A, Livingstone S. (2017). 'Sharenting, parent blogging and the boundaries of the digital self'. *Popular Communication*, 15(2), pp.110–125.
- Blum-Ross, A. (2015). Sharenting: parent bloggers and managing children's digital footprints. *Parenting for a digital future*.

- Bottaro R., Valenti G.D., Faraci P. (2024). 'Internet addiction and psychological distress: Can social networking site addiction affect body uneasiness across gender? A mediation model'. *European Journal of Psychology*, 20(1), pp.41–62. doi:10.5964/ejop.10273
- Bozdağ Tulum A. (2025). 'Dijital yerli gençlerin çevrimiçi mahremiyet farkındalıkları (Malatya ili örneği)'. *İmgelem (Yeni Medya Çalışmaları)*, pp.113–144. <https://doi.org/10.53791/imgelem.1696287>
- Bozgeyik H, Avcı Z. (2024). 'Sosyal medya ve sosyal medya kaynaklı haksız rekabetten doğan sorumluluk'. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 28(2), pp.3–30. <https://doi.org/10.34246/ahbvuhfd.1447512>
- Brosch A. (2016). When the child is born into the Internet: Sharenting as a growing trend among parents on Facebook. *The New Educational Review*, 43, 225–235.
- Budak, H. (2018). Sosyal medya iletişimde mahremiyetin serüveni. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 146-170.
- Cansızlar M. M., Şahin E. S. (2024). Development, validity, and reliability of the Sharenting Scale (SS). *International Journal of Psychology and Educational Studies*, 11(1), 126–135. <https://doi.org/10.52380/ijpes.2024.11.1.1291>
- Carr C. T., Hayes R. A. (2015). Social media: Defining, developing, and divining. *Atlantic Journal of Communication*, 23(1), 46–65. <https://doi.org/10.1080/15456870.2015.972282>
- Cataldo I., Lieu A. A., Carollo A., Bornstein M. H., Gabrieli G., Lee A., Esposito G. (2022). From the cradle to the web: The growth of “sharenting” A scientometric perspective. *Human Behavior and Emerging Technologies*, 2022(1), 5607422.
- Cino D., Demozzi S. (2017). Figli “in vetrina”. Il fenomeno dello sharenting in un’indagine esplorativa. *Rivista Italiana di Educazione Familiare*, 12(2), 153–184. <https://doi.org/10.13128/RIEF-22398>
- Civan, A.B. (2025). 0-13 yaş arası çocuğa sahip ebeveynlerin paylaştan ebeveynlik davranışı ve mahremiyet farkındalığı arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. Ulusal Tez Merkezi. (963517)
- Collins Dictionary. (t.y.). *Sharenting*. <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/sharenting> (Erişim tarihi: 22 Haziran 2025)
- Conti M. G., Del Parco F., Pulcinelli F. M., Mancino E., Petrarca L., Nenna R., Di Mattia G., Matera L., La Regina D. P., Bonci E., Caruso C., Midulla F. (2024). Sharenting: Characteristics and awareness of parents publishing sensitive content of their children on online platforms. *Italian Journal of Pediatrics*, 50(1), 135. <https://doi.org/10.1186/s13052-024-01704-y>
- Çelik, Ş. (2025). Okul öncesi çocukların annelerinin paylaştan ebeveynlik (sharenting) davranışları ile ebeveyn öz yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. (Yüksek lisans tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi.
- Çetinkaya, L., Güldüren, C., Keser, H. (2017). Öğretmenler için bilgi güvenliği farkındalık ölçeği (BGFÖ) geliştirme çalışması. *Milli Eğitim Dergisi*, 46(216), 33-52.

- Çiftçi, H. (2018). Üniversite öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığı. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(4), 417-434.
- Çimke, S., Gürkan, D. Y., Polat, S. (2018). Sosyal medyada çocuk hakkı ihlali: Sharenting. *Güncel Pediatri*, 16(2), 261-267.
- Çoraplı, N. (2025). 48-60 aylık çocuğu olan annelerin çocuk istismarına ilişkin biliş düzeyleri ile paylaşan ebeveynlik davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. (Yüksek lisans tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Damkjaer, M. S. (2018). Sharenting = good parenting?: Four parental approaches to sharenting on Facebook. *Aalborg University, Denmark*.
- DataReportal. (2025, 3 Mart). *Digital 2025: Turkey*. DataReportal – Global Digital Insights.
<https://datareportal.com/reports/digital-2025-turkey>
- Davis, M. M. (2015). Parents on social media: Likes and dislikes of sharenting. *C.S. Mott Children's Hospital, University of Michigan System*, 23(2).
http://mottnpch.org/sites/default/files/documents/031615_sharenting_0.pdf
- Day, S., Bussey, K., Trompeter, N., Mitchison, D. (2022). The impact of teasing and bullying victimization on disordered eating and body image disturbance among adolescents: A systematic review. *Trauma, Violence, & Abuse*, 23(3), 985–1006.
<https://doi.org/10.1177/1524838020985534>
- Debatin B, Lovejoy J.P, Horn A.K, Hughes B.N. (2009). 'Facebook ve çevrimiçi gizlilik: Tutumlar, davranışlar ve beklenmeyen sonuçlar'. *Bilgisayar Aracılı İletişim Dergisi*, 15(1), pp.83–108. <https://doi.org/10.1111/j.1083-6101.2009.01494.x>
- Demirbağ, S., Ergin, D., Karaarslan, D., Şen Celasin, N. (2021). Determination of the level of practice of roles and functions of nurses working at pediatric services. *Journal of Education and Research in Nursing*, 18(2), 161–166.
- Doğan Keskin, A., Kaytez, N., Damar, M., Elibol, F., Aral, N. (2023). Sharenting syndrome: An appropriate use of social media? *Healthcare*, 11(10), 1359.
<https://doi.org/10.3390/healthcare11101359>
- Donovan, S. (2020). 'Sharenting: The Forgotten Children of the GDPR'. *Peace Human Rights Governance*, 4(1), 35-59.
- Duggan, M., Lenhart, A., Lampe, C., Ellison, N. B. (2015). Parents and social media. Pew Research Center. <https://www.pewresearch.org/internet/2015/07/16/parents-and-social-media>
- Duygulu, S. (2019). Sosyal medyada çocuk fotoğrafları paylaşmanın mahremiyet ihlali ve çocuk istismarı açısından değerlendirilmesi. *TRT Akademi*, 4(8), 428-487.
- Elmanora, E., Syahas, A. N. R., Oktaviani, M. (2024). Sharenting behaviour: Role of social motivation on mother's sharenting behaviour. *7th International Conference on Learning Innovation and Quality Education (ICLIQE 2023)*, 938-948. Atlantis Press.
- Emanet Ateşer, B. (2024). Yetişkin sosyal medya kullanıcılarında ikincil travmatik stres düzeyinin yordayıcısı olarak sosyal medya kullanım süresi, bilinçli farkındalık temelli öz bakım becerileri ve stresli durumlarla başa çıkma biçimleri. (Yüksek lisans tezi). İstanbul Beykent Üniversitesi.

- Er, S., Yılmaztürk, N. H., Öztürk, T. ve Çok, F. (2022). Parents' shares on Instagram in the early days of the COVID-19 pandemic. *Turkish Journal of Education*, 11(1), 1-15.
- Erdoğan, C. (2019). Protection of children's personal data (within the scope of social media example). *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 21, 2445.
- Eroğlu, Ş. (2018). Dijital yaşamda mahremiyet (gizlilik) kavramı ve kişisel veriler: Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü öğrencilerinin mahremiyet ve kişisel veri algılarının analizi. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 35(2), 130-153. <https://doi.org/10.32600/huefd.439007>
- Eyryce, E. C. (2022). Sharenting davranışı (paylaşan ebeveynlik) ve ebeveyn farkındalığı: 2021 Türkiye örnekleme. (Yayımlanmış yüksek lisans tezi), İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa.
- Family Online Safety Institute. (2015). Parents, privacy & technology use. 14/01/2016 tarihinde <https://www.fosi.org/policy-research/parents-privacy-technology-use/> adresinden erişilmiştir.
- Fernández-Alfaraz, M.L., Nieto-Sobrino, M., Antón-Sancho, Á., Vergara, D. (2023). Perception of bullying in early childhood education in Spain: Pre-school teachers vs. psychologists. *European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education*, 13(3), 655–670. <https://doi.org/10.3390/ejihpe1303005>
- Fox, A. K., Hoy, M. G. (2019). Smart devices, smart decisions? Implications of parents' sharenting for children's online privacy: An investigation of mothers. *Journal of Public Policy & Marketing*, 38(4), 414-432.
- Gatto, A., Corsello, A., Ferrara, P. (2024). Sharenting: Hidden pitfalls of a new increasing trend—Suggestions on an appropriate use of social media. *Italian Journal of Pediatrics*, 50(1), 15. <https://doi.org/10.1186/s13052-024-01584-2>
- George, D., Mallery, P. (2010). SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference, 17.0 Update (10. baskı). Boston: Pearson.
- Gotwald, B., Gregod, B., Kowalczyk, M. (2024). Parental perspectives on sharenting: Attitudes, privacy concerns, and children's digital footprint. *European Research Studies Journal*, 27(4), 1859-1867.
- Gökaliler, E., Saatçioğlu, E. (2020). Sosyal büyük veri ekseninde kişisel gizlilik sorunsalı: Türkiye’de eğitilmiş ve kentli sosyal ağ kullanıcılarının gizlilik sorunlarına yaklaşımları. *Connectist: Istanbul University Journal of Communication Sciences*, (58), 133-167. <https://doi.org/10.26650/CONNECTIST2020-0085>
- Gökbulut, B., Bilen, H. (2024). Üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığı ile depresyon, anksiyete ve stres arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi / Journal of Higher Education and Science*, 14(1), 66-75. <https://doi.org/10.5961/higheredusci.1326038>
- Gültekin, V. (2024). Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü öğrencilerinin çevrimiçi mahremiyet farkındalığı. *Bilgi Dünyası*, 25(2), 185-215. <https://doi.org/10.15612/BD.2024.768>
- Güngör, E. (2025). Dijital ebeveynlik farkındalığı ve çevrimiçi mahremiyet farkındalığı arasındaki ilişki. (Yüksek lisans tezi) Anadolu Üniversitesi.

Günüç, S. (2020). Sharenting eyleminin psikolojik açıdan değerlendirilmesi: Türk ve İngiliz annelerinin karşılaştırılması. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 12(Suppl. 1), 281-297.

Hâkimler ve Savcılar Kurulu. (n.d.). İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi. Hâkimler ve Savcılar Kurulu. Erişim: 26 Temmuz 2025, <https://www.hsk.gov.tr/eklentiler/dosyalar/9a3bfe74-cdc4-4ae4-b876-8cb1d7eeae05.pdf>

Harnum, R., Pinariya, J. M. (2023). The effect of parents' digital literacy on sharenting practices and children's privacy on Instagram. *Communicare: Journal of Communication Studies*, 10(1), 13-21.

Hinojo Lucena, F. J., Aznar Díaz, I., Cáceres Reche, M. D. P., Trujillo Torres, J. M., Romero Rodríguez, J. M. (2020). Sharenting: Internet addiction, self-control and online photos of underage children.

Hutson, E., Kelly, S., Militello, L. K. (2018). Systematic review of cyberbullying interventions for youth and parents with implications for evidence-based practice. *Worldviews on Evidence-Based Nursing*, 15(1), 72-79. <https://doi.org/10.1111/wvn.12257>

Jacobs, R., Boyd, L., Brennan, K., et al. (2016). The importance of social media for patients and families affected by congenital anomalies: A Facebook cross-sectional analysis and user survey. *Journal of Pediatric Surgery*, 51(11), 1766-1771.

Jordaan, Y., Van Heerden, G. (2017). Online privacy-related predictors of Facebook usage intensity. *Computers in Human Behavior*, 70, 90-96.

Kalaman, S. (2017). Yeni medya ve mahremiyetin dönüşümü: Facebook Türkiye örneği. *Uluslararası Hakemli İletişim ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 14(1), 1-19.

Kalemci, M. (2025). Halkla ilişkilerde blog kullanımı: Uluslararası STK'ların blog içeriklerinin incelenmesi. *Selçuk İletişim*, 18(1), 352-382. <https://doi.org/10.18094/josc.1586332>

Kaplan, A. M., Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenges and opportunities of social media. *Business Horizons*, 53(1), 59-68. <https://doi.org/10.1016/j.bushor.2009.09.003>

Kaplan, A., Haenlein, M. (2014). Collaborative projects (social media application): About Wikipedia, the encyclopedia. *Business Horizons*, 57, 617-626. <https://doi.org/10.1016/j.bushor.2014.05.004>

Karakuş, A., Öñiz, C. (2025). Sağlık çalışanlarının çevrimiçi mahremiyet farkındalığının yapay zekâ kaygısı üzerine etkisi: Ankara şehir hastaneleri örneği. *Sağlık ve Sosyal Refah Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 127-141. <https://doi.org/10.55050/sarad.1694261>

Karaman, H., Ayhan, H. (2021). Çocuğa yönelik teknolojik ihmal ve istismar. *Online Journal of Technology Addiction and Cyberbullying*, 8(1), 43-59.

Katırcı, E. K., Bulut, S. (2024). Sosyal medyanın çocuk ve ergenler üzerindeki etkileri: Bir literatür incelemesi. *İbn Haldun Çalışmaları Dergisi*, 9(2), 125-144.

Keith, B. E., Steinberg, S. (2017). Parental sharing on the Internet: Child privacy in the age of social media and the pediatrician's role. *JAMA Pediatrics*, 171(5), 413-414. <https://doi.org/10.1001/jamapediatrics.2016.5059>

Kepios. Global Digital Reports. (t.y.). Erişim adresi: <https://kepios.com/>. [Erişim tarihi: 24 Kasım 2025].

Khan, N. F., Khan, M. N. (2021). A bibliometric analysis of peer-reviewed literature on smartphone addiction and future research agenda. *Asia-Pacific Journal of Business Administration*, 14, 199–201. <https://doi.org/10.1108/APJBA-09-2021-0430>

Kıldı, ř. (2024). Ergenlerde sosyal medya bağımlılığının aleksitimi ve sosyal medya kullanım alışkanlıkları ile ilişkisi (Yüksek lisans tezi). Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. <https://hdl.handle.net/11492/8739>

Kılıç, B. O., Ates, E. G., Kılıç, S., Ilarslan, N. E. C., Konuksever, D., Ulukol, B. (2023). Measuring sharenting behavior: Validity and reliability of the Turkish version of the sharenting evaluation scale.

Kılıç, K., Tepeli, K. (2025). Annelerin Paylaşan Ebeveynlik Eylemleriyle Çocuklarının Sosyal Medya Kullanımlarına Yönelik Görüşleri Arasındaki İlişki. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 9(1), 35–52. <https://doi.org/10.24130/eccdjecs.1967202591595>

Kılınç Özüölmez, P. (2024). Dijital ebeveynlik olgusu olarak sharenting / Sharenting as a digital parenting phenomenon (865307) [Doktora disertasyonu, Mersin Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

Kidron, B. (2018). Are children more than the ‘click-bait’ in the 21st century? *Communications Law*, 23(1), 25–30.

Kirkey, S. (2017). Do you know where your child’s image is? Pedophiles sharing photos from parents’ social media accounts. *National Post*. <http://nationalpost.com/news/canada/photos-shared-on-pedophile-sites-taken-from-parents-social-media-accounts>.

Kopuz, T., Turgut, Y. E., Aslan, A. (2022). Sharenting: Kavramsal bir çözümleme. *Intermedia International E-Journal*, 9(17), 379–390. <https://doi.org/10.56133/intermedia.1169655>

Korkmaz, Ö., Vergili, M., Karadaş, E. (2021). Çevrimiçi mahremiyet farkındalık ölçeğinin geliştirilmesi: Güvenirlik ve geçerlilik çalışması. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 6(2), 297–311.

Köseoğlu, A. (2023). TikTok’ta mahremiyet algısının dönüşümü. İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi (İNİF E-Dergi), 8(1), 172–188. <https://doi.org/10.47107/inifedergi.1150606>

Kravchuk, N. (2021). Privacy as a new component of "the best interest of the child" in the new digital environment. *The International Journal of Children's Rights*, 29(1), 99–121. <https://doi.org/10.1163/15718182-29010006>

Latipah, E., Kistoro, H. C. A., Hasanah, F. F., Putranta, H. (2020). Elaborating motive and psychological impact of sharenting in millennial parents. *Universal Journal of Educational Research*, 8(10), 4807–4817.

Leckart, S. (2012). The Facebook-free baby. *The Wall Street Journal*. <https://t.ly/Wbfra>

Lendvai, G. F. (2024). Sharenting as a regulatory paradox—a comprehensive overview of the conceptualization and regulation of sharenting. *International Journal of Law, Policy and the Family*, 38(1), ebae013.

- Lupton, D., Pedersen, S., Thomas, G. M. (2016). Parenting and digital media: From the early web to contemporary digital society. *Sociology Compass*, 10(8), 730–743.
- Macenaite, M. (2017). Children's privacy in the online playground: Dilemmas and unresolved challenges for EU child-specific privacy protection.
- Macenaite, M., Kosta, E. (2017). Consent for processing children's personal data in the EU: Following in US footsteps?. *Information & Communications Technology Law*, 26(2), 146-197.
- Mangold, W. G., Faulds, D. J. (2009). Social media: The new hybrid element of the promotion mix. *Business Horizons*, 52, 357–365. <https://doi.org/10.1016/j.bushor.2009.03.002>
- Maraşlı, M., Suhendan, E., Yılmaztürk, N. H., Çok, F. (2016). Parents' shares on social networking sites about their children: Sharenting. *The Anthropologist*, 24(2), 399–406. <https://doi.org/10.1080/09720073.2016.11892031>
- Masur, P. K. (2020). How online privacy literacy supports self-data protection and self-determination in the age of information. *Media and Communication*, 8(2), 258–269. <https://doi.org/10.17645/mac.v8i2.2855>
- Mazzeo, S. E., Weinstock, M., Vashro, T. N., Henning, T., Derrigo, K. (2024). Ergenlik çağındaki beden imajı ve yeme bozuklukları üzerindeki sosyal medyanın zararlarının azaltılması: Bir inceleme. *Psikoloji Araştırmaları ve Davranış Yönetimi*, 17, 2587–2601. <https://doi.org/10.2147/PRBM.S410600>
- Memiş, H. B. Ö. (2019). Televizyon Reklamlarında Çocuk Mahremiyetinin İhlali. *Gumushane Universty Electronic Journal of the Faculty of Communication/Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 7
- Mercado-Kierkegaard, S. (2006). Blogs, lies and the doocing: The next hotbed of litigation? *Computer Law & Security Review*, 22(2), 127-136.
- Ní Bhroin, N., Dinh, T., Thiel, K., Lampert, C., Staksrud, E., Ólafsson, K. (2022). The privacy paradox by proxy: Considering predictors of sharenting. *Media and Communication*, 10(1), 371–383.
- Nieto-Sobrino, M., Pérez Maciel, N. B., Sánchez-Jiménez, M. (2025). Sharenting in Asunción, Paraguay: Parental Behavior, Risk Perception, and Child Privacy Awareness on Social Media. *Psychology International*, 7(2), 44. <https://doi.org/10.3390/psycholint7020044>
- Nominet (2015, May 26). Today's children will feature in almost 1,000 online photos by the time they reach age five. <https://nominet.uk/news/todays-children-will-feature-in-almost-1000-online-photos/>
- Nunnally, J. C., Bernstein, I. H. (1994). Psychometric theory (3rd ed.). McGraw-Hill.
- Olgun, C. K. (2020). Dijital kültürün yükselişine doğru: Riskler ve fırsatlar. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (35), 185–218.
- Omur, S., Uyar, M. (2022). Sharenting: Türkiye'de ebeveynlerin paylaşım eğilimleri üzerine bir değerlendirme. *Kastamonu İletişim Araştırmaları Dergisi*, 9, 23–45. <https://doi.org/10.56676/kiad.1162288>

- Onay, N.N. (2024). Yetişkinlerde sosyal medya bağımlılığı ile narsisistik kendilik boyutları arasındaki ilişki. (Yüksek lisans tezi). Ulusal Tez Merkezi.
- Otero, P. (2017). Sharenting... Should children's lives be disclosed on social media. *Arch Argent Pediatr*, 115(5), 412–413.
- Oxford University Press. (t.y.). *Oxford English Dictionary*. <https://www.oed.com>
- Öden Akman, A., Çuhacı Çakır, B., Kocabaş, C. N. (2021). Çocukların Sosyal Medyadaki Dijital Ayak İzleri: Mahremiyet İhlalinde Hassas Noktalar. *Türkiye Çocuk Hastalıkları Dergisi*, 15(6), 553-555. <https://doi.org/10.12956/tchd.949279>
- Öz, M., Kılıç, D. (2020). Kişisel verilerin çevrimiçi mahremiyet ile ilişkisinin içerik analizi yöntemiyle incelenmesi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 22(39), 206–224.
- Özdemir, Z. (2019). Üniversite öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığı. *Beykoz Akademi Dergisi*, 7(2), 91–105. <https://doi.org/10.14514/byk.m.26515393.2019.7/2.91-105>
- Özgür, Ö. (2023). Genç yetişkinlerde sosyal medya bağımlılığı, dürtüsellik ve duygu düzenleme becerisi arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi).
- Öztürk, M. F., Talas, M. (2015). Sosyal medya ve eğitim etkileşimi. *Zeitschrift für die Welt der Türken / Journal of World of Turks*, 7(1), 101–120.
- Parlak Yorgancı, D. (2018). Çocukların sosyal medya kullanımlarına yönelik yetişkin tutumları üzerine nitel bir inceleme. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 3(5), 181-201.
- Pedrouzo, S. B., Krynski, L. (2023). Hyperconnected: Children and adolescents on social media. The TikTok phenomenon. *Arch Argent Pediatr*, 121(4), e202202674. <https://doi.org/10.5546/aap.2022-02674.eng>
- Pellegrino, A., Stasi, A., Bhatiasavi, V. (2022). Research trends in social media addiction and problematic social media use: A bibliometric analysis. *Frontiers in Psychiatry*, 13, 1017506. <https://doi.org/10.3389/fpsyt.2022.1017506>
- Pınarbaşı, F. (2021). Dijital dünyada tüketiciyi anlamlandırmak (Doktora Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Prince C., Omrani N., Schiavone F. (2024). Online privacy literacy and users' information privacy empowerment: The case of GDPR in Europe. *Information Technology & People*, 37(8), 1–24. <https://doi.org/10.1108/ITP-05-2023-0467>
- Qin, Y., Omar, B., Musetti, A. (2022). The addiction behavior of short-form video app TikTok: The information quality and system quality perspective. *Frontiers in Psychology*, 13, 932805.
- Reid Chassiakos Y., Radesky J., Christakis D. (2016). Children and adolescents and digital media. *Pediatrics*, 138(5), e20162593.
- Romero-Rodríguez, J. M., Kopecký, K., García-González, A., Gómez-García, G. (2022). Sharing images or videos of minors online: Validation of the Sharenting Evaluation Scale (SES). *Children and Youth Services Review*, 136, 106396.
- Serin, H. (2019). Sosyal medyada çocuk hakları ihlalleri: Ebeveynler ve öğretmenler farkında mı? *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 1005–1031. <https://doi.org/10.17494/ogusbd.555107>

- Sezerer Albayrak, E. (2020). Sosyal medya’da çocuk mahremiyeti: Ebeveynlerin Instagram’daki çocuk mahremiyetine bakış açıları. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(39), 1211–1226. <https://doi.org/10.46928/iticusbe.787870>
- Shankar, M. (n.d.). Social media marketing: Advantages and disadvantages. *Social Media Marketing*.
- Sivak, E., Smirnov, I. (2018). Gender bias in sharenting: Both men and women mention sons more often than daughters on social media (Preprint). arXiv. <https://arxiv.org/abs/1803.10329> arX
- Steinberg, S. B. (2017). Sharenting: Children’s privacy in the age of social media. *Emory Law Journal*, 66(4), 842–884.
- Şahin, C., Yağcı, M. (2017). Sosyal medya bağımlılığı ölçeği-yetişkin formu: Geçerlilik ve güvenirlik çalışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 523–538.
- Şener, S. (2021). Sosyal medyanın gençlerin düşünce ve değerlerine etkisi. *Akademik Platform İslami Araştırmalar Dergisi*, 5(3), 529–553. <https://doi.org/10.52115/apjir.979579>
- The Lancet Regional Health – Southeast Asia. (2024). Rise In Social Media's Harms. *The Lancet Regional Health – Southeast Asia*, 26, 100445. <https://doi.org/10.1016/j.lansea.2024.100445>
- Toran M., Ulusoy Z, Aydın B, Deveci T, Akbulut A (2016). Çocukların dijital oyun kullanımına ilişkin annelerin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Kastamonu Education Journal*, 24(5), 2263.
- Türk Dil Kurumu (t.y.). Güncel Türkçe Sözlük. <https://sozluk.gov.tr/> [Erişim tarihi: 26 Temmuz 2025]
- Uludasdemir, D., Küçük, S. (2021). Siber Zorbalığın Önlenmesinde Önemli Bir Kavram: Dijital Ebeveynlik ve Pediatri Hemşireliği. *Türkiye Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 54-70. <https://doi.org/10.51536/tusbad.988837>
- Ulusoy A., Bostancı M (2024). Çocuklarda sosyal medya kullanımı ve ebeveyn rolü. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 8(28), 559-572.
- Ural, A., Kılıç, İ. (2018). Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi. *Detay Yayıncılık*.
- Uslu M. (2021). Türkiye’de sosyal medya bağımlılığı ve kullanımı araştırması. *Turkish Academic Research Review*, 6(2), 370-396.
- Üstündağ A., Önlü S.İ., Akdeniz İ.N. (2025). The relationship between social media privacy protection skills and social media addiction: A study on adolescents. *Journal of Learning and Teaching in Digital Age*, 10(1), 68-74. <https://doi.org/10.53850/joltida.1465521>
- Vandenbosch L., Fardouly J., Tiggemann M. (2022). Social media and body image: recent trends and future directions. *Current Opinion in Psychology*, 45, 101289. doi:10.1016/j.copsyc.2021.12.002

Walrave M., Robbé S., Staes L., Hallam L. (2023). Mindful sharenting: how millennial parents balance between sharing and protecting. *Frontiers in Psychology*, 14, 1171611. doi:10.3389/fpsyg.2023.1171611. PMID: 37560100; PMCID: PMC10407087.

We Are Social (2023). Digital verileri. OMG İletişim; 2023. Erişim adresi: <https://omgiletisim.com/we-are-social-dijital-2023-global-ve-turkiye-raporu-yayinlandi/> [Erişim tarihi: 29 Ekim 2024]

We Are Social (2024, January). Digital 2024: 5 billion social media users. <https://wearesocial.com/uk/blog/2024/01/digital-2024-5-billion-social-media-users/> [Erişim tarihi: 29 Ekim 2024]

We Are Social. (2025a, Şubat 5). *Digital 2025: The essential guide to the global state of digital*. We Are Social. <https://wearesocial.com/uk/blog/2025/02/digital-2025-the-essential-guide-to-the-global-state-of-digital/> [Erişim tarihi: 24 Kasım 2025]

We Are Social (2025b, Nisan 23). Dijital 2025 Nisan Küresel İstatistik Raporu. <https://wearesocial.com/uk/blog/2025/04/digital-2025-april-global-statshot-report/> [Erişim tarihi: 18 Mayıs 2025]

Yabancı C., Figen A., Ulutaş E. (2018). Çevrimiçi mahremiyet kaygısı ve duygusal zeka arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İstanbul Üniversitesi İletişim Bilimleri Dergisi*, 54, 191-218.

Yaltır E.N. (2025). Annelerin sosyal medya bağımlılığı ve paylaşan ebeveynlik arasındaki ilişki (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Yükseköğretim Kurulu. Ulusal Tez Merkezi.

Yavuz C. (2019). Sosyal medya ebeveynliği ve çocukların unutulma hakkı [Sharenting and children's right to be forgotten]. *İzmir Barosu Dergisi*, (Ocak 2020), 15-51. <https://www.izmirbarosu.org.tr/pdfdosya/sosyal-medya-eb20206417136407.pdf>

Yayla E. (2025). Sosyal medya iletişiminin ortaya çıkan görsel özellikleri: Yavaş şehir yansımaları. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 203-225. <https://doi.org/10.32572/guntad.1539832>

Yegen C. (2013). Demokratik ve yeni bir kamusal alan olarak sosyal medya. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 121.

Yıldız Oğuz G.B. (2023). Dijital çağda çocuğun mahremiyet hakkının korunması: Paylaşan anne-babalar özelinde sosyal medya ve çocuk istismarı [Yayımlanmış yüksek lisans tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi].

Yılmaz Kurt F., Oğul T. (2025). Riskli bir ebeveyn davranışı: Paylaşan ebeveynliğin (sharenting) ebeveyn-çocuk arasındaki ilişkiye etkisi. *Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 476-486. <https://doi.org/10.46413/boneyusbad.1673342>

Yüksel H. (2021). Sharenting bağlamında sosyal medyada çocuk imajının inşası. *Akademik Düşünce Dergisi*, (4), 50-68. <https://doi.org/10.53507/akademikdusunce.1006473>

Zhang, X., Wu, Y., Liu, S. (2019). Exploring short-form video application addiction: socio-technical and attachment perspectives. *Telemat. Inform.* 42:101243. doi: 10.1016/j.tele.2019.101243

EKLER

EK-1: Bilgilendirilmiş Gönüllü Onam Formu

BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ ONAM FORMU

Sizi aşağıda künyesi belirtilen araştırmaya davet ediyoruz.

Araştırmanın Başlığı: Sosyal Medya Bağımlılığı ve Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığının Paylaşan Ebeveyn Davranışına Etkisi

Araştırmanın Yürütücüsü/Sorumlusu veya Danışmanının Adı Soyadı: Dr Öğr Üyesi Hamide Nur ÇEVİK ÖZDEMİR

Diğer Araştırmacıların veya Öğrencinin/Öğrencilerin Ad(lar)ı Soyad(lar)ı: Reyhan ÜNDERE

Araştırmada sizden tahminen ayırmanız istenen tahmini süre: 5-10 dakika.

Araştırmaya sizinle birlikte katılacak tahmini kişi sayısı: 400 kişi

Bu araştırmanın amacı sosyal medya bağımlılığının ve çevrimiçi mahremiyet farkındalığının paylaşan ebeveyn davranışına etkisini incelemektir.¹

Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Bu formu okuyup onaylamanız, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Ancak, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına da sahipsiniz. Bu çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz **gizli tutulacaktır**; ancak verileriniz yayın amacı ile kullanılabilir. İletişim bilgileriniz ise sadece izninize bağlı olarak ve farklı araştırmacıların sizinle iletişime geçebilmesi için “ortak katılımcı havuzuna” aktarılabilir. Eğer araştırmanın amacı ile ilgili verilen bu bilgiler dışında şimdi veya sonra daha fazla bilgiye ihtivaç duyarsanız araştırmacıya şimdi sorabilir veya e-posta adresi ve numaralı telefondan ulaşabilirsiniz. Araştırma tamamlandığında genel/size özel sonuçların sizinle paylaşılmasını istiyorsanız lütfen araştırmacıya iletiniz.

Kişi ve kurumları aşağılayan, rencide eden veya hakaret içeren cevaplar değerlendirmeye alınmayacaktır. Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma hakkında yazılı ve sözlü açıklama aşağıda adı belirtilen araştırmacı/araştırmacılar tarafından yapıldı. Bana, çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları sözlü olarak da anlatıldı. Kişisel bilgilerimin özenle korunacağı konusunda yeterli güven verildi.

Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve telkin olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcılar İçin: (başvuru aşamasında boş bırakılmalıdır)

Katılımcının ²:

Adı-Soyadı:

İmzası: İletişim Bilgileri: e-posta:

Telefon:

Araştırmacının: (sadece bir araştırmacı veya sorumlunun adı soyadı yazılmalıdır ve imzalanmalıdır)

Adı-Soyadı: Reyhan ÜNDERE

İmzası:

EK-2: Tanıtıcı Bilgi Formu

Ebeveyn Tanıtıcı Bilgi Formu

Anket No:

1.Yaşınız:

2.Cinsiyetiniz:

1.Kadın 2.Erkek

3.Çocukla yakınlık dereceniz:

1.Anne 2. Baba

4.Medeni durumunuz

1.Evli 2.Bekar

5. Eğitim durumunuz

1. Okuma yazma bilmiyor 2.İlkokul mezunu 3.Ortaokul mezunu
4.Lise mezunu 5.Üniversite mezunu 6.Yüksek lisans ve üzeri

6. Mesleğiniz

1. Ev hanımı 2. Memur 3. İşçi
4. Serbest meslek 5. Emekli 6. Şu an bir işte çalışmıyorum

7.Gelir durumunuz

1. Gelir giderden az 2. Gelir gidere eşit 3. Gelir giderden fazla

8. Yaşadığınız semt/ mahalle:

9. 0-14 yaş arası çocuğunuzun yaşı?

10. 0-14 yaş arası çocuğunuzun cinsiyeti:

1.Kız 2. Erkek

11. Sosyal medyada (WhatsApp, Instagram, Facebook vb.) çocuğunuzun görüntülerini paylaşıyor musunuz?

1.Evet 2. Hayır

12. Sosyal medyada çocuğunuzun görüntülerini ne sıklıkla paylaşıyorsunuz?

1. Her gün 2. Gün aşırı 3.Ara sıra 4.Hafta bir kez 5.Diğer.....

13.En çok hangi sosyal medya platformu üzerinden çocuğunuzun görüntülerini paylaşıyorsunuz? (En çok paylaşım yaptığınız 1 tane uygulamayı seçiniz)

1.Instagram 2. Facebook 3.Tiktok 4. WhatsApp

EK-3: Sosyal Medya Bağımlılığı- YF Ölçeği

Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği -Yetişkin Formu					
ACIKLAMA: Aşağıda internette sosyal medya kullanımıyla ilgili çeşitli durumlar verilmiştir. Sizden, her ifadeyi dikkatlice okumanız ve kendiniz için en doğru olan ifadenin üzerine X işaretini koymanız istenmektedir. Lütfen boş madde bırakmayınız ve her durum için bir işaretleme yapınız. 1) Tamamen katılmıyorum 2) Katılmıyorum 3) Ne katılıyorum ne katılmıyorum 4) Katılıyorum 5) Tamamen katılıyorum					
Maddeler	Tamamen katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne katılıyorum ne katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1. Sosyal medyayı gerçek dünyadan bir kaçış olarak görüyorum.	1	2	3	4	5
2. Sosyal medyada planladığımdan daha uzun süre kalırım.	1	2	3	4	5
3. Kendimi mutsuz hissettiğim zamanlarda sosyal medyada olmak beni rahatlatır.	1	2	3	4	5
4. Sosyal medyada çok zaman geçirdiğimden işlerimi aksatıyorum.	1	2	3	4	5
5. Sosyal medyaya gerekmedikçe girmem.	1	2	3	4	5
6. Sosyal medya yüzünden verimliliğimin azaldığını fark ediyorum.	1	2	3	4	5
7. Sosyal medyada çok zaman geçirdiğim için çevremdekiler beni eleştirirler.	1	2	3	4	5
8. Sosyal medyayı kullanırken biri beni rahatsız ettiğinde sinirleniyorum.	1	2	3	4	5
9. Sosyal medyada iken kendimi özgür hissediyorum.	1	2	3	4	5
10. Sabah uyandığımda ilk işim sosyal medyaya girmek olur.	1	2	3	4	5
11. Sosyal medya kullanmayı sevmiyorum.	1	2	3	4	5
12. Güncel olaylardan haberdar olmak için sosyal medyadan ayrılamıyorum.	1	2	3	4	5
13. Çevremde birileri varken bile, sosyal medyada olmayı tercih ederim.	1	2	3	4	5
14. Özel bazı duyuruları görebilmek ya da paylaşabilmek için sosyal medyada daha çok zaman geçiriyorum.	1	2	3	4	5
15. Sosyal medyadan dolayı aile üyelerini ihmal ettiğim olur.	1	2	3	4	5
16. İnsani amaçlı sosyal projelerde yer almak için sosyal medyayı kullanmaktan kendimi alamıyorum.	1	2	3	4	5
17. Sosyal medyada bağlantı kurduğum insanlara kendimi daha iyi anlatıyorum.	1	2	3	4	5
18. Sosyal medyadaki arkadaşlıkları gerçek yaşamdaki arkadaşlıklara tercih ederim.	1	2	3	4	5
19. Sosyal medya gruplarıyla iletişim halinde olabilmem için sosyal medyayı daha uzun süre kullanırım.	1	2	3	4	5
20. Çeşitli sosyal duyarlılıklar konusunda çabuk haberdar olma isteği beni daha çok sosyal medyada olmaya itiyor.	1	2	3	4	5

EK-4: Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı Ölçeği

Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığı Ölçeği					
AÇIKLAMA: Aşağıda çevrimiçi mahremiyet farkındalığı ile ilgili çeşitli durumlar verilmiştir. Sizden, her ifadeyi dikkatlice okumanız ve kendiniz için en doğru olan ifadenin üzerine X işareti koymanız istenmektedir. Lütfen boş madde bırakmayınız ve her durum için bir işaretleme yapınız. 1) Tamamen katılmıyorum 2) Katılmıyorum 3) Ne katılıyorum ne katılmıyorum 4) Katılıyorum 5) Tamamen katılıyorum					
Maddeler	Tamamen katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne katılıyorum ne katılmıyorum	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1. Arkadaşlarımla veya yakınlarımla yaptığım yazışmaların ekran görüntülerini izin almaya gerek duymadan paylaşıyorum.	1	2	3	4	5
2. Başkalarına ait bilgi, resim, video vb. içerikleri çevrimiçi ortamlarda izin almaya gerek duymadan paylaşıyorum.	1	2	3	4	5
3. Çevrimiçi ortamlarda kullandığım parolaların güçlü olmasına (büyük-küçük harf, rakam, özel karakterler ve en az 8 karakter kullanımıyla) dikkat ederim.	1	2	3	4	5
4. Çevrimiçi ortamlarda paylaştığım bilgilerin şirketler, devlet kurumları veya bilgisayar korsanları tarafından kullanılabilmesinin farkındayım.	1	2	3	4	5
5. Çevrimiçi ortamlarda tanımadığım kişilerden gelen mesaj veya e-postaların güvenlik riski oluşturup oluşturmadığını anlarım.	1	2	3	4	5
6. Çevrimiçi ortamlarda tanımadığım kişilerin beni takip etmesine veya arkadaş olmama izin veririm.	1	2	3	4	5
7. Çevrimiçi ortamlarda tanımadığım kişilerle iletişim kurarım.	1	2	3	4	5
8. Çevrimiçi ortamlarda tanımadığım kişilerle kişisel bilgilerimi (adres, doğum tarihi, yaş, iş, telefon vb.) paylaşıyorum.	1	2	3	4	5
9. Çevrimiçi platformlarda paylaştığım bilgilerin kötü niyetli kişiler tarafından kullanılabilmesinin farkındayım.	1	2	3	4	5
10. E-posta veya sosyal ağlardan aldığım mesajların içeriğinin güvenilir olup olmadığını anlarım.	1	2	3	4	5
11. İnternet sitelerinin kullandığı çerez (cookies) dosyaları hakkında bilgim vardır.	1	2	3	4	5
12. İnternet sitelerinin ve mobil uygulamaların güvenlik sertifikalarını ve veri şifreleme yöntemlerini kontrol ederim.	1	2	3	4	5
13. Kullandığım çevrimiçi ortamlarda (sosyal ağlar, alışveriş siteleri, oyunlar vb.) hesabımın gizlilik ayarlarını yaparım.	1	2	3	4	5
14. Kullandığım çevrimiçi platformların gizlilik ayarlarını ve bildirimlerini kontrol ederim.	1	2	3	4	5
15. Mobil cihazıma uygulama yüklerken uygulamanın hangi izinleri talep ettiğine dikkat ederim.	1	2	3	4	5
16. Web tarayıcımdaki eklentilerin hangi bilgilere erişebileceğine dikkat ederim.	1	2	3	4	5
17. Ziyaret ettiğim web sitelerinin güvenliğini kontrol ederim.	1	2	3	4	5

EK-5: Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği

Paylaşan Ebeveynlik Ölçeği					
AÇIKLAMA: Aşağıda sosyal medyada paylaşan ebeveynlik davranışlarınıza ilişkin ifadeler verilmiştir. Lütfen size uygun olan yanıtı X şeklinde işaretleyiniz. 1) Hiçbir zaman 2) Nadiren 3) Bazen 4) Sıklıkla 5) Her zaman					
Maddeler	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her zaman
1. Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşım (fotoğraf/video/yazı) yaparım.	1	2	3	4	5
2. Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşım (fotoğraf/video/yazı) yapmayı doğru buluyorum.	1	2	3	4	5
3. Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşım (fotoğraf/video/yazı) keyifli / eğlenceli bulduğum için yaparım.	1	2	3	4	5
4. Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlar (fotoğraf/video/yazı) ev yaşantımızı (yemek/etkinlik/oyun) içerir.	1	2	3	4	5
5. Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlar (fotoğraf/video/yazı) özel günleri içerir.	1	2	3	4	5
6. Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlar (fotoğraf/video/yazı) seyahat anılarımızı içerir.	1	2	3	4	5
7. Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlara (fotoğraf/video/yazı) gelen beğeni ve olumlu yorumlar beni mutlu eder.	1	2	3	4	5
8. Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlara (fotoğraf/video/yazı) gelen beğeni ve olumlu yorumlar beni motive eder.	1	2	3	4	5
9. Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlara (fotoğraf/video/yazı) gelen beğeni ve olumlu yorumlar beni gururlandırır.	1	2	3	4	5
10. Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlara (fotoğraf/video/yazı) gelen beğeni ve olumlu yorumlar beni rahatlatır.	1	2	3	4	5
11. Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlara (fotoğraf/video/yazı) gelen olumsuz yorumlar/eleştiriler beni endişelendirir.	1	2	3	4	5
12. Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlara (fotoğraf/video/yazı) gelen olumsuz yorumlar/eleştiriler beni öfkelenendirir.	1	2	3	4	5
13. Sosyal medyada çocuğumla ilgili paylaşımlara (fotoğraf/video/yazı) gelen olumsuz yorumlar/eleştiriler beni korkutur.	1	2	3	4	5
14. Sosyal medyada takip ettiğim anne-çocuk içerikleri beni yetersiz hissettiriyor.	1	2	3	4	5
15. Sosyal medyada takip ettiğim anne-çocuk içerikleri beni baskı altında hissettiriyor.	1	2	3	4	5
16. Sosyal medyada takip ettiğim anne-çocuk içerikleri kendimi diğer ebeveynlerle karşılaştırmaya yönlendirir.	1	2	3	4	5
17. Sosyal medyada takip ettiğim anne-çocuk içerikleri, çocuğumu akranlarıyla karşılaştırmaya yönlendirir.	1	2	3	4	5

EK-6: Etik Kurul Onayı

T.C.
AFYONKARAHİSAR SAĞLIK BİLİMLERİ ÜNİVERSİTESİ
MÜDAHALE OLMAYAN BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

Toplantı Tarihi	03.05.2024	Toplantı Numarası	2024/3	Toplantı Saati	09:30
95- Dr. Öğr. Üyesi Hamide Nur ÇEVİK ÖZDEMİR'in sorumluluğunda yürütülecek olan "Sosyal Medya Bağımlılığı ve Çevrimiçi Mahremiyet Farkındalığının Paylaşan Ebeveyn Davranışına Etkisi" konulu <u>Müdahale Olmayan</u> Bilimsel Araştırmalar için başvuru dosyası incelendi. Araştırma protokolüne uyularak, Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Müdahale Olmayan Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Yönergesinde belirtilen hususlar yerine getirilmek ve sorumluluk araştırmacılara ait olmak üzere araştırmanın yapılmasında etik sakınca olmadığına toplantıya katılan üyelerin oy birliği ile karar verildi.					

EK-7: Enstitü İzin Belgesi

	EYK TOPLANTI TUTANAĞI FORMU		Belge No	AFSÜ.LEE
			Yayın Tarihi	05/12/2023
			Revizyon Tarihi	00/00/0000
			Revizyon No	0
			Sayfa No	1 / 3

Toplantının Konusu
Toplantı Tarihi ve Saati
Toplantı Yeri
Toplantı Sayısı

Anabilim Dalı Başkanlıklarından Gelen AKK'ların değerlendirilmesi
16.07.2024 Saat:13:00
Enstitü Toplantı Salonu
24

Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı numaralı öğrencisi Reyhan ÜNDERE'nin Tez önerisinin belirlenmesine ilişkin Anabilim Dalının 12.07.2024 tarih ve 265994 sayılı yazısı Enstitümüz Yönetim Kuruluna sunulmuştur.

Yönetim Kurulunda yapılan görüşmeler neticesinde; Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı numaralı öğrencisi Reyhan ÜNDERE'nin tez öneri formunun A.F.S.Ü. Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin 18. Maddesi gereğince "Sosyal Medya Bağımlılığı ve Çevrim İçi Mahremiyet Farkındalığının Paylaşan Ebeveyn Davranışına Etkisi" olarak belirlenmesine Enstitümüz Yönetim Kurulunca oy birliği ile karar verilmiştir.

KARAR 54

EK-8: Ölçek İzinleri

EK-9: Tez İntihal Raporu

Page 2 of 87 - Integrity Overview

16% Overall Similarity

The combined total of all matches, including overlapping sources, for each database.

Top Sources

14% Internet sources

14% Publications

0% Submitted works (Student Papers)

Integrity Flags

0 Integrity Flags for Review

No suspicious text manipulations found.

Our system's algorithms look deeply at a document for any inconsistencies that would set it apart from a normal submission. If we notice something strange, we flag it for you to review.

A Flag is not necessarily an indicator of a problem. However, we'd recommend you focus your attention there for further review.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı, Soyadı: Reyhan ÜNDERE

Uyruğu:

Medeni Durum:

EĞİTİM

Lisans: Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Afyonkarahisar Sağlık Yüksekokulu /Hemşirelik (2019)

Yüksek Lisans: Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı (2025)

YABANCI DİL

İngilizce Konuşma: Orta Yazma: Orta Okuma: İyi

İŞ DENEYİMLERİ

YIL

KURUM

GÖREVİ

YAYINLAR/ BİLİMSEL ETKİNLİKLER

1)Çevik C, Yavuz E, Çakmak F, Ündere R, Doğan Cengiz A. Do social media epistemological beliefs and health perception impact parents' vaccine hesitancy? A mediation analysis. *Global Health Promotion*. 2024;32(2):46-56. doi:[10.1177/17579759241270956](https://doi.org/10.1177/17579759241270956)

- 2)Çevik Özdemir, H.N., Ündere, R. (2025). ‘Paylaşan Ebeveynlik: Çocuk Hakları İhlali’. A. Çakmak, H. Şahin, M. Kandemir. (Eds.), *Multidisipliner Perspektiften Çocuk Araştırmaları*. Palme Yayıncılık. ss.22-29. (Kitap Bölümü)
- 3)Paylaşan Ebeveynlik: Çocuk Hakları İhlali. Kırıkkale Üniversitesi 1. Uluslararası Her Boyutuyla Çocuk Kongresi, 17-19 Ekim 2024. (Sözlü Bildiri)
- 4)Emziren Annelerin Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Kullanımına İlişkin Uygulamaları. Uluslararası Katılımlı 12. Ege Pediatri- 8. Ege Pediatri Hemşireliği ve 4. Ege-Kıbrıs Pediatri Kongresi, 14-15 Ekim 2023. (Sözlü Bildiri)
- 5)Türkiye’de Terapötik Oyun ile İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. Uluslararası Katılımlı 12. Ege Pediatri- 8. Ege Pediatri Hemşireliği ve 4. Ege-Kıbrıs Pediatri Kongresi, 14-15 Ekim 2023. (Sözlü Bildiri)
- 6)Bibliographic Analysis of Postgraduate Theses in Nursing on Non-Drug Methods Used to Relieve Pain During Blood Collection in Children in Turkey. 3. International Congress on Biological and Health Sciences, 14-16 Nisan 2023. (Sözlü Bildiri)
- 7) 8. Uluslararası Sağlık Bilimleri ve Yaşam Kongresi (IHSLC 2025). Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, 16- 19 Nisan 2025. (Yüz yüze dinleyici katılımı)
- 8)Tez Araştırma Planlama ve SCI-E Yayın Süreci Kursu 02-03- Mart 2024 (Online)
- 9)Uygulamalı Temel SPSS Kursu 09-10 Mart 2024 (Online)
- 10)TÜBİTAK 2237-A Destekli “Simülasyon Eğitimi ile Depremde Temel Yaşam Desteği Kursu” 5-6 Şubat 2024 (Yüz yüze katılım)
- 11) Güvenli İlaç ve İnfüzyon Uygulamaları Kursu, İzmir Tınaztepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, 19 Mayıs 2023 (Online Katılım)
- 12) “Depremi Çocuk Ruh Sağlığına Etkileri ve Baş Etme Yöntemleri” konulu sempozyumu, Çocuk Hemşireleri Derneği, 23 Şubat 2023; I. Bezmialem Uluslararası Afet Hemşireliği Sempozyumu, Bezmialem Vakıf Üniversitesi, 02 Mart 2023 (online katılım).

13) III. Nursoloji (Hemşirelik Bilimi) Sempozyumu, Yakın Doğu Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, 27 Mayıs 2023.(Online Katılım)

